

การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง
อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

นางสาวอรุณวรรณ อินพาลำ

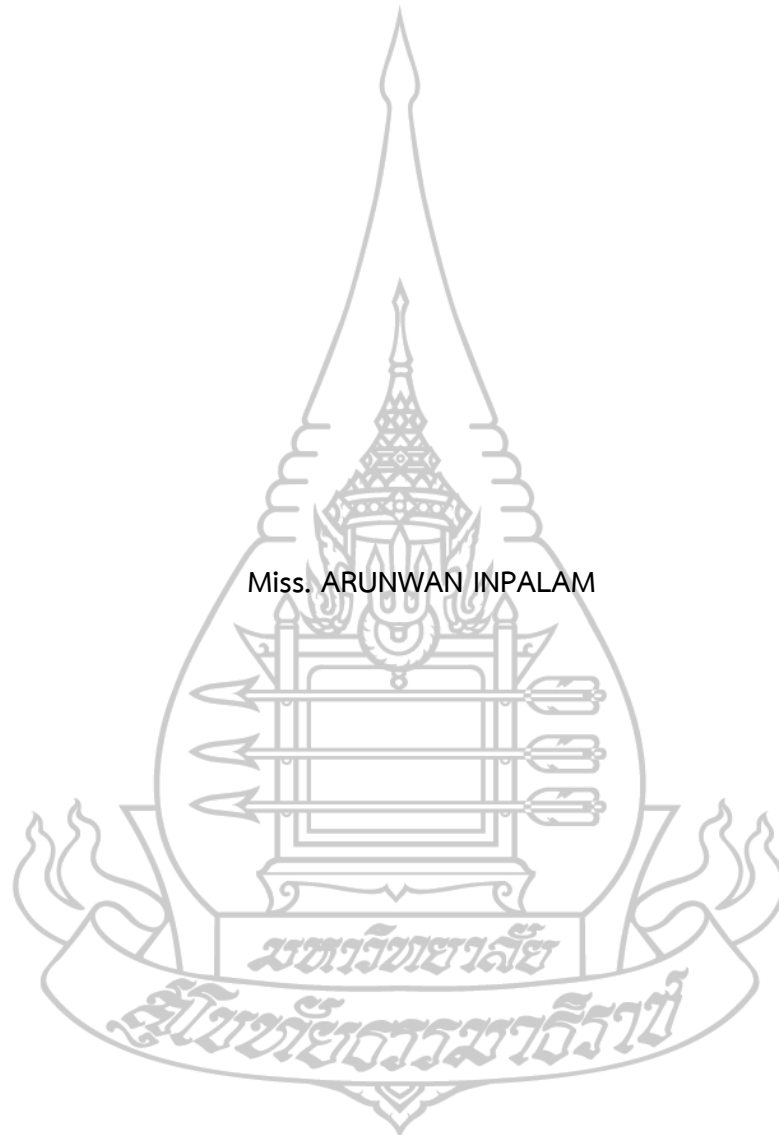
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Extension of Production of Quality Durian by Collaborative Farmers in
Lam Liang Sub-district, Kra Buri District, Ranong Province

Miss. ARUNWAN INPALAM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบล ลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง
ชื่อและนามสกุล	นางสาวอรุณวรรณ อินพาลำ
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพันธ์ ประภาติกุล)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ผู้วิจัย นางสาวอรุณวรรณ อินพาลำ รหัสนักศึกษา 2659002030

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรมย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีสุข ครุฑเมือง แสนเสริม ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพทางทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร 3) ความรู้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร 4) ปัญหาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร 5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ (1) เกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จำนวนทั้งหมด 182 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โร ยามาเน ที่ความคาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 126 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ราย คัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 51.20 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เฉลี่ย 5.36 ปี มีประสบการณ์การปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.29 ปี ใน พ.ศ. 2567 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่ มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 253,619.05 บาทต่อปี มีต้นทุนการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 162,105.37 บาทต่อปี (ในรอบปีการผลิต 2566) 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนระยะ 8x8 เมตร มีการใส่ปุ๋ยและฮอร์โมนในทุกระยะการผลิตทุเรียน มีการทำระบบน้ำ มีการตัดแต่งทรงพุ่ม มีการตัดแต่งช่อดอก มีการเก็บเกี่ยวตามหลักมาตรฐาน มีการรับรอง GAP ไม่มีการแปรรูป ไม่มีตราสินค้า เกษตรกรนำทุเรียนไปจำหน่ายด้วยตัวเอง ซึ่งพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิต 3) เกษตรกรมีความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนและการเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก และขาดความรู้เรื่องการจัดทำเอกสารออกดอกและการจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต 4) เกษตรกรพบปัญหาหลายระดับมากในประเด็น ในด้านการปลูกและการดูแลรักษา การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยวและปัญหาในด้านแมลงศัตรูพืชและโรคพืช 5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกร ได้แก่ การผลิตทุเรียนคุณภาพโดยเน้นการเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และการเพิ่มมูลค่า การถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องการจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต การชักนำการออกดอกและมาตรฐานการผลิตทุเรียน การสร้างอัตลักษณ์ในการผลิตทุเรียนของตำบล

คำสำคัญ การส่งเสริมการผลิตทุเรียน ทุเรียนคุณภาพ แนวทางการส่งเสริม

Thesis title: Extension of Production of Quality Durian by Collaborative Farmers in Lam Liang Sub-district, Kra Buri District, Ranong Province

Researcher: Miss. ARUNWAN INPALAM; ID: 2659002030;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Ponsaran Saranrom, Assistant Professor;(2) Dr. Sineenuch

Khрутmuang Sanserm, Associate Professor ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic general, social, and economic conditions of farmers in Lam Liang sub-district 2) production of quality durian of farmers 3) production knowledge of quality durian of farmers 4) problems regarding the production of quality durian of farmers 5) extension guidelines in the production of quality durian of farmers.

This research was survey method. The population of this study were such as (1) 182 farmers who were members of durian collaborative farming in Lam Liang sub-district, Kraburi district, Ranong province. The sample size of 126 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 through simple random sampling method . Data were collected by using interview forms. Data were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and content analysis; (2) 5 key informants which selected by purposive sampling from the sample group that were able to give out information about the production of quality durian.

The results of the study found that 1) most of the farmers were female with the average age of 51.20 years old, completed primary school education, had the average period of collaborative farming group participation of 5.36 years, had the average experience in durian production of 12.29 years. In 2023, they had the average durian production area of 12.68 Rai. and had the average income from durian production of 253,619.05 Baht/year, and had the average durian production cost of 162,105.37 Baht/year. 2) Most of the farmers grew durian at the distance of 8x8 m², applied fertilizer and hormones in every phase of durian production, had the water system set up, pruned into canopy shape, trimmed flower spikes, harvested according to the standard, got GAP certification, had non-processing, and held no product label. Farmers brought durians for sale by themselves with the middlemen became the ones who determine the price of the products. 3) Farmers had knowledge about durian plantation post harvesting management at the high level. They lacked the knowledge of the induction of flowering onset and durian garden management prior to fruit bearing. 4) Farmers faced with the problems at the high level in the aspect of production and maintenance, the management of the tree in the flowering phase to pre-harvest phase and the problem regarding pest and disease. (5) Extension guidelines regarding durian production of farmers were such as organizing the quality durian production by focusing on improving quality, reducing costs and value added, training on management durian processing and durian production standards, and wisdom in quality durian production of community.

Keywords : Extension of durian production, Quality durian, Extension guidelines

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พล สราญ สราญรัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพันธุ์ ประภาตกุล ประธานกรรมการ และคณาจารย์สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำที่ได้ให้ความรู้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง เสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน และขอบคุณเกษตรอำเภอ พี ๆ น้อย ๆ สำนักงานเกษตรอำเภอกะบุรี ที่ให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในเก็บข้อมูลเกษตรกร ตลอดจนเกษตรกรแปลงใหญ่ผู้ปลูกทุเรียนทุกท่านในตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือ และกำลังใจจากบิดา ทุกคนในครอบครัว เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้า ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมากที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าว นามได้หมดในที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

นางสาวอรุณวรรณ อินพาลำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลทั่วไปของตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	6
สภาพการได้รับการส่งเสริมทุเรียนแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	9
การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาด	20
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	23
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	47
สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	66
ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	75
ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
สรุปการวิจัย	93
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	106
ก แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย	107
ข แบบบันทึกสนทนากลุ่ม	120
ค ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง	122
ง ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	140
ประวัติผู้วิจัย	142

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	38
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา	48
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร และ จำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี	50
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของแรงงานในภาคการเกษตร และสภาพการผลิตทุเรียน	53
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้จากการผลิตทุเรียน และรายจ่ายในการผลิต ทุเรียนในรอบปีที่ผ่านมา (2566)	56
ตารางที่ 4.5 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพเกี่ยวกับ ระบบการปลูก การดูแลรักษาทุเรียน การเก็บ เกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเพิ่มมูลค่าทุเรียน และ การตลาดทุเรียน	66
ตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร แปลงใหญ่ตำบลลำเลียง.....	76
ตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนความรู้เกี่ยวกับการผลิต ทุเรียน คุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง.....	82
ตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง.....	82
ตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลง ใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง.....	89

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงขอบเขตตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	7
ภาพที่ 2.3 ชุดดินที่ 26	8

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุเรียนถือเป็นผลไม้ที่มีความสำคัญต่อภาคการเกษตรของไทย โดยไทยเป็นผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของจีน จากรายงานของกรมวิชาการเกษตรเกี่ยวกับสถานการณ์การส่งออกทุเรียนสดจากประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน สะสมตั้งแต่ 1 ม.ค.66 – 25 พ.ค.66 มีการส่งออก 28,755 ชิปเมนต์ ปริมาณ 477,741.80 ตัน มูลค่า 62,387.97 ล้านบาท ในส่วนของการส่งออกผลไม้สด รวมส่งออก 52,128 ชิปเมนต์ ปริมาณ 911,204.37 ตัน มูลค่า 81,671.07 ล้านบาท (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) และตั้งแต่เดือนเมษายน 2566 เป็นต้นมา ตลาดเจียซิงมีทุเรียนสดเข้าตลาดมากกว่า 100 ตู้/วัน จากสถิติปี 2566 เทียบกับปี 2564 พบว่ามูลค่าการค้าทุเรียนในช่วงครึ่งปีแรกเพิ่มขึ้นร้อยละ 117.70 โดยมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 50.22 หยวน/กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.91 แต่เนื่องจากร้านค้าอีคอมเมิร์ซและร้านค้าเฟรนไชส์มีความต้องการทุเรียนจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาทุเรียนในตลาดเพิ่มสูงขึ้นและเกิดการแย่งชิงสินค้า ทุเรียนจึงจำหน่ายออกได้อย่างรวดเร็ว อัตราการกระจายสินค้าเฉลี่ยต่อวันสูงถึงร้อยละ 80 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) ทั้งนี้สถานการณ์ทุเรียนในจังหวัดระนองนั้น ทุเรียนจัดเป็นไม้ผลหลักของจังหวัดระนอง โดยในปี 2564 จังหวัดระนองมีเนื้อที่ปลูก 45,316 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 32,018 ไร่ เป็นอันดับแปดของประเทศ ในส่วนของพื้นที่อำเภอกระบุรี มีเนื้อที่ปลูก 21,375 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 16,645 ไร่ โดยลักษณะชุดดินและสภาพภูมิอากาศของ อำเภอกระบุรีนั้นมีความเหมาะสมกับการปลูกพืชทุเรียน (สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง, 2565) ทุเรียนถือว่าเป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกค่อนข้างสูง ซึ่งทุเรียนในสภาพพื้นที่ผลิตให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 1,000 ถึง 1,200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีศักยภาพสูงทั้งในด้านการตลาดและการผลิต (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

โดยทุเรียนจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และมีมูลค่าการส่งออกที่สูง โดยกรมส่งเสริมการเกษตรรับนโยบายกลยุทธ์การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อร่วมกันบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต มีเป้าหมายในการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ มุ่งเน้นพัฒนาระดับแปลงใหญ่ด้วยเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ การเชื่อมโยงตลาดในรูปแบบต่าง ๆ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และพัฒนา

สู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร รวมทั้งมีการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายแปลงใหญ่ และเครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกหลักในการปรับเปลี่ยนภาคการเกษตรเข้าสู่การเกษตรสมัยใหม่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565)

การรวมกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ในชนิดพืชทุเรียน จากการทำกิจกรรมการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและบริหารจัดการในรอบการผลิต 2565 พบปัญหาเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ในการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ การขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมต่อแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิต ประสบปัญหาสภาวะอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาประกอบกับต้นทุนการผลิตขยับตัวสูงขึ้นรวมถึงแรงงาน และขาดการรับรู้ด้านการส่งเสริมและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร ปัญหาที่พบนั้นได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรไม่ได้คุณภาพ และส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้บริโภค (สำนักงานเกษตรอำเภอกะบุรี, 2565)

การดำเนินงานแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง เป็นอีกหนึ่งในพื้นที่ ที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจัดทำเพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง และวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากประเด็นปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพทางทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

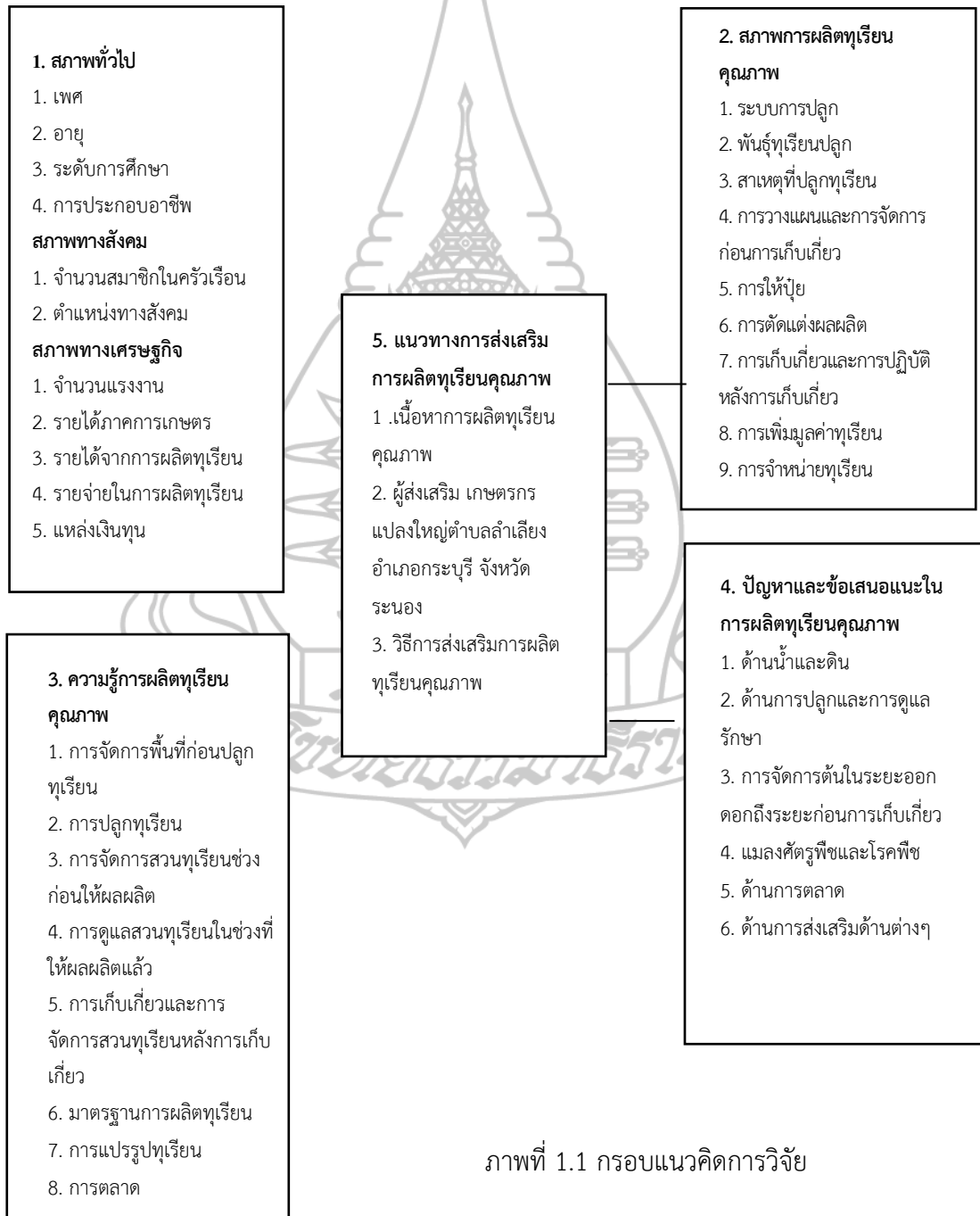
2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

2.3 เพื่อศึกษาความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

2.5 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง มีขอบเขตของการวิจัย จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพทางทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร และวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

4.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการศึกษากับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จำนวน 182 ราย

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ที่ทำการวิจัย เป็นตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย ระหว่างเดือน กันยายน 2566 - มีนาคม 2567 และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ระหว่างเดือน เมษายน 2567 - พฤษภาคม 2567

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง มีนิยามศัพท์เฉพาะงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

5.1 แปลงใหญ่ หมายถึง แปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

5.2 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

5.2 ทุเรียนคุณภาพ หมายถึง ผลทุเรียนต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้ ได้แก่ เป็นทุเรียนทั้งผลที่มีขั้วผล ตรงตามพันธุ์ ผลสด ผลสะอาด ปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้ ไม่มีรอยแตกที่เปลือก ไม่มีศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอกของผลทุเรียน ไม่มีร่องรอยความเสียหายเนื่องจากศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของเนื้อทุเรียน ไม่เสียหายเนื่องจากอุณหภูมิต่ำ และ/หรืออุณหภูมิสูง ไม่มีกลิ่นแปลกปลอม และ/หรือรสชาติที่ผิดปกติ เมื่อผลทุเรียนสุก ไม่มีความผิดปกติของเนื้อ ได้แก่ แขน เต่าเผา ไส้ซึม ถ้ามีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันต้องไม่ เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ ของ

ส่วนที่บริโภคได้ ผลทุเรียนต้องแก่ได้ที่ขึ้นกับพันธุ์ ฤดูกาล และแหล่งที่ปลูก มี การจัดการหลังการเก็บ เกี่ยวการบรรจุและการขนส่งอย่าง ระมัดระวัง เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ยอมรับได้เมื่อถึงปลายทาง

5.3 การผลิตทุเรียนคุณภาพ หมายถึง มีการจัดการทุเรียนที่ดีในทุกๆระยะ ได้แก่ ระยะเวลาเตรียมต้นพร้อมออกดอก ระยะชักนำการออกดอก ระยะสร้างผล และระยะบำรุงต้นหลังการ เก็บเกี่ยว

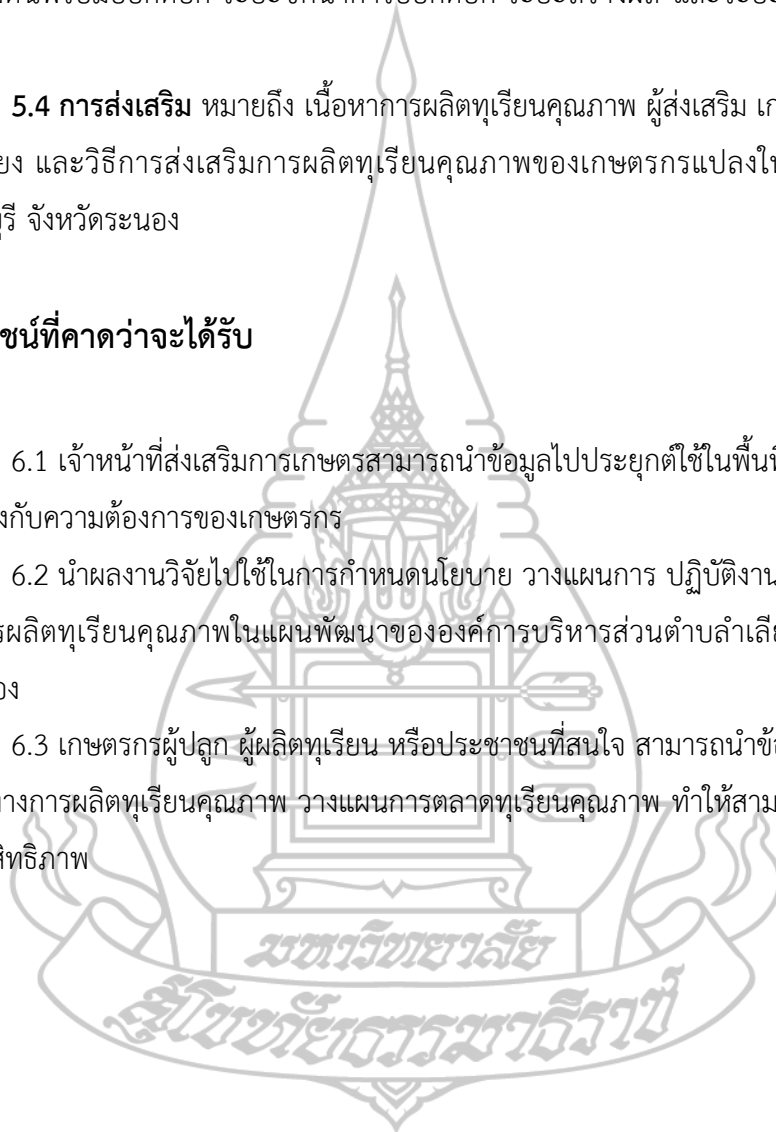
5.4 การส่งเสริม หมายถึง เนื้อหาการผลิตทุเรียนคุณภาพ ผู้ส่งเสริม เกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง และวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้ ช่วยให้แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

6.2 นำผลงานวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนการ ปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา คุณภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

6.3 เกษตรกรผู้ปลูก ผู้ผลิตทุเรียน หรือประชาชนที่สนใจ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไป กำหนดทิศทางการผลิตทุเรียนคุณภาพ วางแผนการตลาดทุเรียนคุณภาพ ทำให้สามารถผลิตทุเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาใช้ใน การกำหนดกรอบแนวคิดหลักการ ทฤษฎีรวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง
2. สภาพการส่งเสริมทุเรียนแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง
3. การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาด
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
7. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปของตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

บริบทของตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ประกอบด้วย ข้อมูลทางกายภาพ และข้อมูลชีวภาพ (สำนักงานเกษตรอำเภอกะบุรี, 2565) รายละเอียด ดังนี้

1.1 ข้อมูลทางกายภาพ

1.1.1 สภาพพื้นที่

ตำบลลำเลียงนั้นมีลักษณะภูมิประเทศ เป็นภูเขาและที่ราบระหว่างเชิงเขา และบริเวณป่าชายเลน ในส่วนที่ติดต่อกับแม่น้ำกระบุรี ตำบลลำเลียงส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ภูเขาจำนวนมากถึงร้อยละ 60 นอกนั้นเป็นที่ลาดเชิงเขา มีพื้นที่ราบเรียบจริงเพียงประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น พื้นที่ป่าสงวนรกที่บึงจริง ๆ มีเหลือน้อย เนื่องจากมีเกษตรกรบุกรุกเข้าจับจองที่ทำกินที่ลาดเชิงเขาเป็นพื้นที่ปลูกกาแฟ ทุเรียน ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ส่วนที่เป็นที่ราบหรือที่ติดแหล่งน้ำเป็นสวนผลไม้ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตปกครอง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 8 ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากแม่น้ำกระบุรี ไปทางทิศตะวันออกตามคลองบางหมี่ ผ่านเขากระโจมไฟ ไปทางทิศตะวันออกตามสันเขาบกกราย สิ้นสุดที่เขานางอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ระยะทางประมาณ 24 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากเขานาง ไปทางทิศใต้ ตามเส้นแบ่งเขตเดิมของ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง กับอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผ่านสันเขาน้ำลอดน้อย ผ่านเขาปลายห้วยหินโพรง และผ่านเขาแดนสิ้นสุดเขาแดนจุดเขตอำเภอละอุ่น จังหวัดชุมพร และอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากเขาแดน ไปทางทิศตะวันตก ตามเส้นแบ่งเขตเดิมของอำเภอกระบุรี กับอำเภอละอุ่น จังหวัด ระนองตามสันเขา บางใหญ่ สิ้นสุดที่เขางู ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 1 ตำบลบางใหญ่ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากเขางูเขตติดต่อกับอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง ไปทางทิศเหนือถึงจุดรวมคลองบางนากับคลองลำเลียง สิ้นสุดที่ปากคลองบางหมี่ระยะทางประมาณ 27 กิโลเมตร

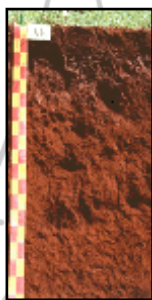

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงขอบเขตตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ที่มา : แผนที่และสารสนเทศดิน (2561)

1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

1. ลักษณะดินและกลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่ 26 ลักษณะโดยทั่วไป : หน่วยที่ดินเป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นพวกดินเหนียว พบในเขตที่มีฝนชุก ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน กลุ่มชุดดินที่ 26 มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ซึ่งเกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชผัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มังคุด ทุเรียน และกาแฟ

ภาพที่ 2.2 ชุดดินที่ 26

ที่มา : แผนที่และสารสนเทศดิน (2561)

1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี มีอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 37 องศาเซลเซียสและต่ำสุด 22 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนธันวาคม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 30 องศาเซลเซียส โดยตำบลลำเลียงมีความชื้นสูงโดยเฉลี่ย 16 - 42 องศาเซลเซียส โดยเฉพาะฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายน

1.2 ข้อมูลชีวภาพ

1.2.1 ข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่

ประชากรตำบลลำเลียง ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม (ระบบข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร 2565) โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ประกอบด้วย

- ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก ปลูกทั่วไปทุกหมู่บ้าน แต่ที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านสองแพรก
- ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจที่รองลงมา สามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยปลูกทั่วไปทุกหมู่บ้าน แต่ที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านสองแพรก

- ทูเรียน เป็นพืชเศรษฐกิจที่รองลงมา สามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก โดยปลูกทั่วไปทุกหมู่บ้าน แต่ที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านสองแพรก

- กาแฟ เป็นพืชเศรษฐกิจที่รองลงมา สามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยปลูกทั่วไปทุกหมู่บ้าน แต่ที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านสองแพรก

1.2.2 แปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ข้อมูลแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง(สำนักงานเกษตรอำเภอกระบุรี ,พ.ศ. 2565) ได้แก่

- แปลงใหญ่มังคุด ม.9 ต.ลำเลียง อ.กระบุรี จ.ระนอง สมาชิก 50 คน
- แปลงใหญ่กาแฟ ม.10 ต.ลำเลียง อ.กระบุรี จ.ระนอง สมาชิก 50 คน
- แปลงใหญ่กาแฟ ม. 7 ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สมาชิก 50 คน
- แปลงใหญ่ทุเรียน ม. 10 ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง สมาชิก 50 คน

กล่าวโดยสรุป บริบททั่วไปของแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ประกอบด้วย ลักษณะภูมิประเทศ เป็นภูเขาและที่ราบระหว่างเชิงเขา และบริเวณป่าชายเลน ลักษณะชุดดินมีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง โดยมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นพวกดินเหนียว สภาพอากาศร้อนชื้น จากที่กล่าวมานั้นบริบททั่วไปนั้นเหมาะสมแก่การปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มังคุด และทุเรียน จึงทำให้มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นแปลงใหญ่หลายชนิดพืช และการปลูกทุเรียนในพื้นที่ตำบลลำเลียง เริ่มมีการปลูกจนสามารถเก็บผลผลิตได้หลายพื้นที่ และทุเรียนนั้นเป็นพืชที่เกษตรกรสนใจมากขึ้น เนื่องจากเป็นพืชที่สามารถสร้างรายได้อย่างมากให้กับเกษตรกร โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมากำหนดเป็นตัวแปรในแบบสัมพัทธ์

2. สภาพการได้รับการส่งเสริมทุเรียนแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ทุเรียนแปลงใหญ่ในพื้นที่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง มีการได้รับการส่งเสริมตามหลักการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) ดังนี้

1) การจัดเวทีวิเคราะห์บทบาทและปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม

โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิตการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและบริหารจัดการ โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2) การถ่ายทอดความรู้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

โดยมีการถ่ายทอดความรู้มีการบูรณาการกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

2.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลลำเลียง ได้แก่ หลักสูตรการจัดการศัตรูพืชทุเรียนโดยชีวภัณฑ์

2.2 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลลำเลียง ได้แก่ หลักสูตรการจัดการดินและปุ๋ยในสวนทุเรียน

2.3 หน่วยงานภายนอก บูรณาการโดยมีการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

3) การสนับสนุนปัจจัย และวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

โดยมีการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทางสำนักงานเกษตรอำเภอกระบุรีมีการติดตาม ประเมินผล และรายงาน (สำนักงานเกษตรอำเภอกระบุรี, 2564) โดยติดตามงานร่วมกับทางจังหวัด มีการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแปลงใหญ่

กล่าวโดยสรุปคือ ทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียงนั้น เกิดจากการส่งเสริมตามหลักการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ และมีการติดตามผลการดำเนินงานแปลงใหญ่ทุกแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง อย่างต่อเนื่อง

3. การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการตลาด

การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด ประกอบด้วย การจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาดทุเรียนคุณภาพ ดังนี้ (สำนักเกษตรจังหวัดชุมพร, 2564)

3.1 การจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพ

การจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน การปลูกทุเรียน การจัดการสวนทุเรียน (สำนักเกษตรจังหวัดชุมพร, 2564) มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน

- 1) แหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำจัดเพียงพอตลอดทั้งปี ปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี การกระจายตัวของฝนดี มีช่วงแล้งต่อเนื่องน้อยกว่า 3 เดือน/ปี
- 2) อุณหภูมิ และความชื้น ทุเรียนชอบอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ในช่วงประมาณ 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ 75-85 % ถ้าปลูกในพื้นที่ที่มีอากาศแห้งแล้ง มีอากาศร้อนจัด เย็นจัด และมีลมแรง จะพบปัญหาใบไหม้หรือใบร่วง ต้นทุเรียนไม่เจริญเติบโต หรือเติบโตช้า ให้ผลผลิตช้า และน้อยไม่คุ้มต่อการลงทุน
- 3) สภาพดิน ควรเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินเหนียวปนทราย ที่มีการระบายน้ำดี และมีหน้าดินลึก เพราะทุเรียนเป็นพืชชอบน้ำ ต่อสภาพน้ำขัง ความเป็นกรดต่างของดิน อยู่ระหว่าง 5.5-6.5 ถ้าปลูกทุเรียนในสภาพดินทราย ต้องนำหน้าดินมาเสริม ต้องใส่ปุ๋ยคอก และต้องดูแลเรื่องการให้น้ำมากเป็นพิเศษ ถ้าปลูกทุเรียนในสภาพดินลูกรัง ต้องมีการปรับปรุงดิน ต้องใส่ปุ๋ยคอก เพื่อเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ
- 4) สภาพพื้นที่ นั้นความสูงจากระดับน้ำทะเล 0 – 650 เมตร มีความลาดเอียง 1-3% และพื้นที่ไม่มีน้ำท่วมถึงสามารถระบายน้ำได้ดี

3.1.2 การปลูกทุเรียน

- 1) การเตรียมพื้นที่ปลูก
 - พื้นที่ตอนที่ไม่เคยปลูกไม้ยืนต้นมาก่อน เป็นพื้นที่ที่เหมาะสม หากมีผิวค่อนข้างเรียบ ไม่มีปัญหาน้ำท่วมขัง ไม่จำเป็นต้องปรับพื้นที่ เป็นพื้นที่ตอนที่ผิวไม่เรียบไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบ และชุดร่องระบายน้ำภายในสวน
 - พื้นที่ตอนที่เคยปลูกไม้ยืนต้นมาก่อน พื้นที่เป็นดินร่วน อุดมสมบูรณ์ และระบายน้ำดี ดอของต้นไม้เดิมผุสลายได้ง่าย เมื่อตัดไม้ยืนต้นเดิมออก ก็วางผังและปลูกได้เลยโดยไม่ต้องไถพรวน
 - พื้นที่ดินเหนียว ระบายน้ำไม่ดี เมื่อตัดต้นไม้เดิมออก ต้องไถพรวน กำจัดวัชพืชและปรับพื้นที่ จึงค่อยวางผังและลงมือปลูก
 - ต้นกล้าทุเรียนที่ควรเลือกใช้ในการปลูกต้องมีความแข็งแรง ตรงตามพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมืองทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ขาดหรืองอ ต้นพันธุ์ทุเรียนต้องมาจากวิธีการเสียบยอด ทาบกิ่ง หรือเสียบข้าง

2) กำหนดระยะปลูก

ตามความเหมาะสมของพื้นที่ (ตั้งแต่ระยะ 8 - 12 เมตร) กรณีพื้นที่ตอนระยะห่างระหว่างต้นระหว่างแถว 10 x 10 เมตร โดยใช้ปุ๋ยหมักผสมปูนโคเน สำหรับการทำสวนขนาด

ใหญ่ ควรขยายระยะระหว่างแถวให้กว้างขึ้น เพื่อให้สะดวกต่อการนำเครื่องจักรเข้าไปทำงานในระหว่างแถว

3) การวางผังปลูก

(1) ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า

(2) ระบบแถวกว้างต้นชิด กำหนดให้ระยะระหว่างต้นเป็น 30 – 50 % ของระยะระหว่างแถว เมื่อวางผังปลูกระบบนี้ ต้องควบคุมทรงพุ่มด้านที่อยู่ระหว่างต้น ไม่ให้ชายพุ่มประสานกันเกินกว่า 50 เซนติเมตร และทรงพุ่มด้านที่อยู่ระหว่างแถว ต้องไม่กีดขวางเส้นทางการปฏิบัติงาน

(3) การปลูกเป็นแถวในแนวระดับความสูงของพื้นที่ ใช้ในกรณีที่มีพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก แต่ถ้าพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า 15 % ต้องทำคันดินในแนวระดับ เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินก่อนปลูก

4) การวางระบบน้ำ

องค์ประกอบของระบบการให้น้ำแก่พืชที่ชาวสวนต้องทำความเข้าใจมีหลายประเด็น ดังนี้

(1) ความต้องการน้ำของพืชแต่ละวัน และแต่ละช่วงการเติบโต การคำนวณว่าในกรณีที่ดินทุเรียนอายุประมาณ 10 ปี และอยู่ในระยะติดผลจะมีความต้องการน้ำวันละประมาณ 300 ลิตร (ขึ้นอยู่กับเนื้อดินและสภาพอากาศด้วย)

(2) ฤดูกาล แน่แน่นอนว่าในฤดูแล้งต้นทุเรียนจะต้องใช้น้ำมากกว่าฤดูฝน

(3) สภาพแวดล้อม การที่มีลมแรง อุณหภูมิสูงแดดจัด อากาศแห้ง (ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศต่ำ) ต้นทุเรียนจะต้องการน้ำมากขึ้นเพราะอัตราการระเหยน้ำ และการคายน้ำจะสูง

(4) สภาพทางกายภาพของดิน เช่น การซึมน้ำ การมีวัสดุคลุมดิน ดินทราย และดินเหนียวจะคล้ายกันในเรื่องปริมาณน้ำที่ไหลลงดิน คือ ต้องให้น้ำครั้งละน้อยอาจใช้สปริงเกอร์แบบหัวจ่ายน้ำน้อย เนื่องจากถ้าเป็นแบบน้ำมากหรือให้ครั้งละมากๆ สำหรับดินเหนียวน้ำจะไหลไปนอกเขตราก ส่วนดินทรายน้ำก็จะซึมลงในดินเลยชั้นที่เป็นเขตรากเช่นกัน

3.1.3 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต

การจัดการสวนทุเรียนในช่วงก่อนที่ทุเรียนจะให้ผลผลิต นับว่ามีความสำคัญเพราะหากมีการจัดการที่ดีจะส่งผลให้ต้นทุเรียนมีการเจริญเติบโตดี รวมไปถึงให้ผลผลิตที่ดีด้วย ในขณะที่รอทุเรียนให้ผลผลิตควรมีการปลูกพืชชนิดอื่นแซมเพื่อเสริมรายได้ อาจเป็นพืชผัก หรือพืชอายุสั้นอื่น ๆ และต้องคำนึงถึงการกระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นทุเรียนด้วย สำหรับการดูแลรักษา อาจทำได้ดังนี้

1) หมั่นตรวจสอบทุเรียนอยู่เสมอ เพื่อสำรวจต้นที่ตาย หรือถูกทำลาย และทำการปลุกซ่อม

2) การให้น้ำ ควรรดน้ำให้ดินมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ แต่ในช่วงฤดูฝนต้องคอยระวังไม่ให้มีน้ำขังบริเวณโคนต้น ส่วนช่วงฤดูแล้งควรใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อช่วยรักษาความชื้น

3) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งแขนง กิ่งกระโดงในทรงพุ่ม กิ่งที่มีโรค แมลงทำลาย เลี้ยงกิ่งสมบูรณ์ กิ่งแขนงที่ขนานพื้น ไร่ในปริมาณ ที่เหมาะสม โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ 80 – 100 เซนติเมตร

4) การป้องกันโรค แมลง

(1) ช่วงแตกใบอ่อน ควรเฝ้าระวังการป้องกันกำจัดโรคใบติด เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟไรแดง

(2) ช่วงฤดูฝน ควรเฝ้าระวังการป้องกัน กำจัดโรครากเน่า โคนเน่า และอาจมีการควบคุมวัชพืชโดยการปลูกพืชคลุมดิน ใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา ปุ๋ยหมัก 50 กิโลกรัมต่อเชื้อราไตรโคเดอร์มา 1 กิโลกรัม

5) การทำร่มเงา ในช่วงฤดูแล้งควรทำร่มเงาเพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดดทำลายใบ

6) การใส่ปุ๋ย ควรปฏิบัติดังนี้

(1) ใส่ปุ๋ยหลังจากตัดแต่งกิ่ง

(2) ใส่ปุ๋ยพร้อมกับการทำโคน โดยกำจัดวัชพืช แล้วหว่านปุ๋ย และพรวนดินนอกชายพุ่มเข้ามาใกล้

(3) หว่านปุ๋ยคอกก่อนหว่านปุ๋ยเคมี

(4) ควรใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 20-30 เซนติเมตรขึ้นไป

(5) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ประมาณ 150-200 กรัมต่อต้น โดยคำนึงถึงขนาดทรงพุ่ม

(6) ตรวจสอบวิเคราะห์ธาตุอาหารจากตัวอย่างดิน และใบ ทุกปี

3.1.4 การดูแลสวนทุเรียนในช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว

การเตรียมต้นให้พร้อมที่จะออกดอกคือการเตรียมให้ต้นทุเรียนมีความสมบูรณ์ ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการภายหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมต้นทุเรียนสำหรับการออกดอก

- การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนงด้านในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสง กิ่งน้ำค้าง กิ่งขนาดเล็ก ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ตัดปลายกิ่งที่ชายพุ่มที่ประสานกันกับต้นข้างเคียง ทารอยตัดด้วยปูนแดง หรือสารคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์

- การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-3 กิโลกรัมต่อต้น สำหรับดินร่วนหรือร่วนปนทราย (ควรวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิต) ปุ๋ยคอก 20-50 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี โดยใส่ในช่วงฤดูฝน

- การให้น้ำ ฝนทิ้งช่วงเกิน 7 วัน ให้น้ำ 18-30 ลิตรต่อต้นต่อวัน เมื่อต้นทุเรียนมีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม 10 ตารางเมตร สังเกตจากความชื้นของหน้าดิน หากมีฝนตกชุกให้หยุดร่องระบายน้ำออกจากสวน

- การเตรียมชุดใบ 2-3 ชุด เพื่อการออกดอก การชักนำให้ทุเรียนแตกใบอ่อน (เร่งการแตกใบ) ปุ๋ยเกร็ด สูตร 46-0-0, 30-20-10 อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม สารสกัดจากสาหร่ายทะเล อัตรา 300 ซีซี ร่วมกับ จิบเบอเรลลิน 20 เปอร์เซ็นต์ ผสมน้ำ 200 ลิตร ระยะเวลาใบเพสลาด ปุ๋ยเกร็ด สูตร 21-21-21 หรือปุ๋ยเหลว 14-14-14, 12-12-12 ร่วมกับสารสกัดจากสาหร่ายทะเล ธาตุอาหาร แมกนีเซียมสูง (Mg) ช่วยส่งเสริมให้ใบหนา ใหญ่ ระยะเวลาใบแก่ (ชักนำการออกดอก) ปุ๋ยเกร็ด สูตร 10-52-17, 10-20-30 หรือปุ๋ยเหลว 0-25-30, ร่วมกับ แคลเซียมโบรอน (CaB) แมกนีเซียม (Mg) ระยะเวลาใบแก่ยับยั้งการเกิดยอด ปุ๋ยเกร็ด สูตร 0-40-54 หรือ 0-54-34 ร่วมกับกลุ่มทางด่วนเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์

2) การชักนำการออกดอก

(1) การให้ปุ๋ย ประมาณ 30 - 45 วันก่อนออกดอกใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 หรือ 9-24-24 อัตรา 2 - 3 กิโลกรัมต่อต้น (ข้อแนะนำก่อนใส่ปุ๋ยควรเก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร เพื่อจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน อาจไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย สูตร 8-24-24)

(2) การชักนำให้ออกดอก ชะลอหรือควบคุมปริมาณการให้น้ำต้นทุเรียน เมื่อต้นทุเรียนมีใบแก่ มีความพร้อมเต็มที่แล้ว ตามอายุ สภาพดินในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการจัดการปุ๋ยธาตุอาหาร เพื่อส่งเสริมการออกดอก

(3) การเพิ่มปริมาณดอก ฉีดพ่นปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท อัตรา 150-200 กรัม ผสมกับสารสกัดจากสาหร่ายทะเล อัตรา 40 ซีซี ในน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วต้นพอเปียกเมื่อเริ่มเห็นตาดอกระยะไข่ปลาหลักการใช้กรณีที่มีฝนตก (ถ้ามีปริมาณดอก 20% ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก)

3) การจัดการเพื่อเพิ่มการติดผล

(1) การตัดแต่งดอก โดย เริ่มตัดแต่งดอกเมื่ออายุ 30 วัน หลังออกดอก ตัดดอกที่อยู่ปลายกิ่ง บนกิ่งที่มีขนาดเล็กออก ถ้ามีดอกปริมาณมาก ตัดแต่งไว้เป็นกลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 20 ดอก ถ้ามีดอกหลายรุ่นให้ตัดแต่งเหลือไว้เฉพาะดอกรุ่นเดียวกันในแต่ละกิ่ง

(2) การให้ปุ๋ย ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ สูตรเสมอ เช่น 21-21-21 อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม + กรดอะมิโน อัตรา 200 ซีซี + แคลเซียม-โบรอน อัตรา 300 ซีซี/น้ำ 200 ลิตร เมื่อดอกมีอายุ 40-45 วัน เพื่อความสมบูรณ์ของดอก

(3) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปฏิบัติเช่นเดียวกับช่วงการพัฒนาของดอก

(4) การให้น้ำ เมื่อประมาณ 7 วัน ก่อนดอกบาน ค่อย ๆ ลดการให้น้ำตามสัดส่วนอายุ ขนาดต้นปริมาณดอก และสภาพดินในพื้นที่ และเมื่อผลอ่อนมีอายุ 3 สัปดาห์ หลังดอกบาน ค่อย ๆ เพิ่มการให้น้ำตามปริมาณผลผลิตสภาพต้น และสภาพดินแต่ละแปลง

(5) การช่วยผสมเกสร ปฏิบัติในช่วงเวลากลางคืน ใช้แปรงขนอ่อนแตะละอองเกสรของทุเรียนที่เตรียมไว้ไปป้ายที่ยอดเกสรตัวเมีย โดยควรใช้ละอองเกสรต่างต้นกับดอกที่จะผสมเกสร

4) การเพิ่มปริมาณ และปรับปรุงคุณภาพผลผลิต

(1) การตัดแต่งผล โดยมีการตัดแต่งผล 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ตัดแต่งผลที่มีรูปร่างบิดเบี้ยว ผลขนาดเล็ก และผลต่างรุ่นออก ให้เสร็จภายในสัปดาห์ที่ 4 หลังดอกบาน ครั้งที่ 2 เมื่อผลมีอายุ 5-6 สัปดาห์ หลังดอกบาน ให้ตัดแต่งผลที่โตช้า ผลขนาดเล็กผลที่มีหนามแดงออก ครั้งที่ 3 หลังจากตัดแต่งครั้งที่ 2 แล้วประมาณ 1-2 สัปดาห์ ตัดแต่งเฉพาะผลขนาดเล็กและผลที่มีอาการก้นจิบออก

(2) การให้ปุ๋ย ได้แก่ ปุ๋ยสูตร 13-13-21 / 15-5-25 อัตรา 2-3 กิโลกรัมต่อต้น เมื่อผลมีอายุ 4-5 สัปดาห์หลังดอกบาน พอสัปดาห์ขนาดผลอายุประมาณ 2 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-5-25 / 14-10-30 / 14-7-35 อัตราไม่เกิน 2 กิโลกรัมต่อต้น (ตามปริมาณผลผลิต 70 ผล/ต้น) ปุ๋ยสูตร 0-0-50 (เพื่อเร่งสีเข้าเนื้อ) อัตรา 2-3 กิโลกรัมต่อต้น ผสมกับกรดฮิวมิค อัตรา 30 ซีซีต่อปุ๋ย 1 กิโลกรัม เมื่อผลมีอายุ 7-9 สัปดาห์หลังดอกบาน

(3) การให้น้ำ เมื่อผลมีอายุมากกว่า 5 สัปดาห์หลังดอกบานให้น้ำ ตามสภาพต้นปริมาณผลผลิตและสภาพดินแต่ละพื้นที่

(4) การควบคุมไม่ให้ทุเรียนแตกใบอ่อน ใบอ่อนระยะหางปลา ฉีดพ่นด้วยปุ๋ยเกร็ด 0-52-34 / 0-40-54 / 0-42-56 อัตรา 0.5-1 กิโลกรัมต่อต้น / ปุ๋ยเหลว 0-25-30 อัตรา 300 ซีซีต่อต้น / 200 ลิตร ให้ทั่วต้นพอสัปดาห์ให้ถูกบริเวณตายอด จำนวน 1-2 ครั้ง จะสามารถหยุดการเจริญของใบอ่อนได้ ประมาณ 3 สัปดาห์ ใบอ่อนเลยระยะหางปลา ฉีดพ่นด้วยสารชะลอการเจริญเติบโตพีช ชนิดมีพีควอทคลอไรด์ อัตรา 50 ซีซีต่อต้น 20 ลิตร ร่วมกับอาหารเสริมทาง

ใบที่มีส่วนผสมของคาร์โบไฮเดรตเป็นองค์ประกอบหลัก อัตรา 20-30 ซีซี ผสมกับกรดฮิวมิก 20 ซีซี และปุ๋ยเกล็ดสูตร 10-20-30 หรือ 20-20-20 อัตรา 40-60 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทั้งต้น เพื่อชะลอการพัฒนาของใบอ่อนและฉีดพ่นธาตุอาหารรอง แมกนีเซียม เพื่อเร่งการแก่ของใบ

(5) การโยงผลทุเรียน เริ่มทำการโยงผลทุเรียนเมื่อตัดแต่งผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว การโยงผลต้องใช้เชือกผูกโยงกับกิ่งทุเรียนให้เลยตำแหน่งเชื่อมต่อระหว่างขั้วผลกับกิ่งไปทางด้านปลายยอดของกิ่ง

3.1.5 การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูทุเรียน

1) โรคของทุเรียน

1.1 โรครากเน่าโคนเน่า

สาเหตุ : เกิดจากเชื้อราไฟทอปธอรา สามารถแพร่กระจายได้โดยทางลม น้ำ ดิน ใบ กิ่งพันธุ์ และผล **ลักษณะอาการ** : ต้นที่เริ่มเป็นโรคผิวใบจะไม่เป็นมัน และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองซีดในที่สุด มีอาการใบร่วง สำหรับอาการเน่าที่เกิดบริเวณโคนหรือลำต้น จะสังเกตเห็นลักษณะคล้ายคราบน้ำมันบนผิวเปลือกได้ชัดเจน โดยเฉพาะช่วงสภาพอากาศแห้ง เมื่อใช้มีดถากบริเวณดังกล่าวจะพบเนื้อเยื่อเปลือกเป็นแผลสีน้ำตาล ถ้าอาการเน่าลุกลามจนรอบโคนต้นจะทำให้ใบทุเรียนร่วงหล่นหมดทั้งต้น และยืนต้นแห้งตายในเวลาต่อมา **วิธีการป้องกันกำจัด** : 1. ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาจากการผลิตขยาย โดยการผสมเชื้อรากับรำ และปุ๋ยคอกอัตรา 1 : 4 : 100 ส่วน นำส่วนผสมนี้ไปรองกันหลุมก่อนปลูก ในอัตรา 1 กิโลกรัมต่อหลุม หรือนำไปโรยรอบ ๆ โคนต้นทุเรียนที่โตแล้ว อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น แล้วรดน้ำพอชุ่ม เพื่อช่วยควบคุมเชื้อราไฟทอปธอราในดิน 2. วิธีเขตกรรม เมื่อพบอาการเริ่มแรกเพียงเล็กน้อย ให้ถาก เอาส่วนที่เป็นโรคออกแล้วทาแผลด้วยปูนแดง หรือเชื้อราไตรโคเดอร์มา 3. สารเคมี เมื่อพบอาการรุนแรง ให้ขูดผิวเปลือกบริเวณแผล ออก แล้วทาด้วยสารเคมีเมตาแลกซิล 50% อัตรา 50- 60 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร ในกรณีที่พบอาการรุนแรงที่ส่วนรากหรือส่วนที่อยู่ตำแหน่งสูง ๆ ขึ้นไป ให้ใช้สารฟอสฟอรัสแอซิด อัตรา 10 ซีซีต่อน้ำสะอาด 10 ซีซี ผสมใส่กระบอกฉีดยาแล้วนำไปฉีดเข้าในส่วนที่เป็นโรค

1.2 โรคใบติด

สาเหตุ : เกิดจากเชื้อรา *Rhizoctonia solani* **ลักษณะอาการ** : เป็นโรคที่ค่อนข้างร้ายแรงโรคหนึ่ง ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำคล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อใบแก่ ใบที่เป็นโรคจะหลุดร่วงห้อยติดอยู่โดยมีเส้นใยสีขาวนวลแผ่ปกคลุมคล้ายใยแมงมุม **วิธีการป้องกันกำจัด** : ตัดแต่งกิ่งทุเรียนให้พอเหมาะ อย่าให้ทึบหรือโปร่งเกินไป และในช่วงฤดูฝน ในขณะที่ทุเรียนแตกใบอ่อน ควรฉีดพ่นสารเคมี เช่น คาร์เบนดาซิม ไธอะเบนดาโซล หรือคอปเปอร์ ออกซิคลอไรด์ ฉีดพ่นทุก 5-7 วันต่อครั้ง ส่วนเศษใบไม้ที่ร่วงหล่นอยู่บริเวณโคนต้น ควรจะรวบรวมนำมาเผา ทำลายเสียเพื่อลดการสะสมของเชื้อราและจะทำให้การระบาดของโรคในปีต่อไปลดน้อยลง

2) แมลงศัตรูทุเรียน

2.1 เพลี้ยไก่อแจ้

ลักษณะและการเข้าทำลาย : ตัวเต็มวัยและตัวอ่อนจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน ทำให้ใบหงิกงอ ถ้าระบาดมากทำให้ใบอ่อนร่วง และยอดแห้งตาย **วิธีการป้องกันกำจัด :** 1. ศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวง่าม แมลงช้าง ต่อชนิดต่าง ๆ และแมงมุม เป็นต้น 2. ติดตั้งกับดักกาวเหนียวสีเหลืองเพื่อล่อตัวเต็มวัย 3. กระตุ้นให้มีการแตกใบอ่อนพร้อมกัน เพื่อลดช่วงเข้าทำลายของเพลี้ยไก่อแจ้ 4. พ่นสารกำจัดแมลงเมื่อสำรวจพบเพลี้ยไก่อแจ้ระบาดมากในช่วงแตกยอดอ่อน เมื่อสำรวจพบปริมาณเพลี้ยไก่อแจ้ทำลายยอดอ่อนเกินกว่า 50 % ของทั้งหมดที่สำรวจ สารเคมีที่ใช้ เช่น อิมิดาโคลพริด โพรพิโนฟอส คาร์บาริล คาร์โบซัลแฟน ฟิโนบูคาร์บ ไทโอติคาร์บ อะบาเม็กตินอิมามะกัตติน เบนโซเอทแลมบ์ดา เป็นต้น

2.2 เพลี้ยไฟ

ลักษณะการเข้าทำลาย : ในทุเรียนพบเพลี้ยไฟหลายชนิดเข้าทำลายในระยะต่างๆ แต่ที่พบมากและสำคัญที่สุด คือ เพลี้ยไฟพริก โดยทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่างๆ ของพืชทำให้ใบอ่อนหรือยอดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต ส่วนการทำลายในช่อดอกทำให้ดอกแห้ง ดอกและก้านดอกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแห้ง และร่วง และในช่วงที่ผลอ่อนทำให้ชะงักการเจริญเติบโต เกิดอาการปลายหนามแห้ง หรืออาการ “หนามจิบ” ผลไม่สมบูรณ์และแคะแกระ็น **วิธีการป้องกันกำจัด :** **วิธีเขตกรรมและวิธีกล** การติดกับดักกาวเหนียวสีเหลืองจะล่อตัวเต็มวัยของเพลี้ยไฟมาติดกับดักทำให้ลดการวางไข่ และลดการระบาดได้ **การใช้สารเคมี** หากมีการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ ได้แก่ กลุ่ม 1 คาร์โบซัลแฟน 20% EC อัตรา 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร กลุ่ม 2 ฟิโพรนิล 5%SC อัตรา 30-40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร กลุ่ม 3 เดลทาเมทริน 3%EC อัตรา 30-40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร กลุ่ม 4 อิมิดาโคลพริด 10%SL อัตรา 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร กลุ่ม 5 สไปนีโทแรม 12%SC อัตรา 15-20 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร **หมายเหตุ** ไม่ควรใช้สารเคมีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซ้ำติดต่อกันหลายครั้ง เพราะทำให้เพลี้ยไฟต้านทานต่อสารเคมีได้เร็วหากใช้สารกลุ่มเดิมซ้ำกัน

2.3 ไรแดงทุเรียน

ลักษณะและการเข้าทำลาย : ไรแดงจะดูดน้ำเลี้ยงอยู่บริเวณหน้าใบของทุเรียน โดยเฉพาะตามแนวเส้นกลางใบ เห็นคราบไรเป็นสีขาวเกาะ ติดบนใบเป็นผงสีขาวคล้ายฝุ่นจับและจะทำให้ใบร่วง หลังจากนั้น ทุเรียนจะแตกใบใหม่ ซึ่งจะตรงกับช่วงดอกบานหรือเริ่มติดผล ทำให้ ดอกและผลร่วงเสียหายแต่ถ้าเป็นช่วงผลอ่อนแล้ว จะทำให้ผลบิดเบี้ยว ทรงไม่ดี นอกจากนั้นแล้วไรแดงยังดูดน้ำเลี้ยงจากส่วนของผลอ่อน ใบอ่อน กิ่งอ่อน ได้อีกด้วย **วิธีการป้องกันกำจัด :** อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมไรแดง ได้แก่ ไรตัวห้ำ ตัวง่าม แมลงวันขย่าว แมงมุม ถ้าสำรวจพบไรแดงกระจายทั่วทั้งสวน ให้ฉีดน้ำให้ทั่วในทรงพุ่ม ของต้นเพื่อลดปริมาณไรแดงลง เมื่อพบว่าไรแดงเพิ่ม

ปริมาณสูงขึ้น ให้ตรวจนับปริมาณไรแดงบนใบ ถ้าพบไรแดงปริมาณเฉลี่ย 10 ตัวต่อใบ ให้ใช้สารเคมีกำจัดไร เช่น โพรพาร์โกท์ 30 % อัตรา 30 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร เฮกซีโทอะซอกซ์ 1.8 % อัตรา 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร

3.1.6 การเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว

1) การเก็บเกี่ยวทุเรียน การเก็บเกี่ยวทุเรียนต้องเลือกตัดเฉพาะผลที่แก่พอเหมาะ โดยตัดก้านผลทุเรียนเหนือปลิงด้วยมีดคมและสะอาด และส่งผลทุเรียนลงมาจากต้นเพื่อให้คนที่รอรับอยู่ด้านล่างบริเวณโคนต้น ระวางอย่าให้ผลตกกระทบพื้น วิธีที่นิยมใช้ในการเก็บเกี่ยวคือการใช้เชือกโรยหรือใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล เพื่อให้เกิดการกระทบกระเทือนของผลน้อยที่สุด ห้ามวางผลทุเรียนลงบนพื้นดินในสวนโดยตรง เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคผลเน่าติดไปกับผลทุเรียน จากนั้นนำมาคัดขนาด และคัดคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพของทุเรียน ทำความสะอาดผลทุเรียน โดยใช้แรงลมเป่าเพื่อกำจัดเศษวัสดุ หรือแมลงที่ติดอยู่บนผิวผล

2) ดัชนีการเก็บเกี่ยวทุเรียน เพื่อให้ได้ผลทุเรียนที่มีรสชาติดี คุณภาพตรงใจผู้บริโภค นั้น เกษตรกรชาวสวนทุเรียนจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับอายุผลของทุเรียนที่จะเก็บเกี่ยวส่งออกสู่ตลาด ซึ่งดัชนีการเก็บเกี่ยวนี้ต้องอาศัยความชำนาญในการสังเกต แต่ก็สามารถใช้ลักษณะต่าง ๆ ของผลทุเรียนเป็นตัวกำหนดได้ ดังนี้

1) *การนับอายุ* สำหรับการนับอายุนั้น จะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดอกส่วนใหญ่ภายในต้นนั้นๆ บานไปจนถึงวันที่ผลแก่เริ่มเก็บเกี่ยวได้ โดยอายุความแก่ของผลจะแตกต่างกันไปในทุเรียนแต่ละพันธุ์ ดังนี้

- (1) พันธุ์กระดุม อายุเก็บเกี่ยว 90 – 110 วัน
- (2) พันธุ์ชะนี อายุเก็บเกี่ยว 100 – 115 วัน
- (3) พันธุ์ก้านยาว อายุเก็บเกี่ยว 115 – 130 วัน
- (4) พันธุ์หมอนทอง อายุเก็บเกี่ยว 115 – 135 วัน
- (5) พันธุ์อีหนัก อายุเก็บเกี่ยว 140 – 150 วัน

การนับอายุการเก็บเกี่ยวของทุเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุ์แล้ว ยังมีการผันแปรตามปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น แหล่งปลูก อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน อีกด้วย

2) *สีผล* สำหรับการสังเกตสีผลในที่นี้หมายถึงสีของหนาม โดยเมื่อผลแก่ไปเลยหนามจะมีสีน้ำตาลเข้มกว่าสีของโคนหนามและร่องหนาม แต่สีของผลอาจมีความคลาดเคลื่อนได้หากผลได้รับแสงแดดไม่เท่ากัน

3) *ร่องหนาม* ผลทุเรียนที่แก่พร้อมเก็บเกี่ยว ร่องหนามจะขยายออกเล็กน้อย ทำให้ร่องหนามห่างกว่าทุเรียนที่ยังอ่อนอยู่

4) *ปากปลิง* ทุเรียนที่แก่เต็มที่ปากปลิงจะมีลักษณะขยายพองออก

5) ความยืดหยุ่นของปลายหนาม ทุเรียนที่แก่ปลายหนามจะมีความยืดหยุ่นสามารถบีบเข้าหากันได้ แต่ทุเรียนอ่อนปลายหนามจะแข็ง

6) ร่องพู รอยต่อระหว่างพูจะสามารถสังเกตเห็นเป็นเส้นได้ชัดเจนในทุเรียนที่แก่จัด

7) การเคาะผล ผลทุเรียนที่แก่เมื่อเคาะจะมีเสียงโพรก โปรงมากกว่าทุเรียนอ่อนดัชนีการเก็บเกี่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะมีความแปรปรวนไปตามปัจจัยภายนอกด้วย เช่น สภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ

3) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวภายในสวน คัดแยกผลที่ตกกระแทกพื้น ขั้วหัก หรือมีตำหนิจากโรค แมลง แยกไว้ต่างหาก ขนย้ายผลทุเรียนไปยังโรงคัดแยกด้วยความระมัดระวัง และวางเรียงให้เป็นระเบียบบนพื้นที่สะอาด เพื่อรอขนส่งไปยังโรงคัดบรรจุ

3.2 การตลาดทุเรียนคุณภาพ

3.2.1 มาตรฐานการผลิตทุเรียน

ข้อกำหนดเรื่องคุณภาพ โดยคุณภาพขั้นต่ำ ผลทุเรียนต้องผ่านการเก็บเกี่ยวอย่างถูกต้องตามกระบวนการเก็บเกี่ยว และการดูแลภายหลัง การเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้คุณภาพที่เหมาะสม และแหล่งผลิต ผลทุเรียนต้องแก่ และสภาพของผลอยู่ในสภาพที่ยอมรับได้ โดยมี 3 ชั้นคุณภาพ ดังนี้ ชั้นพิเศษ ชั้นหนึ่ง ชั้นสอง สุขลักษณะ ผลผลิตในมาตรฐานนี้ ให้ดำเนินการไปตามหลักการทั่วไปของการปฏิบัติที่ถูกต้องทางการเกษตร (Good Agriculture Practice : GAP)

3.2.2 การแปรรูปทุเรียน

การแปรรูปผลผลิตทุเรียน สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1) ทุเรียนกวน เป็นการแปรรูปด้วยน้ำตาล นำเนื้อทุเรียนที่สุกจัดแล้วผสมกับน้ำตาล โดยใช้ความร้อนกวนผสมให้กลมกลืนกันโดยมีรสหวาน และให้รสชาติเข้มข้นขึ้น

2) ทุเรียนเชื่อม เป็นการแปรรูปด้วยน้ำตาล โดยใช้ทุเรียนเนื้อแข็งหรือทุเรียนดิบมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น เนื้อสัมผัสของทุเรียนที่เชื่อมแล้วจะเหนียวหนึบคล้ายมันสำปะหลังเชื่อม

3) ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนดิบ ปัจจุบันได้รับความนิยมมากจากทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ เพราะทุเรียนทอดไม่มีกลิ่นทุเรียนที่หลายๆ คนไม่ชอบ ทำให้แม้คนที่ไม่ชอบกินทุเรียนก็ยังชอบกินทุเรียนทอด

4) ทุเรียนฟรีซดราย (Freeze Dried Durian) เป็นการแปรรูปทำแห้งแบบเยือกแข็ง (Freeze Drying) คือ การทำให้น้ำที่อยู่ในเนื้อผลเปลี่ยนสถานะเป็นผลึกน้ำแข็งเล็ก ๆ ลดความดันสภาพแวดล้อมให้ต่ำกว่าบรรยากาศปกติ ผลึกน้ำแข็งจะระเหิดไปเป็นไอน้ำ โดยจะใช้เนื้อผลสด

เนื้อทุเรียนที่ผ่านกระบวนการฟรีซดราย จะคงสภาพกลิ่น รสชาติ และคุณค่าทางโภชนาการไว้ใกล้เคียงผลสด สามารถเก็บรักษาได้เป็นเวลานาน และเป็นที่ยอมรับส่งออกไปยังประเทศจีน

5) ทุเรียนแช่เยือกแข็ง เป็นการแปรรูปโดยใช้ความเย็นการแช่เยือกแข็งด้วยห้องทำความเย็นที่อุณหภูมิ -40 องศาเซลเซียส หลังจากนั้นจัดเก็บในอุณหภูมิ -25 องศาเซลเซียส เพื่อรักษาคุณภาพของเนื้อทุเรียนไว้ให้ดีที่สุด (สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร, 2564)

3.2.3 การตลาดทุเรียน

ช่องทางการตลาดที่สามารถเพิ่มราคาและมูลค่าทุเรียน ได้แก่ การประมูลทุเรียน การคัดทุเรียนคุณภาพ พรีเมียมเพื่อจำหน่ายตลาดบนหรือห้างโมเดิร์นเทรด การส่งทุเรียนโดยตรงถึงผู้บริโภค แบบออนไลน์ ส่วนทุเรียนที่ไม่ได้ขนาดมาตรฐานส่งออก ก็สามารถนำไปแปรรูปหรือจำหน่ายขายปลีกให้กับผู้บริโภคทั่วไปได้ ถ้าชาวสวนสามารถรวมกลุ่มทำทุเรียนคุณภาพ และสร้างแบรนด์ของกลุ่ม ให้นำเชื่อถือ จะทำให้ช่องทางการตลาดมีมากขึ้น ผู้บริโภค พ่อค้า แม่ค้า และผู้ส่งออกที่ต้องการทุเรียนคุณภาพ ก็จะมีความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมเจรจาการค้า ทำให้เกิดธุรกิจที่มั่นคงยั่งยืนต่อไป (สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร, 2564)

กล่าวโดยสรุป การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้ การจัดการการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาเป็นปัจจัยที่ใช้กับงานวิจัย โดยผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสภาพการผลิตทุเรียน ได้แก่ ระบบการปลูก การดูแลรักษาทุเรียน การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเพิ่มมูลค่าทุเรียน การตลาดทุเรียน และความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียงเพื่อให้ทราบถึงการจัดการของเกษตรกรแต่ละคนว่าสามารถจัดการให้การผลิตทุเรียนตั้งแต่มก่อนการเก็บเกี่ยว ขณะเก็บเกี่ยว จนจำหน่ายผลผลิตทุเรียนว่ามีรูปแบบอย่างไร

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดทุเรียนโดยกล่าวถึงความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด ทฤษฎีการตลาด ดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด

ยูทธนา ธรรมเจริญ (ม.ป.ป) ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้ แนวคิดหลักทางการตลาดที่ใช้ในการบริหารการตลาด โดยทั่ว ๆ ไป คือ การแบ่งส่วนตลาดและเลือกตลาด คือ นักการตลาดไม่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความพอใจผู้บริโภคทุกคนได้ เนื่องจากผู้บริโภคแต่ละคนมีความนิยม และความชอบโดยส่วนตัวแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นสินค้าอะไรก็ตาม ดังนั้นนักการตลาดต้องมีการ

วิเคราะห์ผู้บริโภค โดยเริ่มต้นตั้งแต่การแบ่งส่วนตลาดด้วยการจำแนกผู้บริโภคออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วเขียนโครงร่าง (Profile) ของแต่ละกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างอย่างชัดเจน การแบ่งส่วนตลาดอาจใช้ตัวแปรต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด ได้แก่ ตัวแปรด้านประชากร จิตวิทยา และพฤติกรรม การซื้อและการใช้สินค้าที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นจะประเมินว่าส่วนตลาดใดที่มีศักยภาพและมีโอกาสทางตลาดที่องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการได้ซึ่งจะกลายเป็นตลาดเป้าหมาย (Target Markets) ต่อไปในตลาดเป้าหมายแต่ละตลาด องค์กรการตลาดจะพัฒนาและเสนอสินค้า/บริการโดยกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ของสินค้า/บริการ นั้นให้อยู่ในใจและการรับรู้ของตลาดเป้าหมาย

4.2 ทฤษฎีการตลาด

ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) หรือ (4'P) ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) หรือ 4Ps หมายถึงเป็นตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมไม่ได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ 4 ประการ (ศิริวรรณ และคณะ 2541) คือ

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสร้างความพึงพอใจของลูกค้าโดยการตอบสนองความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่ ตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย สินค้า บริการและความคิด ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (utility) และมีมูลค่า (value) ในสายตาของลูกค้าจึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

การจัดการผลผลิตทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ คัดเลือกผลผลิตที่ดีอยู่คุณภาพด้วยสายตา เช่น ทุเรียนอ่อน มีตำหนิ โรคและแมลง เป็นต้น แยกไว้ต่างหาก คัดขนาดและคัดคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพของทุเรียน ทำความสะอาดผลทุเรียนที่คัดคุณภาพแล้ว โดยใช้แรงลมเป่าเพื่อกำจัดเศษวัสดุและแมลงบางชนิด ออกจากผิวผล

โดยสถานการณ์ทุเรียนในปี 2564 ไทยมีการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 956,443.71 ตัน มูลค่า 3,854.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นกว่าในปี 2563 ที่มีปริมาณการส่งออก 689,396.22 ตัน ร้อยละ 38.74 และมีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าในปี 2563 ที่มีมูลค่า 2,355.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ร้อยละ 63.65 เนื่องจากความต้องการในตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการส่งออกผลไม้ ส่งผลให้ราคาส่งออกทุเรียนและผลิตภัณฑ์จึงอยู่ในระดับที่สูง และมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น (สำนักค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 2565)

2) ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน อันเป็นเงินทุน (cost) ของลูกค้า ในการตัดสินใจซื้อผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างมูลค่า (value) ผลิตภัณฑ์กับราคา (price) ผลิตภัณฑ์ถ้ามูลค่าสูงกว่าหรือเหมาะสมกับราคา ลูกค้าก็จะตัดสินใจซื้อ

ราคาทุเรียนสดภายในประเทศ ในปี 2564 ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ราคาที่เกษตรกรขายได้ กิโลกรัมละ 103.98 บาท เพิ่มขึ้นจากในปี 2563 ร้อยละ 11.58 (สำนักค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 2565) ส่วนราคาทุเรียนแกะเปลือกแล้วแช่แข็งส่งออก ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจากการสำรวจ ในเฟสซึก พบราคาอยู่ที่ 30-40 ดอลลาร์สหรัฐ (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี., 2563)

3) การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึงโครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์การไปยัง ตลาดสถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายก็คือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการ กระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่ายประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ช่องทางการจัดจำหน่าย (channel of distribution) และการกระจายสินค้าสู่ตลาด (physical distribution)

ช่องทางการจำหน่าย หรือการกระจายผลผลิต และผลิตภัณฑ์ทุเรียนออกสู่ตลาดมีหลากหลายช่องทาง ได้แก่ การส่งออก ล้ง/จุดรับซื้อ การกระจายผลผลิตในประเทศ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านสหกรณ์ ผ่านหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ การออกร้านจำหน่ายในงานเทศกาล หรือห้างสรรพสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะในยุคนี้ที่เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น เกษตรกรมีการจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ผ่าน Social network ช่องทางต่างๆ ทั้ง website Facebook IG Line และส่งถึงมือผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งช่องทางนี้ตลาดภายในประเทศกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น (สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร, 2563)

4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย (personal selling) หรือใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร (nonpersonal selling) การส่งเสริมการตลาด สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (1) การโฆษณา (advertising) คือ กิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ ที่ต้องมีการจ่ายเงินหรือมีค่าใช้จ่ายให้กับผู้ช่วยดำเนินการประเภทของการโฆษณา เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบปลิว และป้ายโฆษณาที่ต่าง ๆ) สื่อที่เผยแพร่ทางโทรทัศน์และวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ข้อความโฆษณาที่ส่งเข้าโทรทัศน์ มือถือ และข้อความโฆษณาที่ปรากฏบนเว็บไซต์) (2) การขายโดยใช้พนักงานขาย (personal selling) คือ กิจกรรมการให้ข้อมูล จูงใจและสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคโดยใช้บุคคล พนักงานขายต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ ทักษะในการสื่อสารและจูงใจที่ดี ซึ่งมักใช้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความซับซ้อน ที่อาจต้องใช้การอธิบายหรือการสาธิต ประกอบ (3) การส่งเสริมการขาย (sales promotion) คือ กิจกรรมส่งเสริมที่นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงาน การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถ

กระตุ้นความสนใจ เพื่อให้เกิดการทดลองใช้หรือการซื้อโดยลูกค้าหรือผู้ใช้โดยทันที ช่องทางการส่งเสริมการขาย ประกอบด้วย การให้คูปองส่วนลด การลดราคาสินค้า การให้ของขวัญ การให้ตัวอย่างสินค้าแถมมากับผลิตภัณฑ์ การแจกสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อทดลองใช้ การใช้คูปองสะสม แลกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ (4) การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (publicity and public relations) คือ กิจกรรมที่สื่อสารข้อมูล และความคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (สินค้า บริการ) หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์กับสาธารณชน เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ให้เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมที่สามารถนำใช้ ประกอบด้วย การใช้ข่าวการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อรับบริจาค การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ (แผ่นพับ วิดีทัศน์ และเว็บไซต์) การให้เงินสนับสนุนกิจกรรม (5) การตลาดทางตรง (direct marketing หรือ direct response marketing) และการตลาดเชื่อมต่อตรง (online marketing) คือ เป็นการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ใช้ เพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง หรือตอบสนองในทันที ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถใช้ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์โดยตรงกับผู้บริโภค ประกอบด้วย การขายทาง โทรศัพท์ การขายโดยจดหมายตรงหรือแคตตาล็อก การขายทางโทรทัศน์ วิทยู หรือหนังสือพิมพ์ การส่งข้อความผ่านจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ด้านการตลาด อธิบายได้จากแนวคิดทางการตลาดและทฤษฎีทางการตลาด ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) คือ การสร้างและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ ราคา (Price) คือ การกำหนดราคาให้สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ กำหนดราคาเพื่อการส่งเสริมการตลาด และกำหนดราคาเพื่อตอบสนองทางด้านจิตวิทยาของผู้บริโภค การจัดจำหน่าย (Place) คือ การจัดการ การขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภค โดยต้องคำนึงถึงต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ความรวดเร็วในการขนส่ง ความคล่องตัวในการเข้าถึงสถานที่ต่างๆ ความตรงต่อเวลา และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเกณฑ์ต่างๆ มากำหนดเป็นตัวแปรในการทำแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความรู้และการวัดความรู้ ดังนี้

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้โดยกล่าวถึงความหมาย ประเภทของความรู้ ระดับความรู้ และการวัดความรู้ ดังนี้

5.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 (2555) “ความรู้” หมายความว่า สิ่ง ที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและ ทักษะ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือปฏิบัติ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจาก ประสบการณ์

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ (2554, น.1-8) อธิบายความหมายของความรู้ว่าเป็นสารสนเทศ ที่ผ่านกระบวนการคิด ชัดเจนเปรียบเทียบ เลือกลงเชื่อมโยง และบูรณาการกับความรู้และ ประสบการณ์เดิม ผสมกับความรู้อื่น เกิดการผสมผสานระหว่างสถานการณ์ ค่านิยมความรู้ในบริบท และความรู้แจ้ง จนเกิดเป็นความเข้าใจ เชื่อถือได้ และพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นหรือนำไปใช้ประโยชน์ ในการสรุปและการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลาซึ่งความรู้เหล่านี้เมื่อนำไปใช้ ประโยชน์จะไม่หมดหรือสึกหรอแต่จะยิ่งงอกเงยยิ่งขึ้น

มานัส ปันหล้า (2563) ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน ได้จากการ ค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือข้อมูลสารสนเทศ ที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ฟัง ได้ยิน การคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละ สาขา

5.2 ประเภทของความรู้

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ (2554, น.1-11) ได้อธิบายถึงการจำแนกประเภทของความรู้ตาม ลักษณะการปรากฏของความรู้ ว่ามี 2 ประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) และ ความรู้ฝังลึก (tacit knowledge) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ความรู้ชัดแจ้ง หรือความรู้ที่ปรากฏ เป็นความรู้ที่มีลักษณะเด่นชัด (objective) เป็นทฤษฎี เป็นความรู้ที่บุคคลสร้างขึ้น และสามารถแสดงออกมาผ่านภาษาที่เหมาะสม ได้โดยการพูด/บอกกล่าว แสดงอาการหรือโดยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น และอาจถูกบันทึกลงเป็น สารสนเทศหรือข้อมูลในวัสดุหรือระบบบันทึกแบบต่าง ๆ บางครั้งจึงเรียกว่า เป็นความรู้แบบรูปธรรม เช่น นโยบายขององค์กร กระบวนการทำงาน และกลยุทธ์ เป้าหมายและความสามารถขององค์กร ฯลฯ ซึ่งสามารถแปลงเป็นรหัส รวบรวม และถ่ายทอดได้ง่ายโดยผ่านวิธีต่าง ๆ ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง ข้อมูลได้ง่าย เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี กฎ ระเบียบคู่มือปฏิบัติงานต่าง ๆ วัตถุประสงค์ การจัดการฐานข้อมูล ฯลฯ จึงสามารถสื่อสาร/ถ่ายทอดไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ โดยวิธีการที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อถ่ายทอดความรู้

5.2.2 ความรู้ฝังลึก หรือความรู้แฝงเร้น เป็นความรู้ที่ไม่ได้มีอยู่ในตำรา แต่เป็น ทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในคน รู้ได้เฉพาะตัวเจ้าของเองและอยู่ในตัวของ บุคคลผู้นั้น ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็น

คำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย และตัวเจ้าของความรู้เองก็อาจไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าตนมีความรู้นั้นอยู่ เนื่องจากความรู้ฝังลึกนี้เป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ได้มาจากการกระทำและประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนาน ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน สามัญสำนึก ดุลยพินิจ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มีลักษณะเป็นความเชื่อ ทักษะ และเป็นอัตวิสัย (subjective) ต้องการการฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญ มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล มีบริบทเฉพาะ (context-specific) ทำให้สื่อสารได้ยาก แต่เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ เช่น วิจารณ์งาน ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่า เป็นความรู้แบบนามธรรม ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้ฝังลึก อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง ซึ่งต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คนได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกัน

5.3 ระดับของความรู้

Bloom (1956) ได้แยกระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

5.3.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึง ความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำ โดยเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยากซับซ้อน มีความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง รู้อะไร เห็นอะไร เป็นอะไร ซึ่งจะพบในผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ๆ ที่มีความรู้โดยเฉพาะความรู้ที่จำมาได้จากความรู้ชัดแจ้งซึ่งได้จากการได้เรียนมา

5.3.2 ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง ภายใต้สภาพความเป็นจริงที่มีความซับซ้อนสามารถนำเอาความรู้ที่ชัดเจนที่ได้มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเองได้ มักจะถูกพบในคนที่ทำงานไปหลายๆ ปี จนเกิดความที่เป็นทักษะหรือประสบการณ์มากขึ้น

5.3.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิมสามารถนำไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่จากเดิมของเรื่องนั้น โดยจะใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ วิธีการกับความคิดรวบยอดนำมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การขยายความคิดหรือการสรุป

5.3.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และมีการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะที่เป็นการแยกแยะสิ่งที่พิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมถึงการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบย่อย ๆ นั้น สามารถเข้ากันได้หรือไม่สามารถจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5.3.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย หรือส่วนประกอบใหญ่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เป็นเรื่องราวอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อนำมาสร้างรูปแบบ โครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน การสังเคราะห์จึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

5.3.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ผลงาน วิธีการ เนื้อหาสาระ คำตอบ และค่านิยม เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน และขั้นการประเมินผลนี้จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุด ของพุทธิลักษณะ (Characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจมาก

5.4 การวัดความรู้

ชวาล แพร์ตกุล (2552 , น.201-222) ได้กล่าวว่า การวัดความรู้กับกฎและความจริง คือ การวัดว่า สูตร กฎเกณฑ์ เรื่องราว ความจริง ข้อเท็จจริง ใจความหรือเนื้อความสำคัญ ๆ ได้มีการพิสูจน์หรือการยอมรับเรียบร้อยแล้ว

การวัดความรู้ในวิธีการดำเนินการ คือ การวัดความจำ หรือกระบวนการและแบบแผนวิธีการทำงานของเรื่องราวต่าง ๆ เหตุการณ์ ว่ามีที่มา วิธีการ การดำเนินงานเป็นอย่างไร มีได้มุ่งที่จะวัดถึงการนำไปปฏิบัติ การวัดความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน คือ การวัดแบบแผน แบบฟอร์มตามจารีต ประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมา การวัดความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ คือ การวัดความจำในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวินิจฉัย และมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่าจำได้หรือไม่และควรใช้กฎเกณฑ์หรือหลักการใดบ้าง

การวัดความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท คือ การวัดที่เกี่ยวกับการจัดประเภทสิ่งของเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ตามประเภท ตามชนิด ตามลำดับก่อนหลังเป็นอย่างไร

การวัดความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม คือ การวัดความรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด ตามลำดับเวลา และเรื่องต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และดำเนินเป็นขั้นเรียงติดต่อกันมา

การวัดความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน คือ การวัดการได้ผลลัพธ์ต่าง ๆ ต้องใช้เทคนิคอะไร มีวิธีปฏิบัติอย่างไร มีกระบวนการและกรรมวิธีต่าง ๆ ที่ใช้พิสูจน์หรือหาความจริงว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

การวัดความรู้เกี่ยวกับความรู้รอบคอบในเรื่อง คือ การวัดความจำของข้อสรุปหรือหลักการใหญ่ๆ ของเนื้อหาว่าได้หรือไม่

การวัดความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง คือ การวัดความสามารถในการนิกระลึกได้ และนำความสัมพันธ์จากทฤษฎีและหลักวิชาการต่าง ๆ มาสรุปเป็นเนื้อหาความใหญ่ ๆ หรือรวมกัน เป็นเรื่องเดียวได้หรือไม่

การวัดความรู้เกี่ยวกับหลักการและการขยายหลักการ คือ การวัดว่าสามารถนำหลักการต่าง ๆ อันเป็นสาระสำคัญของเนื้อหาได้หรือไม่

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาในการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้านความรู้ โดยใช้วิธีการวัดความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ คือการวัดความรู้ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เนื่องจากสอดคล้องกับงานวิจัยในการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร โดยกล่าวถึงความหมาย วิธีการส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

6.1 ความหมายของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ทำนอง สิงคาลวนิช (2514) การส่งเสริมการเกษตรเป็นการถ่ายทอดหรือเผยแพร่บริการความรู้ และประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับการเกษตรไปสู่เกษตรกร ตลอดจนให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเข้าใจในปัญหาต่างๆ เกษตรกรสามารถนำไปพิจารณาและปฏิบัติยังผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มรายได้

Swanson (1984) การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) การปฏิบัติ (Practices) และทัศนคติ (Attitude) ของคนในชนบท โดยมุ่งพัฒนาผลผลิตเพื่อพัฒนารายได้ เศรษฐกิจและชุมชนในชนบท เพื่อการกินดีอยู่ดีในสภาพแวดล้อมที่ดี

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ (2565, น.4-17) การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรว่าเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนารายได้ เศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกร (Farmer Family) อยู่พอดีกินพอดี และมีความสุขอันเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชนชนบท (Rural Community Development) ให้มีความมั่นคงและมั่งคั่งในที่สุด

6.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2565, น. 4 – 41) อธิบายไว้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension Methods) เป็นกระบวนการของการนำความรู้ ทางวิชาการและเทคโนโลยี ไปสู่เกษตรกร เป็นลักษณะของการถ่ายทอด ซึ่งอาจจะเรียกว่า เป็นวิธีการสอนหรือฝึกอบรม วัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจในความรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติของ เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์

1.1 วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล (Individual Method) เป็นการให้ เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่ เกษตรกร โดยตรงเป็นรายบุคคล

1.1.1 การเยี่ยมไร่และบ้านของเกษตรกร (Farmer and Home visit) เจ้าหน้าที่พบปะรับฟังปัญหาและถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรถึงฟาร์มหรือไร่ โดยจะเห็นสภาพ ความเป็นจริงของเกษตรกรรายนั้น ๆ

1.1.2 เกษตรกรผู้ที่ได้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls) เกษตรกรมีความสนใจ และเชื่อว่าเจ้าหน้าที่จะให้ความรู้หรือข่าวสารได้

1.1.3 การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls) สามารถช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาได้รวดเร็ว ลดระยะทางในการติดต่อและเวลา

1.1.4 การติดต่อทางจดหมายส่วนตัว (Personal Letter) โดยเขียนจดหมาย เมื่อเกิดปัญหาและต้องการคำตอบ เพื่อแจ้งข่าวสาร หรือติดตามผลการส่งเสริม

1.1.5 การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ (Informal Contract) โดยพบเกษตรกร โดยบังเอิญ เพื่อพูดคุยซักถามปัญหาหรือความรู้

1.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล (Group Methods) การส่งเสริมแก่ บุคคลจะให้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริมจากชั้นสนใจ ไปสู่การทดลองทำดู และหากเป็นที่พอใจของกลุ่มแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มอาจก้าวไกลไปถึงขั้นยอมรับได้

1.2.1 การประชุมกลุ่ม (Group Meeting) ช่วยในการถ่ายทอดข่าวสาร ความ คิดเห็น และความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาส ร่วม ร่วมปรึกษาหารือกัน

1.2.2 การฝึกอบรม (Training) ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความ ชำนาญ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ (Learning) หรือเกิด การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์

1.2.3 การสาธิต (Demonstration) ใช้การบรรยายประกอบการแสดง ทำให้ผู้เรียนรู้ได้ฟังและได้เห็นไปพร้อมกัน การสาธิตแบ่งเป็น 2 แบบ การสาธิตวิธี (Method Demonstration) เป็นการ แสดงให้เห็นถึงวิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเป็นลำดับไป การสาธิตผล (Result Demonstration) การแสดง เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าการปฏิบัติที่ได้ปรับปรุงหรือที่ได้มีการวิจัยค้นคว้า สามารถนำไปปฏิบัติได้ในท้องถิ่น

1.2.4 การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip Study Tour) มีโอกาสได้พบเห็น ผลงานของผู้อื่นซึ่งได้ทำเสร็จแล้ว มีผลในการเพิ่มความเชื่อมั่นให้ยอมรับสิ่งใหม่มากขึ้น

1.3 วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Method) โดยสื่อสารมวลชนจะช่วยในการ ส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรม ใช้กับคนจำนวนมาก ๆ ได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง 1) เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ 2) ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ 3) หนังสือพิมพ์ 4) วิทยุ 5) โทรทัศน์ 6) ภาพยนตร์ 7) การจัดนิทรรศการ

2) วิธีการส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์

2.1 การส่งเสริมโดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว มีข้อสมมุติว่าถ้าผู้รับการเปลี่ยนแปลงพบว่าเขาปฏิบัติได้ผลเป็นการง่ายที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอื่น ๆ ภายหลัง

2.2 การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริมหลาย ๆ เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ส่งเสริมให้ผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการปรับปรุงปัจจัยการผลิตหลายอย่างตามความจำเป็น

2.3 การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน คำนิยามว่า ฟาร์มและบ้านเรือน รวมกันเป็นหน่วยเดียว และคำนิยามว่าทำอะไร จึงจะทำให้การจัดการฟาร์มและบ้านเรือน ในลักษณะที่ครอบครัวที่รายได้สุทธิสูง

2.4 การส่งเสริมโดยการเลือกท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเป้าหมาย โดยการส่งเสริมเน้นเฉพาะพื้นที่ลักษณะของการผลิต และการเกษตรที่เฉพาะพื้นที่นั้น

3) วิธีการส่งเสริมโดยอิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์

3.1 การใช้ Change agent ที่มีความรู้แบบกว้าง โดยถ่ายทอดแบบทั่วไป ไม่เป็นรายวิชา หรือเฉพาะอย่าง

3.2 การใช้ทีมนักวิชาการ (Team approach) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้าไปในหมู่บ้านเป็นทีม

3.3 การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย (Interagency หรือ Cooperative approach) ร่วมกันทำงานพร้อมกันหรือประสานกันในการพัฒนาการเกษตร

3.4 การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน (Change Agent as Mass Media Approach) โดยการ นำเอาสื่อมวลชนต่าง ๆ มาเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิดของเกษตรกร

4) วิธีการส่งเสริมโดยเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Oriented)

โดยใช้วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอด และเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

5) วิธีการส่งเสริมโดยอ้างอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ (Community Oriented)

การประสานงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะผสมผสานกันตามความต้องการ และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งเรียกว่าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยจัดให้เป็นศูนย์ของการเรียนรู้ของเกษตรกร ตลอดจนผู้สนใจในการพัฒนาเกษตรในลักษณะครบวงจร

จากแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมที่กล่าวมานี้ สามารถสรุปว่าเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีวิธีการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ วิธีการส่งเสริมการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ วิธีการส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ และวิธีการส่งเสริมโดยอ้างอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเกณฑ์ต่าง ๆ มากำหนดเป็นตัวแปรในการทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

7.1.1 เพศ

สรารุช ชลหาญ (2563) ได้ศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพในจังหวัดภูเก็ตพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ เอื้องพร นพคุณ (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้ว พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเพศชาย สอดคล้องกับดาริน สุขหงษ์ (2562) ศึกษาการส่งเสริมการปลูกพืชตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนในจังหวัดระยอง สอดคล้องกับสุรชาติพย์ คำเกิด (2562) ได้ศึกษา การส่งเสริมการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรในตำบลคู้ยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

และสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

7.1.2 อายุ

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50.70 ปี สอดคล้องกับ ดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรอายุเฉลี่ย 51.38 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรมีอายุระหว่าง 51-60 ปีและสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 50.68 ปี ซึ่งแตกต่างกับเอื้องพร นพคุณ (2563) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี

7.1.3 จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน

ดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรมีมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คนสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) ที่พบว่าเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน ซึ่งแตกต่างกับสุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่าเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.96 คน

7.1.4 ระดับการศึกษา

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งแตกต่างกับที่ดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาและสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) ที่พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

7.1.5 ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพอยู่ระหว่าง 5-10 ปี สอดคล้องกับดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ขณะที่สุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปีและประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนระหว่าง 15 - 30 ปี

7.1.6 พื้นที่ถือครอง

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองที่ดินการเกษตรเป็นของตนเองสอดคล้องกับดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองที่ดินการเกษตรเป็นของตนเอง สุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองที่ดินการเกษตรเป็นของตนเอง และสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองที่ดินการเกษตรเป็นของตนเอง

7.1.7 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตทุเรียน

กฤษณะ จันทะนรรักษ์ (2565) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในการผลิตทุเรียน น้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวน 2 คน ซึ่งสอดคล้องสรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในการผลิตทุเรียน จำนวน 2 คน สอดคล้องกับดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คนและสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในการผลิตทุเรียน จำนวน 2 คน

7.1.8 รายจ่ายในการผลิตทุเรียน

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายจากการผลิตทุเรียน พื้นเมืองคุณภาพในรอบปี 2563 อยู่ระหว่าง 1,001 – 4,000 บาท ซึ่งไม่สอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายในการผลิตทุเรียนทั้งหมด 100,000 – 500,000 บาท

7.1.9 รายได้จากการผลิตทุเรียน

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายทุเรียน พื้นเมืองคุณภาพมากกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท ซึ่งไม่สอดคล้องดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกร เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตทุเรียน 50,001 – 400,000 บาท/ปี สอดคล้องกับสุรชาติพิศ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตร 100,001 – 200,000 บาทและแตกต่างกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากภาคการเกษตรในปี 2561 500,001 – 1,000,000 บาท

7.1.10 แหล่งเงินทุน

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้เงินทุนของตนเองเป็นแหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียนสอดคล้องกับดาริน สุขหงษ์ (2562) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้เงินทุนของตนเองเป็นแหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียน สุรชาติพิศ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้เงินทุนของตนเองเป็นแหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียนและสอดคล้องกับประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่าเกษตรกรมีแหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียนเป็นทุนส่วนตัว

7.2 ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

7.2.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียน

กฤษณะ จันทะนรรักษ์ (2565) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ผ่านการทดสอบความรู้พบว่าตอบถูกเป็นลำดับที่ 1 ในประเด็นเรื่องมาตรฐาน GAP ใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งออกทุเรียนผลสด ตอบถูกลำดับที่ 2 ในประเด็นเรื่องการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมสำหรับมาตรฐานการส่งออกควรอยู่ในช่วง 107-120 วัน ตอบถูกลำดับที่ 3 ในประเด็นเรื่องทุเรียนสำหรับส่งออกต้องมีน้ำหนักเนื้อแห้งขั้นต่ำ (% แปะ ง) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 32 ตอบถูกลำดับที่ 4 ในประเด็นเรื่องต้องมี

ผลสารพิษตกค้างในทุเรียนตามประเทศคู่ค้าสำหรับส่งออก และตอบภูกลำดับที่ 5 ในประเด็นเรื่องชั้นคุณภาพทุเรียนสำหรับส่งออกต้องมี 4 พู ขึ้นไป ตามลำดับ

สรารุช ชลหาญ (2563) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพโดยเกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด ดังนี้ อันดับ 1 มีความรู้ ความเข้าใจด้านผลผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ อันดับ 2 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการตลาด อันดับ 3 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการปลูกทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ อันดับ 4 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการสวนทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ และอันดับ 5 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านโรคและแมลง ตามลำดับ

สุธาทิพย์ คำเกิด (2562) พบว่า เกษตรกรเกษตรกรมีความรู้ในการเตรียมพื้นที่ปลูกทุเรียนจะต้องปรับพื้นที่ ที่จะกำหนดฝังปลูกและควรวางแผนการให้น้ำให้เพียงพอต่อการปลูกและดูแล มีความรู้การเตรียมพื้นที่ปลูกทุเรียนควรปรับพื้นที่ให้ราบไม่ให้มีแอ่งที่น้ำท่วมขังได้ มีความรู้การเตรียมพื้นที่ปลูกทุเรียนควรปรับเป็นเนินลูกพูกเพื่อปลูกทุเรียนบนสันเนิน มีความรู้อุณหภูมิมีผลต่อการปลูกทุเรียน มีความรู้ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศมีผลต่อการปลูกทุเรียนมีความรู้ดินที่เหมาะสมในการปลูกทุเรียน ต้องเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย หรือดินเหนียวปนทราย ที่มีการระบายน้ำได้ดีและมีหน้าดินที่ลึก มีความรู้ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดินที่เหมาะสมในการปลูกทุเรียน คือ 5.5-6.5 มีความรู้การปลูกควรรองกันหลุมด้วยหินฟอสเฟต ½ กิโลกรัม มีความรู้โรคใบติดของต้นทุเรียนเกิดจากเชื้อรา การป้องกันและกำจัดด้วยการใช้เชื้อไตรโคเดอร์มา มีความรู้ศัตรูที่สำคัญของทุเรียนในระยะต้นเล็ก มี 5 โรค ดังนี้โรครากเน่าโคนเน่า โรคราใบติด โรคราสีชมพู เพลี้ยไก่แจ้ มีความรู้การกำจัดวัชพืช นอกทุเรียนระยะต้นกล้า สามารถใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชได้ มีความรู้การใส่ปุ๋ยปีแรกควรใส่ปุ๋ยและทาโคนเดือนเว้นเดือน

7.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการตลาดทุเรียน

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่าเกษตรกรตอบถูกในประเด็นขายผ่านพ่อค้าคนกลาง คือ คนกลางที่ทำหน้าที่รับซื้อทุเรียนมาครอบครองแล้วขายต่อ ได้ผลตอบแทนในรูปแบบของกำไร ได้แก่ พ่อค้าส่ง พ่อค้าปลีก ตอบถูกในประเด็นเรื่องขายผ่านตัวแทนคนกลาง คือ คนกลางที่ทำหน้าที่หาลูกค้า เจรจาต่อรอบแทนเกษตรกรผู้ผลิต ไม่มีสิทธิ์ครอบครองได้ผลตอบแทนในรูปแบบของค่านายหน้า ได้แก่ ตัวแทนผู้ผลิต ตัวแทนการขาย นายหน้า และกลุ่มตัวอย่าง ตอบถูกในประเด็นเรื่องขายผ่านคนกลาง คือคนกลางที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการขาย การขนส่ง การเก็บรักษา การรับประกันภัย ตามลำดับ แหล่งขาย พบว่า เกษตรกรตอบถูกในประเด็นเรื่องจุดรวบรวม เช่น ตลาดกลางผลไม้และผลิตภัณฑ์จังหวัดอุดรธานี ตลาดผลไม้หัวดวง รองลงมา กลุ่มตัวอย่าง ตอบถูกในประเด็นเรื่อง

เกษตรกรสามารถขายออนไลน์ได้ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ และกลุ่มตัวอย่างตอบถูกในประเด็นเรื่องจุดที่หน่วยงานราชการจัดสรรให้ เช่น ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ถนนหลงหลินลับแล ตามลำดับ

7.3 สภาพการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

กฤษฎิ์ จันทนารักษ์ (2565) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูก ทุเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูก ทุเรียนระหว่าง 11-30 ไร่ มีจำนวนต้นทุเรียนระหว่าง 101 – 400 ต้น มีระยะการปลูก 10 x 10 เมตร มีรูปแบบการปลูกเชิงเดี่ยว เลือกลงพันธุ์หมอนทอง เหตุผลที่ปลูกพันธุ์หมอนทองเพราะตลาดส่งออกต้องการ มีการให้น้ำ 150 ลิตร/วัน มีการท าระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ และทำทางระบายน้ำ มีการพ่นยา/ฮอร์โมน 4 - 5 ครั้ง มีการกำจัดวัชพืช 3 - 4 ครั้ง มีการใช้ปุ๋ย 8-24-24 + 16-16-16 + ปุ๋ยคอก มีการตัดแต่งผลที่ไม่สมบูรณ์ และมีการโยงกิ่งให้มันคง มีการจำหน่ายแบบเหมาสวน ราคาจำหน่ายที่ได้รับโดยมีราคาจำหน่ายผลผลิตทุเรียนระหว่าง 101 – 120 บาท

7.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

7.4.1 ปัญหาการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

กฤษฎิ์ จันทนารักษ์ (2565) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมมาตรฐาน ปรากฏผลดังนี้ เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากที่สุด อันดับที่ 1 ในประเด็นขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน รองลงมามีปัญหา อันดับที่ 2 ในระดับมาก การปฏิบัติตามมาตรฐานมีต้นทุนสูง และมีปัญหา อันดับที่ 3 ระดับปานกลางในมาตรฐานยากเกินไป ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมผลิต ทุเรียน ดังนี้ เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากที่สุด อันดับที่ 1 ในประเด็น ทุเรียนไม่ได้คุณภาพจากโรค และศัตรูพืช รองลงมามีปัญหา อันดับที่ 2 ในระดับมาก ราคาเคมีภัณฑ์ทางการเกษตรมีราคาแพงและมีปัญหา อันดับที่ 3 ระดับน้อยในประเด็นปริมาณน้ำในการปลูกทุเรียนไม่เพียงพอ

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรเกษตรกรมีระดับปัญหา ด้านดินและน้ำมากที่สุด รองลงมาเกษตรกรมีระดับปัญหา ด้านการปลูกและการดูแลรักษา เกษตรกรมีระดับปัญหา ด้านการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรมีระดับปัญหา ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และเกษตรกรมีระดับปัญหา ด้านการตลาดน้อยที่สุด

7.4.2 ข้อเสนอแนะการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

กฤษฎิ์ จันทนารักษ์ (2565) พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ขอให้ร่วมมือในการเก็บเกี่ยวทุเรียนตามวันเวลาที่เหมาะสมตามหลักวิชาการแนะนำ เพื่อลดปัญหา ทุเรียนอ่อน เป็นการช่วยลดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของทุเรียนไทย ทั้งตลาดภายใน และต่างประเทศในระยะยาว รวมถึงร่วมมือเลือกใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมวิชาการเกษตร ใช้ตามฉลากที่แนะนำและใช้ให้ตรงกับประเภทของชนิดศัตรูทุเรียนที่เกิดขึ้น เพื่อลดปริมาณสารพิษตกค้างในทุเรียน รวมทั้งมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรเอง ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทางการเกษตรควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรค และศัตรูทุเรียนแบบผสมผสานเพื่อลดการใช้

สารเคมีทางการเกษตร เพื่อลดการปนเปื้อนในผลผลิต รวมถึงเป็นการลดต้นทุนการผลิตทุเรียนควรให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาการผลิตทุเรียนอื่น เช่น การใช้สูตรปุ๋ยเคมีหลักการผสมปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนปุ๋ยชีวภาพ และปริมาณน้ำที่เหมาะสมสำหรับต้นทุเรียน ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานร้อยละ ๖๖.๖๖ ให้ความสำคัญที่ชัดเจนในการดำเนินการกับเกษตรกร หรือผู้รวบรวมบางรายที่มีการตัดทุเรียนอ่อนออกอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร ว่าไม่ควรเก็บเกี่ยวทุเรียนอ่อนมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภค ควรคัดแยกทุเรียนที่ไม่ได้คุณภาพออกจากทุเรียนคุณภาพและควรช่วยกันดูแลสวนทุเรียนในช่วงให้ผลผลิต เนื่องจากมีการลักขโมยเกิดขึ้นข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความรู้เรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกรว่าเกษตรกรจะได้รับประโยชน์อย่างไร ควรให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาการผลิตทุเรียนให้แก่เกษตรกร ด้านโรคและแมลงการให้ปุ๋ยและน้ำ ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน พบว่า เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ให้มีโครงการชุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตร ควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรโดยการสอนปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยต่อเกษตรกรหัวก้าวหน้าให้มากขึ้น เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวหวังผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และควรประชาสัมพันธ์ทุเรียนอุดรติดต่อกสื่อโทรทัศน์

7.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

7.5.1 แนวทางการส่งเสริมการผลิต

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรต้องการด้านการผลิต ดังนี้ โดยเกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตด้านน้ำ ได้แก่ ต้องการแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง เช่น บ่อบาดาล และฝายชะลอน้ำ ด้านดิน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตด้านดิน ได้แก่ ต้องการวิธีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสดหรือน้ำหมักชีวภาพด้านการปลูก พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตด้านการปลูก ได้แก่ ต้องการวิธีการการดูแลต้นทุเรียนหลังปลูกปุ๋ยและธาตุอาหาร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตในด้านปุ๋ยและธาตุอาหาร ได้แก่ ต้องการเทคนิคการให้ปุ๋ยและธาตุอาหารสำหรับการเปิดตาดอก การตัดแต่งผล พบว่าเกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตในด้านการตัดแต่งผล ได้แก่ ต้องการเทคนิคการตัดแต่งผลในแต่ละช่วงการเจริญเติบโต การตัดแต่งกิ่ง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตในด้านการตัดแต่งกิ่ง ดังนี้ ต้องการเทคนิคการตัดแต่งกิ่งแบบการควบคุมทรงทรงพุ่มต้นทุเรียนศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตในด้านศัตรูพืช ได้แก่ ต้องการวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทุเรียน จำแนกตามส่วนของพืชที่แมลงเข้าทำลาย การเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตในด้านการเก็บเกี่ยว ได้แก่ ต้องการวิธีการเก็บเกี่ยวระยะสุกแก่ที่เหมาะสมของแต่ละสายพันธุ์ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีความ

ต้องการการส่งเสริมการผลิตในด้านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ ต้องการวิธีการเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับผลทุเรียนสดและที่แปรรูป

7.5.2 แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาด

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรให้มีการประชาสัมพันธ์เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการตลาดในด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐประชาสัมพันธ์และตรวจสอบการนำทุเรียนอ่อนจากนอกพื้นที่จังหวัดอุดรธานีเข้ามาจำหน่าย เนื่องจากทำให้เสียชื่อเสียง ส่งผลกระทบต่อระยะยาวและการรวมกลุ่มเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการตลาดในด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ต้องการตั้งกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกทุเรียน เพื่อการต่อรองทางการค้า การวางแผนการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต

7.5.3 แนวทางด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร

กฤษณะ จันทะนารักษ์ (2565) พบว่า ภาพรวมความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพของเกษตรกร ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพของเกษตรกรเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อันดับ 1 เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมแบบบุคคล อยู่ในระดับปานกลางรองลงมา อันดับ 2 เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมแบบกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลางและอันดับ 3 เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561) พบว่า เกษตรกรต้องการวิธีส่งเสริม ได้แก่ เกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบบุคคล ได้แก่ ต้องการให้เจ้าหน้าที่เยี่ยมและให้คำปรึกษาด้านทุเรียนแก่เกษตรกรเป็นรายบุคคล เกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมในรูปแบบกลุ่ม ได้แก่ ต้องการศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา รองลงมาต้องการทำแปลงสาธิต ต้องการฝึกอบรม บรรยาย ต้องการอภิปรายคณะ การระดมสมอง และต้องการสัมมนา ตามลำดับ เกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมในรูปแบบมวลชน ดังนี้ ต้องการจากโทรทัศน์ ต้องการจากการจัดนิทรรศการ ต้องการจากการประกวด ต้องการจากวิทยุกระจายเสียง ต้องการจากสื่อสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทั้ง แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการผลิตและแนวทางในการส่งเสริมการผลิต ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง เพื่อให้การทำการวิจัยมีความสมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา จึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

1.1.1 ประชากรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จำนวนทั้งหมด 182 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน 0.08 (Yamane 1973: 1088 อ้างถึงในจินดา ขลิบทอง, 2557)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{[182]}{1+([182] [0.05]^2)} \\ &= 125.08 \end{aligned}$$

$$\text{กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n)} = 126 \text{ คน}$$

คิดเป็นร้อยละ 69 ของประชากรทั้งหมด หลังจากนั้นได้ทำการสุ่ม ตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่ม ประชากรย่อย ๆ หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อน โดยหน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร ด้วยการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 69 ในแต่ละแปลงใหญ่

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 69 โดยใช้วิธีจับลาก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

แปลงใหญ่	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
แปลงใหญ่มังคุด ม.9 ต.ลำเลียง	58	40
แปลงใหญ่กาแฟ ม.7 ต.ลำเลียง	42	29
แปลงใหญ่ทุเรียน ม.10 ต.ลำเลียง	42	29
แปลงใหญ่กาแฟ ม.10 ต.ลำเลียง	40	28
รวม	182	126

1.2 ผู้ให้ข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เกษตรอำเภอ 1 ราย ตัวแทนผู้รับซื้อทุเรียน 1 ราย และประธานกลุ่มแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จำนวน 4 ราย รวมเป็นทั้งหมด 6 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้จึงแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

2.1 ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วย การใช้แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแบบสนทนากลุ่ม ให้เลือกโดยเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง งานวิจัย และแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบในการสร้างเครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ ผลงานวิชาการ บทความวารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดกรอบเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยที่จะทำการศึกษา
- 3) นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านที่ทำการวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็นด้านความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) เพื่อมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อแนะนำไว้
- 4) การปรับปรุงเครื่องมือ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปทดสอบในพื้นที่
- 5) นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์มาจัดพิมพ์ และนำไปทดสอบหาความเชื่อถือได้ก่อนนำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

2.2.3 องค์ประกอบของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบปลายปิด (Closed-end Question) และคำถามปลายเปิด (Opened-end Question) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน พื้นที่ถือครอง สายพันธุ์ที่ปลูก ระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่

สถานภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงาน รายได้ภาคการเกษตร รายจ่ายในการผลิตทุเรียน รายได้จากการผลิตทุเรียน แหล่งเงินทุน

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ระบบการปลูกพันธุ์ทุเรียน ปลูก สาเหตุที่ปลูกทุเรียน การวางแผนและการจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว การให้ปุ๋ย การตัดแต่งผลผลิต การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเพิ่มมูลค่าทุเรียน การจำหน่ายทุเรียน เป็นคำถามเป็นแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือก เป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกหลายคำตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 3 ความรู้การผลิิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร คำถามเป็นแบบตอบถูกหรือผิดให้เลือกตอบข้อละ 1 คำตอบ มีค่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจของเกษตรกร ดังนี้ ตอบถูกตามหลักวิชาการ เท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิดตามหลักวิชาการ เท่ากับ 0 คะแนน หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนรวม มาจัดระดับความรู้ของเกษตรกรตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

น้อยกว่า 10 = มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

10 - 15 = มีความรู้ในระดับน้อย

16 - 20 = มีความรู้ในระดับปานกลาง

20 - 25 = มีความรู้ในระดับมาก

มากกว่า 25 = มีความรู้ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลาย-ปิด เพื่อประเมินระดับความรุนแรงของปัญหา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับด้านน้ำและดิน ด้านการปลูกและการดูแลรักษา การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว แมลงศัตรูพืชและโรคพืช ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการด้านต่างๆ โดยกำหนดข้อคำถามในลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ และกำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

1.00 - 1.80 = มีระดับของปัญหาน้อยที่สุด

1.81 - 2.60 = มีระดับของปัญหาน้อย

2.61 - 3.40 = มีระดับของปัญหาปานกลาง

3.41 - 4.20 = มีระดับของปัญหามาก

4.21 - 5.00 = มีระดับของปัญหามากที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะใช้คำถามลักษณะปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถเสนอข้อเสนอแนะได้อย่างเสรี

2.2.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

2.2.5 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย โดยกำหนดเนื้อหา ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยที่จะทำการศึกษา

2.2.6 องค์ประกอบของเครื่องมือ

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีประเด็นดังนี้ แนวทางการส่งเสริม เนื้อหาการส่งเสริม วิธีการส่งเสริมและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม

2.3 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ สำหรับแบบสอบถามเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 การทดสอบความตรง

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดยมีเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้ การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา นั้น ผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบด้วยการเปรียบเทียบข้อคำถามกับเนื้อหาที่จะวัด โดยที่ผู้วิจัยจัดทำแบบฟอร์มให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อ โดยกำหนดคะแนนผลการพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับ จุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การตัดสินค่า IOC คือ ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหาที่กำหนด แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ แต่ถ้าค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ ในที่นี้สรุปผลการหาค่าความเที่ยงของข้อคำถามตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน รวมทั้งหมดทุกข้อได้เท่ากับ 0.96 แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำไปใช้ได้

2.3.2 การทดสอบความเที่ยง

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองสัมภาษณ์ประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเที่ยง ตามวิธีการของ Cronbach's

alpha จากนั้นจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถาม ไปทำการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539) อธิบายว่า การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดลักษณะเป็น มาตรฐานประมาณค่าหรือให้เรียงลำดับมาตรวจคัดคิดต่างๆ ครอนบาค (Cronbach) ได้เสนอแนะวิธีหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right]$$

แทนสัญลักษณ์

α	หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเที่ยง
K	หมายถึง จำนวนข้อคำถาม
$\sum Si^2$	หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
St ²	หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

สำหรับเกณฑ์ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ควรมีค่าสูงกว่า 0.70 จึงจะถือว่าเครื่องมือวิจัยนั้นมีผลการวัดมีความเที่ยงและเชื่อถือได้ สำหรับแบบสัมภาษณ์ในเชิงปริมาณ ตอนที่ 4 โดยมีการทดสอบ ดังนี้ ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.986 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าค่าที่เหมาะสมจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรแปลงใหญ่ตามแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนด วัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูลรวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับประธานแปลงใหญ่ เพื่อให้ประสานงานกับเกษตรกรตัวอย่าง

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูล และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.3 จัดทำแผนการออกเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากประธานแปลงใหญ่กลุ่มเป้าหมาย มาใช้ในการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร ตามเป้าหมายในแต่ละแปลงใหญ่

3.1.4 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์

3.1.5 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์เกษตรกรตามแผนที่กำหนด

3.2 ชั้นการสัมภาษณ์

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูลผู้วิจัย โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะมาทำการสัมภาษณ์สมาชิกเพื่อเก็บข้อมูลไปทำวิจัย ให้ผู้สัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและสร้างความเป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยว่าเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยนี้ ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้น ตามลำดับคำถามที่ได้กำหนดไว้และบันทึกข้อมูลคำตอบทุกข้อ

3.3 ชั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์

มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.3.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทบทวน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3.3.2 กล่าวขอบคุณ เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

3.4 การสนทนากลุ่ม

จากเกษตรกรอำเภอ ตัวแทนผู้รับซื้อทุเรียน และประธานแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.4.1 กำหนดนัดหมายเกษตรกรอำเภอ ตัวแทนผู้รับซื้อทุเรียนและประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

3.4.2 ติดต่อเกษตรกรอำเภอ ตัวแทนผู้รับซื้อทุเรียนและประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง เพื่อนัดหมาย เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์

3.4.3 เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการสนทนากลุ่ม

3.4.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางตามประเด็นที่กำหนด เพื่อให้เกิดแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นผู้วิจัยจัดทำรายงานข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 126 ชุด นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) เมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์คืนมาแล้ว ได้มีการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสัมภาษณ์

4.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับคำถามปลายปิด (Closed-end Question) โดยแบ่งส่วนการวิเคราะห์ออกเป็น ส่วน ๆ และสำหรับคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4.3 การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ โดยวิเคราะห์จำนวน 5 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละประเด็น

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่(frequency) ค่าร้อยละ(percentage) ค่าต่ำสุด(minimum) ค่าสูงสุด(maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation: S.D.)

3.1 วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) การจัดอันดับและการแปลความรู้ความเข้าใจ พิจารณาจากข้อมูลการเลือกตอบ (ใช่หรือไม่ใช่) ตามความรู้และแหล่งความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

1) ระดับความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวัดปัญหา ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ขนาดชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

โดยมีเกณฑ์การแปลความและกำการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

- ระดับคะแนน 1.00 –1.80 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด
- ระดับคะแนน 1.81 –2.60 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
- ระดับคะแนน 2.61 –3.40 หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง
- ระดับคะแนน 3.41 –4.20 หมายถึง เป็นปัญหามาก
- ระดับคะแนน 4.21 –5.00 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

2) ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน จัดกลุ่มแล้วนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามประเด็น ได้แก่ แนวทางการส่งเสริม เป้าหมายการส่งเสริม เนื้อหาการส่งเสริม วิธีการส่งเสริม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม

มาวิเคราะห์ข้อมูลทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร และบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย สภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือน สภาพทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร จำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน ที่ดินของตนเอง พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก รายได้ในภาคการเกษตร รายได้จากการผลิตทุเรียน รายจ่ายในการผลิตทุเรียน แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน โดยแสดงเป็น ค่าสถิติ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดในตารางที่ 4.1 - 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา

n = 126			
	ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	54	42.9
	หญิง	72	57.1
อายุ			
	น้อยกว่า 46 ปี	37	29.4
	46 – 55 ปี	43	34.1
	56 – 65 ปี	40	31.8
	มากกว่า 65 ปี	6	4.7
Min = 30 Max = 77 Mean = 51.20 S.D. = 9.262			
ระดับการศึกษา			
	ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.8
	ประถมศึกษา	70	55.6
	มัธยมศึกษาตอนต้น	32	25.4
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	18	14.3
	อนุปริญญา/ปวส.	2	1.6
	ปริญญาตรี	3	2.3
การประกอบอาชีพหลัก			
	เกษตรกร	124	98.4
	ค้าขาย	2	1.6
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
	น้อยกว่า 3 คน	33	26.2
	3 – 5 คน	84	66.7
	มากกว่า 5 คน	9	7.1
Min = 1 Max = 8 Mean = 4 S.D. = 1.468			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 126		
จำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือน		
1 – 4 คน	121	96.0
มากกว่า 4 คน	5	4.0
Min = 1 Max = 7 Mean = 2 SD. = 1.023		

จากตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

4.1.1 เพศ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 42.9 เป็นเพศชาย

4.1.2 อายุ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.1 มีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปี รองลงมาร้อยละ 31.8 มีอายุอยู่ในช่วง 56 - 65 ปี ร้อยละ 29.4 มีอายุน้อยกว่า 46 ปีและร้อยละ 4.7 มีอายุมากกว่า 65 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีอายุสูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 30 ปีและมีอายุเฉลี่ย 51.20 ปี

4.1.3 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.6 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 25.4 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.3 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 2.3 จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี ร้อยละ 1.6 จบการศึกษาชั้นอนุปริญญา/ปวส. และไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

4.1.4 การประกอบอาชีพ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 98.4 ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 1.6 เกษตรกรประกอบอาชีพค้าขาย

4.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 3 - 5 คน รองลงมาร้อยละ 26.2 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 8 คน น้อยสุด 1 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน

4.1.6 จำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96 มีจำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-4 คน รองลงมาร้อยละ 4 มีจำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือนมากกว่า 4 คน โดยเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือนมากที่สุด 7 คน น้อยสุด 1 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ประสบการณ์ในการปลูก
ทุเรียน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร และจำนวนครั้งการรับข้อมูล
ข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่เป็น	119	94.4
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	7	5.6
- ประชาชนชาวบ้าน	4	
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	5	3.2
- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และอสม.	2	4.0
		1.6
ระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ (ปี)		
2	1	0.8
3	29	23.0
4	28	22.2
5	1	0.8
7	67	53.2
Min = 2 Max = 7 Mean = 5.36 S.D. = 1.800		
ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน (ปี)		
น้อยกว่า 10	44	34.9
10 – 19	53	42.0
มากกว่า 19	29	23.1
Min = 3 Max = 40 Mean = 12.29 S.D. = 7.600		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 126		
การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร (ตอบได้		
มากกว่า 1 ข้อ)	41	32.5
สื่อทางโทรทัศน์/วิทยุ	72	57.1
สื่อทางโซเซียลมีเดีย	13	10.3
สื่อสิ่งพิมพ์ (คู่มือ/โปสเตอร์)	67	53.2
สื่อทางด้านบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ/เจ้าหน้าที่เอกชน)	4	3.2
อื่นๆ (เสียงตามสายหมู่บ้าน)		
จำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี		
น้อยกว่า 100 ครั้ง	53	42.1
101 – 200 ครั้ง	2	1.6
มากกว่า 200 ครั้ง	71	56.4
Min = 1 Max = 365 Mean = 221.23 S.D. = 157.170		

จากตารางที่ 4.2 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร และจำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

4.2.1 ตำแหน่งทางสังคม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 5.6 มีตำแหน่งทางสังคม โดยประเภทตำแหน่งทางสังคมพบว่า เกษตรกรร้อยละ 4.0 ดำรงตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 3.2 ดำรงปราชญ์ชาวบ้าน และร้อยละ 1.6 ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ อสม.

4.2.2 ระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.2 เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เป็นเวลา 7 ปี รองลงมาร้อยละ 23.0 เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เป็นเวลา 3 ปี ร้อยละ 22.2 เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เป็นเวลา 4 ปี ร้อยละ 0.8 เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เป็นเวลา 1 ปี และร้อยละ 0.8 เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เป็นเวลา 5 ปี ตามลำดับ โดยระยะเวลาการเข้าร่วมสูงสุด 7 ปี ต่ำสุด 1 ปีและมีระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มเฉลี่ย 5.36 ปี

4.2.3 ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.1 มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 10 – 19 ปี รองลงมาร้อยละ 35.0 มีประสบการณ์ในการ

ปลูกทุเรียนน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 18.3 ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 10 – 19 ปี และ ร้อยละ 4.8 ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนมากกว่า 29 ปี ตามลำดับ โดยประสบการณ์ปลูกทุเรียน สูงสุด 40 ปี ต่ำสุด 3 ปีและมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.29 ปี

4.2.4 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านสื่อทางโซเชียลมีเดีย รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 53.2 เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านสื่อทางด้านบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ/เจ้าหน้าที่เอกชน) เกษตรกรร้อยละ 32.5 เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านสื่อทางโทรทัศน์/วิทยุ เกษตรกร ร้อยละ 10.3 เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (คู่มือ/โปสเตอร์) และเกษตรกร ร้อยละ 3.2 เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านอื่น ๆ ได้แก่ เสียงตามสายตามหมู่บ้าน ตามลำดับ

4.2.5 จำนวนครั้งในการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.4 มีการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีมากกว่า 200 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 42.1 มีการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีน้อยกว่า 100 ครั้ง และร้อยละ 1.6 มีการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีอยู่ในช่วง 101 - 200 ครั้ง โดยจำนวนครั้งใน การรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีสูงสุด 365 ครั้ง ต่ำสุด 1 ครั้งและมีจำนวนครั้งใน การรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีเฉลี่ย 221.23 ครั้ง

1.2 สภาพพื้นฐานเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนแรงงานนอก ครัวเรือน ที่ดินของตนเอง พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย(บาท/ปี) รายได้จากกร ผลิตทุเรียนเฉลี่ย(บาท/ปี) รายจ่ายในการผลิตทุเรียน (ต้นทุนรวม/บาท/ปี) และแหล่งเงินทุนในการ ผลิตทุเรียน

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าแรงงานในภาคการเกษตร และสภาพการผลิตทุเรียน

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แรงงานในภาคการเกษตร		
แรงงานในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่า 2 คน	9	7.0
2 – 4 คน	114	89.1
5 – 7 คน	5	3.9
Min = 1 Max = 7 Mean = 2.41 S.D. = 0.932		
แรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียน (คน)		
ไม่มีแรงงานรับจ้าง	57	45.2
มีแรงงานรับจ้าง	69	54.8
น้อยกว่า 2 คน	9	7.1
2 - 5 คน	50	39.7
มากกว่า 5 คน	10	8.0
Min = 1 Max = 10 Mean = 3.39 S.D. = 2.009		
ที่ดินของตนเอง (ไร่)		
น้อยกว่า 20	50	39.7
20 – 40	61	48.4
มากกว่า 40	15	11.9
Min = 2 Max = 81 Mean = 25.71 S.D. = 15.468		
พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (ไร่)		
น้อยกว่า 20 ไร่	50	39.7
20 – 40 ไร่	61	48.4
มากกว่า 40 ไร่	15	11.9
Min = 2 Max = 81 Mean = 25.71 S.D. = 15.468		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ (ไร่)		
ไม่มีที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์	109	86.5
มีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์	17	13.5
น้อยกว่า 10	3	2.4
10 - 30	10	8.0
มากกว่า 30	4	3.2
Min = 2 Max = 46 Mean = 18.82 S.D. = 13.253		
ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ไร่)		
ไม่มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	6	4.8
มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	120	95.2
น้อยกว่า 20	52	41.4
20 - 40	55	43.8
มากกว่า 40	13	10.4
Min = 2 Max = 81 Mean = 24.55 S.D. = 15.194		
จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน (ไร่)		
น้อยกว่า 10	47	37.3
10 - 20	64	50.8
มากกว่า 20	15	11.9
Min = 1 Max = 60 Mean = 12.68 S.D. = 9.523		
สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
หมอนทอง	125	99.2
ชะนี	22	17.5
ก้านยาว	34	27.0
กระดุม	3	2.4
อื่น ๆ (หนามดำ หูลี่)	9	7.1

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของแรงงานภาคการเกษตร ที่ดินของตนเอง พื้นที่ทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนและสายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

4.4.1 แรงงานในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 90.4 มีแรงงานในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 2 - 4 คน รองลงมาร้อยละ 7.1 มีแรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 2 คน ร้อยละ 4.0 มีแรงงานในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5 - 7 คน ตามลำดับ โดยมีแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 7 คน ต่ำสุด 1 คน และมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.41 คน

4.4.2 แรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.8 มีการจ้างแรงงานในการผลิตทุเรียน โดยเกษตรกรร้อยละ 39.7 มีแรงงานรับจ้างอยู่ในช่วง 2 - 5 คน รองลงมา ร้อยละ 8.0 มีแรงงานรับจ้างมากกว่า 5 คน และร้อยละ 7.1 มีแรงงานรับจ้างน้อยกว่า 2 คน ตามลำดับ โดยมีแรงงานจ้างสูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน และมีแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.39 คน

4.4.3 ที่ดินของตนเอง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 48.6 มีที่ดินของตนเอง อยู่ในช่วง 20 - 40 ไร่ รองลงมาร้อยละ 39.7 มีที่ดินของตนเองน้อยกว่า 20 ไร่ และ ร้อยละ 11.9 มีที่ดินของตนเองมากกว่า 20 ไร่ ตามลำดับ โดยมีที่ดินของตนเองสูงสุด 81 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ และมีที่ดินของตนเองเฉลี่ย 25.71 ไร่

4.4.4 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่าเกษตรกรร้อยละ 48.6 มีพื้นที่ทำการเกษตร อยู่ในช่วง 20 - 40 ไร่ รองลงมาร้อยละ 39.7 มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 20 ไร่ และ ร้อยละ 11.9 มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 20 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 81 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 25.83 ไร่

4.4.5 ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 13.5 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ โดยเกษตรกรร้อยละ 8.0 มีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์อยู่ในช่วง 10 - 30 ไร่ รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 3.2 มีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์มากกว่า 30 ไร่ และเกษตรกรร้อยละ 2.4 มีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์น้อยกว่า 10 ไร่ ตามลำดับ โดยที่ดินมีเอกสารสิทธิ์สูงสุด 46 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ และมีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 18.82 ไร่

4.4.6 ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 95.2 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ โดยเกษตรกรร้อยละ 43.8 มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์อยู่ในช่วง 20 - 40 ไร่ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 41.4 มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์น้อยกว่า 20 ไร่ และเกษตรกรร้อยละ 10.4 มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์มากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ โดยที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์สูงสุด 81 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ และมีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 24.55 ไร่

4.4.7 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 50.9 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 10 - 20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 37.4 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนน้อยกว่า 10 ไร่ และ ร้อยละ 12.0 มี

พื้นที่ปลูกทุเรียนมากกว่า 20 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนสูงสุด 60 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่

4.4.8 สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 99.2 ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง รองลงมาร้อยละ 27.0 ปลูกทุเรียนพันธุ์ก้านยาว ร้อยละ 17.5 ปลูกทุเรียนพันธุ์ชะนี ร้อยละ 7.1 ปลูกอื่นๆ ได้แก่ หนามดำ หูฉี และร้อยละ 2.4 ปลูกทุเรียนพันธุ์กระดุม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้จากการผลิตทุเรียน และรายจ่ายในการผลิตทุเรียนในรอบปีที่ผ่านมา (2566)

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 126		
รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 100,000	20	15.9
100,000 – 500,000	90	71.4
มากกว่า 500,000	16	12.7
Min = 20,000 Max = 2,000,000 Mean = 321,047.62 S.D. = 28,449.960		
รายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 100,000	33	26.2
100,000 – 500,000	79	62.7
มากกว่า 500,000 – 1,000,000	14	11.1
Min = 10,000 Max = 1,800,000 Mean = 253,619.05 S.D. = 23,416.372		
รายจ่ายในการผลิตทุเรียน (บาท/ณ ปี 2566)		
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง		
ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง	17	13.5
มีการตัดแต่งกิ่ง	109	86.5
น้อยกว่า 2,000	43	34.2
2,000 – 10,000	52	41.2
มากกว่า 10,000	14	11.1
Min = 1,000 Max = 30,000 Mean = 5,902.75 S.D. = 6,435.254		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอก (บาท)		
ไม่มีการตัดช่อดอก	56	44.4
มีการตัดแต่งช่อดอก	70	55.6
500 – 5,000	56	44.5
5,001 – 20,000	13	10.4
มากกว่า 20,000	1	0.8
Min = 500 Max = 30,000 Mean = 4,285.71 S.D. = 6,158.281		
ค่าแรงงานตัดหญ้า (บาท)		
ไม่มีการตัดหญ้า	6	4.8
มีการตัดหญ้า	120	95.2
1,000 – 5,000	84	66.6
5,001 – 10,000	30	23.9
มากกว่า 10,000	6	4.8
Min = 1,000 Max = 20,000 Mean = 4,904.17 S.D. = 4,401.249		
ค่าแรงงานโยงกิ่ง (บาท)		
ไม่มีการโยงกิ่ง	6	4.8
มีการโยงกิ่ง	120	95.2
น้อยกว่า 1,000	4	3.2
1,001 – 10,000	102	81.0
มากกว่า 10,000	14	11.2
Min = 500 Max = 49,000 Mean = 5,452 S.D. = 7,094.600		
ค่าเก็บเกี่ยว (บาท)		
น้อยกว่า 10,000	46	36.6
10,000 – 50,000	76	60.4
มากกว่า 50,000	4	3.2
Min = 1,000 Max = 120,000 Mean = 16,179.37 S.D. = 18,141.543		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปุ๋ยเตรียมความพร้อมดินทุเรียนสำหรับออกดอก (บาท)		
ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี	6	4.8
มีการใช้ปุ๋ยเคมี	120	95.2
น้อยกว่า 5,000	32	25.6
5,000 – 12,000	38	30.2
มากกว่า 12,000	24	19.2
Min = 1,000 Max = 20,000 Mean = 4,904.17 S.D. = 4,401.249		
ปุ๋ยชักนำการออกดอก (บาท)		
ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี	32	25.4
มีการใช้ปุ๋ยเคมี	94	74.6
น้อยกว่า 5,000	19	15.2
5,000 – 15,000	20	16.0
มากกว่า 15,000	12	9.6
Min = 1,200 Max = 56,700 Mean = 9,589.68 S.D. = 9,024.737		
ปุ๋ยบำรุงผล (บาท)		
ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี	75	59.5
มีการใช้ปุ๋ยเคมี	51	40.5
น้อยกว่า 5,000	19	15.2
5,000 – 15,000	20	16.0
มากกว่า 15,000	12	9.6
Min = 1,590 Max = 33,000 Mean = 10,084.31 S.D. = 8,532.481		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปัจจัยการผลิต		
ปุ๋ยอินทรีย์ (บาท)		
ไม่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	46	36.5
มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	80	63.5
น้อยกว่า 5,000	31	24.8
5,000 – 20,000	50	39.8
มากกว่า 20,000	5	4.0
Min = 1,000 Max = 40,000 Mean = 8,107.13 S.D. = 6,598.235		
ค่าอุปกรณ์ทางการเกษตรและการบำรุงรักษา		
เครื่องพ่นยา		
ไม่มีเครื่องพ่นยา	32	25.4
มีเครื่องพ่นยา	94	74.6
น้อยกว่า 2,000	28	22.2
2,000 – 8,000	45	35.9
มากกว่า 8,000	21	16.7
Min = 1,000 Max = 42,000 Mean = 6,239.36 S.D. = 7,115.381		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อุปกรณ์ระบบน้ำ		
ไม่มีอุปกรณ์ระบบน้ำ	9	7.1
มีอุปกรณ์ระบบน้ำ	117	92.9
น้อยกว่า 10,000	23	18.3
10,000 – 50,000	58	46.3
มากกว่า 50,000	36	28.7
Min = 1,000 Max = 175,000 Mean = 49,068.38 S.D. = 53,363.664		
ค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา		
ไม่ได้ซ่อมแซมเครื่องพ่นยา	89	70.6
ซ่อมแซมเครื่องพ่นยา	37	29.4
น้อยกว่า 1,000	3	2.4
1,000 – 5,000	32	25.4
มากกว่า 5,000	2	1.6
Min = 200 Max = 20,000 Mean = 3,410.81 S.D. = 3,840.919		
ค่าซ่อมแซมระบบน้ำ		
ไม่ซ่อมแซมระบบน้ำ	56	44.4
ซ่อมแซมระบบน้ำ	70	55.6
น้อยกว่า 5,000	25	19.9
5,000 – 10,000	32	25.4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าอื่นๆ (ค่าน้ำมัน)		
ไม่มีค่าอื่นๆ	65	51.6
มีค่าอื่นๆ	61	48.4
น้อยกว่า 5,000	28	22.3
5,000 – 30,000	31	24.6
มากกว่า 30,000	2	1.6
Min = 1,000 Max = 50,000 Mean = 8,459.02 S.D. = 11,032.261		
ค่าขนส่งผลผลิต		
ไม่มีค่าขนส่งผลผลิต	3	2.4
มีค่าขนส่งผลผลิต	123	97.6
น้อยกว่า 2,500	42	33.3
2,500 – 7,500	56	44.5
มากกว่า 7,500	25	19.9
Min = 500 Max = 50,000 Mean = 6,292.68 S.D. = 8,394.701		
ค่าอื่นๆ (ค่าสารกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมนพืช และธาตุอาหารเสริม)		
ไม่มีค่าอื่นๆ	25	19.8
มีค่าอื่นๆ	101	80.2
น้อยกว่า 10,000	67	53.2
10,000 – 50,000	31	24.6
มากกว่า 50,000	3	2.4
Min = 1,000 Max = 100,000 Mean = 9,902.97 S.D. = 18,405.730		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ของตนเอง	101	80.2
ญาติ	11	8.7
สถาบันการเงิน	94	74.6
กลุ่มออมทรัพย์	26	20.6
สหกรณ์การเกษตร	7	5.6
แปลงใหญ่	55	43.7
วิสาหกิจชุมชน	2	1.6
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)	67	53.2
ธนาคารพาณิชย์	2	1.6
นอกระบบ	1	0.8

จากตารางที่ 4.4 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้จากการผลิตทุเรียน และรายจ่ายในการผลิตทุเรียนในรอบปีที่ผ่านมา (2566) ดังนี้

4.4.1 รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย (บาทต่อไร่) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 71.4 มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 100,000 – 500,000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 16.4 มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยน้อยกว่า 100,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 10.4 มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาทต่อไร่ และร้อยละ 2.4 มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยมากกว่า 1,000,000 บาทต่อไร่ ตามลำดับ โดยรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยสูงสุด 2,000,000 บาทต่อไร่ ต่ำสุด 20,000 บาทต่อไร่ และมีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 321,047.62 บาทต่อไร่

4.4.2 รายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย (บาทต่อไร่) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 62.7 มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 100,000 – 500,000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 26.3 มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ยน้อยกว่า 100,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 10.4 มีรายได้จากการผลิต

ทุเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาทต่อไร่ และร้อยละ 0.8 มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ยมากกว่า 1,000,000 บาทต่อไร่ ตามลำดับ โดยรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ยสูงสุด 1,800,000 บาทต่อไร่ ต่ำสุด 10,000 บาทต่อไร่ และมีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 253,619.05 บาทต่อไร่

4.4.3 ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 86.5 มีค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง โดยเกษตรกรร้อยละ 41.2 ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งอยู่ในช่วง 2,000 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 34.2 ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งน้อยกว่า 2,000 บาท และร้อยละ 14 มีค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งมากกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งสูงสุด 30,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งเฉลี่ย 5,902.75 บาท

4.4.4 ค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอก (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 55.6 มีค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอก โดยเกษตรกรร้อยละ 44.5 ค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกอยู่ในช่วง 500 – 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 10.4 ค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกอยู่ในช่วง 5,001 – 20,000 บาท และร้อยละ 1 มีค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกมากกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกสูงสุด 30,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท และมีค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกเฉลี่ย 6,158.281 บาท

4.4.5 ค่าแรงงานตัดหญ้า (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 95.2 มีค่าแรงงานตัดหญ้า โดยเกษตรกรร้อยละ 66.6 ค่าแรงงานตัดหญ้าอยู่ในช่วง 1,000 – 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 23.6 ค่าแรงงานตัดหญ้าอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท และร้อยละ 4.8 มีค่าแรงงานตัดหญ้ามักกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าแรงงานตัดหญ้าสูงสุด 20,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าแรงงานตัดหญ้าเฉลี่ย 4,904.17 บาท

4.4.6 ค่าแรงงานโยกกิ่ง (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 95.2 มีค่าแรงงานโยกกิ่ง โดยเกษตรกรร้อยละ 81.0 มีค่าแรงงานโยกกิ่งอยู่ในช่วง 1,001 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 11.2 ค่าแรงงานโยกกิ่งมากกว่า 10,000 บาท และร้อยละ 3.2 มีค่าแรงงานโยกกิ่งน้อยกว่า 1,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าแรงงานโยกกิ่งสูงสุด 49,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท และมีค่าแรงงานโยกกิ่งเฉลี่ย 5,452 บาท

4.4.7 ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 60.4 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง 10,000 – 50,000 บาท รองลงมาร้อยละ 36.6 ค่าเก็บเกี่ยวน้อยกว่า 10,000 บาท และร้อยละ 3.2 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวมากกว่า 50,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าแรงงานเก็บเกี่ยวสูงสุด 120,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 16,179.37 บาท

4.4.8 ปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 95.2 มีการใช้ปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก โดยเกษตรกรร้อยละ 30.2 มีค่าปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอกอยู่ในช่วง 5,000 – 12,000 บาท รองลงมาร้อยละ 25.6 มีค่าปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก น้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 19.2 มีค่าปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก มากกว่า 12,000 บาท ตามลำดับ

โดยค่าปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก สูงสุด 20,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก เฉลี่ย 4,904.17 บาท

4.4.8 ปุ๋ยชักนำการออกดอก (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 74.6 มีการใช้ปุ๋ยชักนำการออกดอก โดยเกษตรกรร้อยละ 16.0 มีค่าปุ๋ยชักนำการออกดอก อยู่ในช่วง 5,000 – 15,000 บาท รองลงมาร้อยละ 15.2 มีค่าปุ๋ยชักนำการออกดอก น้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 9.6 มีค่าปุ๋ยชักนำการออกดอก มากกว่า 15,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าปุ๋ยชักนำการออกดอก สูงสุด 56,700 บาท ต่ำสุด 1,200 บาท และมีค่าปุ๋ยชักนำการออกดอก เฉลี่ย 9,589.68 บาท

4.4.9 ปุ๋ยบำรุงผล (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 40.5 มีการใช้ปุ๋ยบำรุงผล โดยเกษตรกรร้อยละ 16.0 มีค่าปุ๋ยบำรุงผล อยู่ในช่วง 5,000 – 15,000 บาท รองลงมาร้อยละ 15.2 มีค่าปุ๋ยบำรุงผล น้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 9.6 มีค่าปุ๋ยบำรุงผล มากกว่า 15,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าปุ๋ยบำรุงผล สูงสุด 33,000 บาท ต่ำสุด 1,590 บาท และมีค่าปุ๋ยบำรุงผล เฉลี่ย 10,084.31 บาท

4.4.10 ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยอินทรีย์ (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 63.5 มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยเกษตรกรร้อยละ 39.8 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ อยู่ในช่วง 5,000 – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 24.8 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ น้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 4.0 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ มากกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าปุ๋ยอินทรีย์ สูงสุด 40,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าปุ๋ยอินทรีย์ เฉลี่ย 8,107.13 บาท

4.4.11 ค่าเครื่องพ่นยา (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 74.6 มีเครื่องพ่นยา โดยเกษตรกรร้อยละ 35.9 มีเครื่องพ่นยา อยู่ในช่วง 2,000 – 8,000 บาท รองลงมาร้อยละ 22.2 มีค่าเครื่องพ่นยา น้อยกว่า 2,000 บาท และร้อยละ 16.7 มีค่าเครื่องพ่นยา มากกว่า 8,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าเครื่องพ่นยา สูงสุด 42,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าเครื่องพ่นยา เฉลี่ย 6,239.36 บาท

4.4.12 ค่าอุปกรณ์ระบบน้ำ (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 92.9 มีอุปกรณ์ระบบน้ำ โดยเกษตรกรร้อยละ 46.3 มีค่าอุปกรณ์ระบบน้ำ อยู่ในช่วง 10,000 – 50,000 บาท รองลงมาร้อยละ 28.7 มีค่าอุปกรณ์ระบบน้ำมากกว่า 50,000 บาท และร้อยละ 18.3 มีค่าอุปกรณ์ระบบน้ำน้อยกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าอุปกรณ์ระบบน้ำ สูงสุด 175,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าอุปกรณ์ระบบน้ำ เฉลี่ย 49,068.38 บาท

4.4.13 ค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 29.4 มีค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา โดยเกษตรกรร้อยละ 25.4 มีค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา อยู่ในช่วง 1,000 – 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 2.4 มีค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา น้อยกว่า 1,000 บาท และร้อยละ

ละ 1.6 มีค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา มากกว่า 5,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา สูงสุด 20,000 บาท ต่ำสุด 200 บาท และมีค่าเครื่องพ่นยา เฉลี่ย 3,410.81 บาท

4.4.14 ค่าซ่อมแซมระบบน้ำ (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 55.6 มีค่าซ่อมแซมระบบน้ำ โดยเกษตรกรร้อยละ 25.4 มีค่าซ่อมแซมระบบน้ำ อยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 19.9 มีค่าซ่อมแซมระบบน้ำน้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 10.3 มีค่าซ่อมแซมระบบน้ำมากกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าซ่อมแซมระบบน้ำ สูงสุด 50,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท และมีค่าซ่อมแซมระบบน้ำ เฉลี่ย 9,322.86 บาท

4.4.15 ปัจจัยการผลิต ค่าอื่นๆ (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 48.4 มีค่าอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำมัน โดยเกษตรกรร้อยละ 24.6 มีค่าอื่นๆ อยู่ในช่วง 5,000 – 30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 22.3 มีค่าอื่นๆ น้อยกว่า 5,000 บาท และร้อยละ 1.6 มีค่าอื่นๆ มากกว่า 30,000 บาทตามลำดับ โดยค่าอื่นๆ สูงสุด 50,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าอื่นๆ เฉลี่ย 8,459.02 บาท

4.4.16 ค่าขนส่งผลผลิต (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 97.6 มีค่าขนส่งผลผลิต โดยเกษตรกรร้อยละ 44.5 มีค่าขนส่งผลผลิต อยู่ในช่วง 2,500 – 7,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีค่าค่าขนส่งผลผลิต น้อยกว่า 2,500 บาท และร้อยละ 1.9.9 มีค่าค่าขนส่งผลผลิต มากกว่า 7,500 บาท ตามลำดับ โดยค่าค่าขนส่งผลผลิต สูงสุด 50,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท และมีค่าค่าขนส่งผลผลิต เฉลี่ย 6,292.68 บาท

4.4.17 ค่าอื่น ๆ (บาท) พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 80.2 มีค่าอื่นๆ ได้แก่ ค่าสารกำจัดศัตรูพืช ฮอริโมนพืชและธาตุอาหารเสริม โดยเกษตรกรร้อยละ 53.2 มีค่าอื่นๆ น้อยกว่า 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 24.6 มีค่าอื่นๆ อยู่ในช่วง 10,000 – 50,000 บาท และร้อยละ 2.4 มีค่าอื่นๆ มากกว่า 50,000 บาท ตามลำดับ โดยค่าอื่นๆ สูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท และมีค่าอื่นๆ เฉลี่ย 9,902.97 บาท

4.4.17 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน พบว่า ในปี 2566 เกษตรกรร้อยละ 80.2 ใช้แหล่งเงินทุนตนเองในการผลิตทุเรียน รองลงมาร้อยละ 74.6 ใช้แหล่งเงินทุนสถาบันทางการเงิน ได้แก่ ร้อยละ 53.2 แหล่งเงินทุนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) รองลงมาร้อยละ 43.7 ใช้แหล่งเงินทุนแปลงใหญ่ ร้อยละ 5.6 แหล่งเงินทุนสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 1.6 ใช้แหล่งเงินทุนวิสาหกิจชุมชนและธนาคารพาณิชย์ ต่อมาร้อยละ 8.7 ใช้แหล่งเงินทุนจากญาติ และร้อยละ 1.0 ใช้แหล่งเงินทุนอื่น ๆ ได้แก่ นอกกรอบ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

การศึกษาเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง มีสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพเกี่ยวกับ ระบบการปลูก การดูแลรักษา ทุเรียน การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเพิ่มมูลค่าทุเรียน และ การตลาดทุเรียน ซึ่ง ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ปรากฏผล ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 126		
ระบบการปลูก		
จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน (ไร่)		
น้อยกว่า 10 ไร่	47	37.3
10 – 20 ไร่	64	50.8
มากกว่า 20 ไร่	15	11.9
Min = 1 Max = 60 Mean = 12.68 S.D. = 9.523		
จำนวนต้นทั้งหมด (ต้น)		
น้อยกว่า 100	13	10.3
100 - 400	101	80.2
มากกว่า 400	12	9.5
Min = 40 Max = 1,200 Mean = 249.21 S.D. = 182.873		
ระยะปลูก (เมตร)		
8 x 8	63	50.0
9 x 9	35	27.8
10 x 10	23	18.3
6 x 6	5	3.9

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการปลูก		
ปลูกเชิงเดี่ยว	17	13.5
ปลูกแบบผสมผสาน	95	75.4
ปลูกแบบแซม	14	11.1
ทุเรียนพันธุ์	126	100.0
หมอนทอง		
สาเหตุที่ปลูก		
ตลาดส่งออกต้องการ	37	29.4
การจัดการและสามารถดูแลสวนง่าย	2	1.6
เกษตรกรมีประสบการณ์	1	0.8
รายได้ในภาคการเกษตรสูง	84	66.6
อื่นๆ (พืชที่นำค้นหา)	2	1.6
การใส่ปุ๋ย	126	100.0
ใส่ปุ๋ย		
ระยะเตรียมต้นพร้อมดอก		
ไม่ใส่ปุ๋ย	4	3.1
ใส่ปุ๋ย	122	96.9
สูตร 15-15-15	86	68.3
สูตร 16-16-16	21	16.7
ปุ๋ยอินทรีย์	15	11.9
ระยะชักนำการออกดอก		
ไม่ใส่ปุ๋ย	25	19.8
ใส่ปุ๋ย	101	80.2
สูตร 8-24-24	72	57.2
สูตร 9-24-24	8	6.3
ปุ๋ยอินทรีย์	21	16.7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระยะสร้างผล		
ไม่ใส่ปุ๋ย	19	15.0
ใส่ปุ๋ย	107	85.0
สูตร 13-13-21	28	22.2
สูตร 15-5-25	34	27.0
สูตร 14-10-30	18	14.3
สูตร 14-7-35	3	2.4
สูตร 0-0-50	6	4.8
ปุ๋ยอินทรีย์	18	14.3
ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว		
ไม่ใส่ปุ๋ย	15	11.9
ใส่ปุ๋ย	111	88.1
สูตร 15-15-15	61	48.4
สูตร 16-16-16	22	17.5
ปุ๋ยอินทรีย์	28	22.2
การใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม		
ใส่	105	83.3
ไม่ใส่	21	16.7
ระยะเตรียมต้นพร้อมดอก		
ไม่ใส่	28	22.2
ใส่	98	77.8
สารสกัดจากสาหร่ายทะเล	50	39.7
จิบเบอเรลลิน	1	0.8
แคลเซียมโบรอน	47	37.3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระยะชักนำการออกดอก		
ไม่ใส่	71	56.3
ใส่	55	43.7
สารสกัดจากสาหร่ายทะเล	48	38.1
แคลเซียมโบรอน	7	5.6
ระยะสร้างผล		
ไม่ใส่	29	23.0
ใส่	97	77.0
แคลเซียมโบรอน	97	77.0
ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว		
ไม่ใส่	53	42.1
ใส่	73	57.9
สารสกัดจากสาหร่ายทะเล	46	36.5
จิบเบอเรลลิน	1	0.8
แคลเซียมโบรอน	24	19.0
อื่นๆ(เหล็ก แมกนีเซียม)	2	1.6
ระบบน้ำและการทำระบบระบายน้ำ		
ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ และทางระบายน้ำ	29	23
ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ แต่ไม่ทำทางระบายน้ำ	81	64.3
ทำเฉพาะทางระบายน้ำ	1	0.8
ไม่ทำระบบน้ำ และไม่ทำทางระบายน้ำ	15	11.9
การกำจัดวัชพืช		
ไม่มีการกำจัดวัชพืช	5	4.0
มีการกำจัดวัชพืช	121	96.0
ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชอย่างเดียว	1	0.8
ใช้แรงงานคนอย่างเดียว	72	57.1
ใช้ทั้งแรงงานคนและสารเคมี	53	42.1

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การตัดแต่งกิ่ง		
ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง	9	7.1
มีการตัดแต่งกิ่ง	117	92.9
การตัดแต่งช่อดอก		
ไม่มีการตัดแต่งช่อดอก	55	43.7
มีการตัดแต่งช่อดอก	71	56.3
การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การนับอายุ	99	78.6
สังเกตก้านผล	56	44.6
สังเกตสีผิวและรอยหนาม	58	46.0
สังเกตรอยแยกบนพู	33	26.0
การชิมปลิง	13	10.3
การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม	49	38.9
สังเกตสีเนื้อและสีเมล็ด	23	18.3
การปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง	6	4.8
อื่นๆ (ดูปลิงปลีออก)	1	0.8
ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พฤษภาคม	4	3.2
มิถุนายน	102	81.0
กรกฎาคม	102	81.0
สิงหาคม	49	38.9
กันยายน	16	12.7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียน		
ใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล	123	97.6
ใช้เชือกโรย	3	2.4
วิธีการเก็บเกี่ยว		
เก็บเกี่ยวเอง	28	22.0
จ้างแรงงานเก็บเกี่ยว	96	76.2
ผู้ประกอบการเหมาสวน	2	1.6
การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิ หรือด้อยคุณภาพออก	99	78.6
ไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินในสวนโดยตรง	89	70.6
มีการป้องกันการเกิดความเสียหายขณะขนส่ง	91	72.6
ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง	102	81.2
ตัดยอดทุเรียนเพื่อควบคุมความสูง	72	57.1
ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก	93	73.8
ใส่ปุ๋ยเคมี	95	75.4
การเพิ่มมูลค่าทุเรียน		
การรับรองมาตรฐาน		
GAP	120	95.2
ไม่มี	6	4.8
การแปรรูปสินค้า		
ไม่มี	124	98.4
มี	2	1.6
ตราสินค้า		
ไม่มี	123	97.6
มี	3	2.4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจำหน่ายทุเรียน		
แหล่งจำหน่าย (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตลาดในท้องถิ่น	39	31.0
พ่อค้าคนกลาง	91	72.2
ตลาดต่างจังหวัด	58	46.0
กลุ่มสมาชิก	4	4.0
ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พ่อค้ามารับซื้อที่สวน	15	11.9
นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง	114	90.5
ขายออนไลน์	8	6.3
ประเภทพ่อค้าคนกลาง		
ท้องถิ่น	9	7.1
ต่างจังหวัด	113	89.7
อื่น ๆ (ต่างประเทศ)	4	3.2
ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต		
เกษตรกร	1	0.8
พ่อค้าคนกลาง	121	96.0
อื่นๆ(พ่อค้าคนกลางและเกษตรกร)	4	3.2

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ดังนี้

4.5.1 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน (ไร่) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 50.8 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ระหว่าง 10 – 20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 37.3 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนน้อยกว่า 10 ไร่ และร้อยละ 11.9 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากกว่า 20 ไร่ ตามลำดับ โดยจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุด 60 ไร่ และน้อยสุด 1 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่

4.5.2 จำนวนต้นทั้งหมด (ต้น) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 80.2 มีจำนวนต้นทั้งหมดอยู่ระหว่าง 100 - 400 รองลงมาร้อยละ 10.3 มีจำนวนต้นน้อยกว่า 100 และร้อยละ 9.5 มีจำนวนต้นมากกว่า 400 ต้น ตามลำดับ โดยจำนวนต้นทั้งหมดสูงสุด 1,200 ต้น ต่ำสุด 40 ต้น และจำนวนต้นทุเรียนทั้งหมดเฉลี่ย 249.21 ต้น

4.5.3 ระยะปลูก (เมตร) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 50.0 มีระยะปลูก 8x8 เมตร รองลงมาร้อยละ 27.8 9x9 เมตร ร้อยละ 18.3 มีระยะปลูก 10x10 เมตร และร้อยละ 3.9 ระยะปลูกอื่นๆ ได้แก่ 6x6 เมตร ตามลำดับ

4.5.4 รูปแบบการปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 75.4 มีการปลูกแบบผสมผสาน รองลงมาร้อยละ 13.5 มีการปลูกแบบเชิงเดี่ยว และร้อยละ 11.1 มีการปลูกแบบแซม ตามลำดับ

4.5.5 ทุเรียนพันธุ์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง

4.5.6 สาเหตุที่ปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 66.6 มีสาเหตุที่ปลูกรายได้ในภาคการเกษตรสูง รองลงมาร้อยละ 29.4 สาเหตุที่ปลูกตลาดส่งออกต้องการ ร้อยละ 1.6 มีสาเหตุที่ปลูกการจัดการและสามารถดูแลสวนง่ายและอื่นๆ ได้แก่ พืชที่น่าค้นหา และร้อยละ 0.8 สาเหตุที่ปลูกเกษตรกรมีประสบการณ์ ตามลำดับ

4.5.7 การใส่ปุ๋ย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 มีการใส่ปุ๋ย

4.5.8 ระยะเตรียมดินพร้อมดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 96.9 มีการใส่ปุ๋ย และร้อยละ 3.2 ไม่มีการใส่ปุ๋ย โดยเกษตรกรร้อยละ 68.3 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 รองลงมาร้อยละ 16.7 ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 และร้อยละ 11.9 ใส่ปุ๋ยสูตรอื่น ๆ ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ ตามลำดับ

4.5.9 ระยะชักนำการออกดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 80.1 มีการใส่ปุ๋ย และร้อยละ 19.8 ไม่มีการใส่ปุ๋ย โดยเกษตรกรร้อยละ 57.1 ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 รองลงมาสูตรอื่นๆ ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ และร้อยละ 6.3 สูตร 9-24-24 ตามลำดับ

4.5.9 ระยะสร้างผล พบว่าเกษตรกรร้อยละ 85.0 มีการใส่ปุ๋ย และร้อยละ 15.1 ไม่มีการใส่ปุ๋ย โดยเกษตรกรร้อยละ 27.0 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-5-25 รองลงมาร้อยละ 22.2 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 ร้อยละ 14.3 ใส่ปุ๋ยสูตร 14-10-30 และใส่ปุ๋ยสูตรอื่นๆ ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 4.8 ใส่ปุ๋ยสูตร 0-0-50 และร้อยละ 2.4 ใส่ปุ๋ยสูตร 14-7-35 ตามลำดับ

4.5.10 ระยะบำรุงต้นเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 88.1 มีการใส่ปุ๋ย และร้อยละ 11.9 ไม่มีการใส่ปุ๋ย โดยเกษตรกรร้อยละ 48.4 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 รองลงมาร้อยละ 22.2 ใส่ปุ๋ยสูตรอื่น ๆ ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ และร้อยละ 17.5 ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ตามลำดับ

4.5.11 การใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม พบว่าเกษตรกรร้อยละ 83.3 มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมและร้อยละ 16.7 ไม่มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมตามลำดับ

4.5.12 ระยะเตรียมต้นพร้อมดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 77.8 มีการการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม และร้อยละ 22.2 ไม่มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม โดยเกษตรกรร้อยละ 39.7 ใส่สารสกัดจากสาหร่ายทะเล รองลงมาร้อยละ 37.3 ใส่แคลเซียมโบรอน (CaB) และร้อยละ 0.8 ใส่จิบเบอเรลลิน ตามลำดับ

4.5.13 ระยะชักนำการออกดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 56.3 ไม่มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมและร้อยละ 43.7 มีการการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม โดยเกษตรกรร้อยละ 38.1 ใส่สารสกัดจากสาหร่ายทะเล และร้อยละ 5.6 ใส่อื่นๆ ได้แก่ แคลเซียมโบรอน (CaB) และจิบเบอเรลลิน ตามลำดับ

4.5.14 ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 57.9 มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมและร้อยละ 42.1 ไม่มีการการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม โดยเกษตรกรร้อยละ 36.5 ใส่สารสกัดจากสาหร่ายทะเล รองลงมาร้อยละ 19.0 ใส่แคลเซียมโบรอน (CaB) ร้อยละ 1.6 ใส่อื่นๆ ได้แก่ และร้อยละ 0.8 ใส่จิบเบอเรลลิน ตามลำดับ

4.5.15 ระบบน้ำและการทำระบบระบายน้ำ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 64.3 มีการทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ แต่ไม่ทำทางระบายน้ำ รองลงมาร้อยละ 23.0 ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์และทางระบายน้ำ ร้อยละ 11.9 ไม่ทำระบบน้ำ และไม่ทำทางระบายน้ำ และร้อยละ 0.8 ทำเฉพาะทางระบายน้ำ ตามลำดับ

4.5.16 การกำจัดวัชพืช พบว่าเกษตรกรร้อยละ 96.0 มีการกำจัดวัชพืช และร้อยละ 4.0 ไม่มีการกำจัดวัชพืช โดยเกษตรกรร้อยละ 57.1 ใช้แรงงานคนอย่างเดียว รองลงมาร้อยละ 42.1 ใช้ทั้งแรงงานคนและสารเคมี และร้อยละ 0.8 ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชอย่างเดียวตามลำดับ

4.5.17 การตัดแต่งกิ่ง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 92.9 มีการตัดแต่งกิ่ง รองลงมาร้อยละ 7.1 ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง ตามลำดับ

4.4.17 การตัดแต่งช่อดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 56.3 มีการตัดแต่งช่อดอก รองลงมาร้อยละ 43.7 มีการตัดแต่งช่อดอก ตามลำดับ

4.5.18 ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 78.6 มีการนับอายุ รองลงมาร้อยละ 46.0 สังเกตสีผิวและรอยหนาม ร้อยละ 44.6 สังเกตก้านผล ร้อยละ 38.9 มีการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ร้อยละ 18.3 สังเกตสีเนื้อและสีเมล็ด ร้อยละ 4.8 การปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง และร้อยละ 0.8 อื่นๆ ได้แก่ ดูปลิงปลีออก ตามลำดับ

4.5.19 ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 81.0 มีการเก็บเกี่ยวเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม รองลงมาร้อยละ 38.9 มีการเก็บเกี่ยวเดือนสิงหาคม ร้อยละ 12.7 มีการเก็บเกี่ยวเดือนกันยายน และร้อยละ 3.2 เก็บเกี่ยวเดือนพฤษภาคม ตามลำดับ

4.5.20 รูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 97.6 มีรูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียนโดยใช้กระสอบปานตระหวัดรับผล รองลงมาร้อยละ 2.4 มีรูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียนโดยใช้เชือกโรอย ตามลำดับ

4.5.21 วิธีการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 76.2 มีการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว รองลงมาร้อยละ 22.0 เก็บเกี่ยวเอง และร้อยละ 1.6 ผู้ประกอบการเหมาสวน ตามลำดับ

4.5.22 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 81.2 ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง รองลงมาร้อยละ 78.6 คัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิ หรือด้อยคุณภาพออก ร้อยละ 75.4 ใส่ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 73.8 ใส่ปุ๋ยคอก ร้อยละ 72.6 มีการป้องกันการเกิดความเสียหายขณะขนส่ง ร้อยละ 70.6 ไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินในสวนโดยตรง และร้อยละ 57.1 ตัดยอดทุเรียนเพื่อควบคุมความสูง ตามลำดับ

4.5.23 การรองรับรองมาตรฐาน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 95.2 มีการรับรองมาตรฐาน GAP รองลงมาร้อยละ 4.8 ไม่มีการรับรองมาตรฐาน ตามลำดับ

4.5.24 การแปรรูปสินค้า พบว่าเกษตรกรร้อยละ 98.4 ไม่มีการแปรรูปสินค้า รองลงมาร้อยละ 1.6 มีการแปรรูปสินค้า ตามลำดับ

4.5.25 แหล่งจำหน่าย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 72.2 ผ่านพ่อค้าคนกลาง รองลงมา ร้อยละ 46.0 ผ่านตลาดต่างจังหวัด ร้อยละ 31.0 ตลาดในท้องถิ่น และร้อยละ 4.0 ผ่านกลุ่มสมาชิก ตามลำดับ

4.5.26 ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 90.5 นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง รองลงมาร้อยละ 11.9 พ่อค้ามารับซื้อที่สวน และร้อยละ 6.3 ขายออนไลน์ ตามลำดับ

4.5.27 ประเภทพ่อค้าคนกลาง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 89.7 พ่อค้าคนกลางต่างจังหวัด รองลงมา ร้อยละ 7.1 พ่อค้าคนกลางท้องถิ่น และร้อยละ 3.2 อื่นๆ ได้แก่ พ่อค้าต่างประเทศ ตามลำดับ

4.5.28 ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 96.0 พ่อค้าคนกลาง รองลงมา ร้อยละ 3.2 อื่นๆ ได้แก่ พ่อค้าคนกลางและเกษตรกร และร้อยละ 0.8 เกษตรกร ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนองเก็บข้อมูลจากเกษตรกร โดยใช้แบบทดสอบความรู้ เพื่อวัดความรู้ของ

เกษตรกร สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละและการจัดอันดับ ดังรายละเอียดตารางที่ 4.6 และ ตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ประเด็น	ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ		
	ถูก/ผิด	รู้ จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
1. การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน			
1) แหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำจืดเพียงพอตลอดทั้งปี มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี	ถูก	94 (74.6)	2
2) อุณหภูมิ และความชื้น มีผลต่อการ เจริญเติบโตทุเรียน ทุเรียนชอบอากาศชื้น	ผิด	31 (24.6)	3
เฉลย : ทุเรียนชอบอากาศร้อนชื้น			
3) ความเป็นกรดต่างของดินของที่เหมาะสมต่อ การปลูกทุเรียนอยู่ระหว่าง 5.5-6.5	ถูก	103 (81.7)	1
2 การปลูกทุเรียน			
1) การเตรียมพื้นที่ปลูก พื้นที่เป็นดินเหนียว ระบายน้ำไม่ดี ต้องไถพรวน กำจัดวัชพืชและ ปรับพื้นที่ก่อนปลูก	ถูก	102 (81.2) 114	3 1
2) ต้นกล้าทุเรียนต้องมีความแข็งแรง ไม่เป็นโรค ระบบรากสมบูรณ์	ถูก	(90.5) 111	2
3) องค์ประกอบของระบบน้ำ ประกอบด้วย ความต้องการน้ำของพืชแต่ละวัน ช่วงการเติบโต ฤดูกาล สภาพแวดล้อม สภาพทางกายภาพของ ดิน	ถูก	(81.1)	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ		
	ถูก/ผิด	รู้ จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
3 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต			
1) การตัดแต่งกิ่ง โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดิน 70 เซนติเมตร	ผิด	30 (23.8)	3
เฉลย : การตัดแต่งกิ่ง โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดิน 80 - 100 เซนติเมตร			
2) ช่วงแตกใบอ่อน ควรเฝ้าระวังโรคใบติด เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ ไรแดง	ถูก	87 (69.0)	1
3) ใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 10 เซนติเมตร	ผิด	68 (54.0)	2
เฉลย : ใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร			
4. การเตรียมความพร้อมต้นทุเรียนสำหรับการออกดอก			
1) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนงด้านในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสง กิ่งน้ำค้าง กิ่งขนาดเล็ก ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ทารอยตัดด้วยปูนแดง	ถูก	112 (88.9)	1
2) ควรเตรียมชุดใบ 4 ชุด เพื่อทำการออกดอก	ผิด	56 (44.4)	2
เฉลย : ควรเตรียมชุดใบ 2-3 ชุด เพื่อทำการออกดอก			
3) การตัดแต่งกิ่ง ทำให้ต้นทุเรียนชะงักการเจริญเติบโตและทำให้ผลผลิตลดลง	ผิด	54 (42.9)	3
เฉลย : การตัดแต่งกิ่ง ทำให้ต้นทุเรียนเจริญเติบโตและทำให้ผลผลิตสูงขึ้น			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ		
	ถูก/ผิด	รู้ จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
5 การชักนำการออกดอก			
1) การใส่ปุ๋ย ควรใส่ประมาณ 20 วันก่อนออกดอก	ผิด	35 (27.8)	3
เฉลย : การใส่ปุ๋ย ควรใส่ประมาณ 30 - 45 วันก่อนออกดอก			
2) การตัดแต่งผล เป็นการเพิ่มคุณภาพของผลทุเรียนให้มีความสมบูรณ์	ถูก	92 (73.0)	1
3) ถ้ามีปริมาณดอก 10% ของทั้งต้น ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก	ผิด	74 (58.7)	2
เฉลย : ถ้ามีปริมาณดอก 20% ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก			
6 โรคและศัตรูทุเรียน			
1) โรครากเน่า โคนเน่า สามารถแพร่กระจายได้โดยทางลม น้ำ ดิน ใบ กิ่งพันธุ์ และผล	ถูก	115 (91.3)	1
2) ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำคล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อใบแก่ เป็นโรคราสีชมพู	ผิด	51 (40.5)	3
เฉลย : ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำคล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อใบแก่ เป็นโรคใบติด			
3) คราบไรเป็นสีขาวเกาะ ติดบนใบเป็นผงสีขาวคล้ายนุ่นจับและจะทำให้ใบร่วง เกิดจากไรแดง	ถูก	60 (47.6)	2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ		
	ถูก/ผิด	รู้ จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
7 การเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว			
1) การเก็บเกี่ยวทุเรียน โดยตัดก้านผลทุเรียนเหนือปลิงด้วยมีดคมและสะอาด	ถูก	101 (80.2)	2
2) ดัชนีการเก็บเกี่ยวทุเรียน พันธุ์หมอนทอง อายุเก็บเกี่ยว 115 - 135 วัน	ถูก	103 (81.7)	1
3) ปากปลิง ทุเรียนที่แก่เต็มที่ปากปลิงจะมีลักษณะขยายพองออก	ถูก	99 (78.6)	3
8 มาตรฐานการผลิตทุเรียน			
1) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารมี 10 ข้อ	ผิด	19 (15.1)	3
เฉลย : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารมี 8 ข้อ			
2) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีอายุเหมาะสม ผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและข้อตกลงของประเทศคู่ค้า	ถูก	86 (68.3)	2
3) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ เพื่อประโยชน์ต่อการตามสอบ	ถูก	98 (77.8)	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 126

ประเด็น	ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ		
	ถูก/ผิด	รู้ จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
9 การแปรรูปทุเรียน			
1) ทุเรียนกวน นำเนื้อทุเรียนที่อ่อนแล้วผสมกับน้ำตาล โดยใช้ความร้อน	ถูก	46 (36.5)	3
2) ทุเรียนเชื่อม โดยใช้ทุเรียนสุกมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น เฉลย : ทุเรียนเชื่อม โดยใช้ทุเรียนดิบมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น	ผิด	60 (47.6)	2
3) ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนสุก เฉลย : ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนดิบ	ผิด	98 (77.8)	1
10 การตลาด			
1) ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง คือ คนกลางที่ทำหน้าที่รับซื้อทุเรียนมาครอบครองแล้ว ขายต่อ ได้ผลตอบแทนในรูปของกำไร ได้แก่ พ่อค้าส่ง พ่อค้าปลีก	ถูก	91 (72.2)	1
2) ทุเรียนจะมีราคาสูงขึ้น ถ้าผลผลิตมีไม่เพียงพอเท่านั้น เฉลย : ทุเรียนจะมีราคาสูงขึ้น ถ้าผลผลิตมีไม่เพียงพอหรือมีคุณภาพ	ผิด	77 (61.1)	3
3) การตลาดทุเรียนคุณภาพคือการขายออนไลน์เท่านั้น เฉลย : การตลาดทุเรียนคุณภาพคือการขายออนไลน์และขายผ่านแหล่งจำหน่ายต่างๆ	ผิด	79 (62.7)	2

จากตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ โดยเกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด ดังนี้ อันดับ 1 การปลูกทุเรียน อันดับ 2 การเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว อันดับ 3 การตลาด อันดับ 4 การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน อันดับ 5 โรคและศัตรูทุเรียน อันดับ 6 การเตรียมความพร้อมต้นทุเรียนสำหรับการออกดอก อันดับ 7 การแปรรูปทุเรียน อันดับ 8 มาตรฐานการผลิตทุเรียน อันดับ 9 การชักนำการออกดอก และอันดับ 10 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิตตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

n = 126

คะแนน	จำนวนเกษตรกรที่		ร้อยละ	ความหมาย
	ตอบ	คำถามถูกต้อง (คน)		
น้อยกว่า 10 คะแนน	4	4	3.2	น้อยที่สุด
10 – 15 คะแนน	15	15	11.9	น้อย
16 - 20 คะแนน	61	61	48.4	ปานกลาง
21 - 25 คะแนน	44	44	34.9	มาก
มากกว่า 25 คะแนน	2	2	1.6	มากที่สุด
Min = 6 Max = 26 Mean = 18.62 SD = 3.695				

จากตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

พบว่า เกษตรกรร้อยละ 3.2 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้คะแนนน้อยกว่า 10 คะแนน เกษตรกรร้อยละ 11.9 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ได้คะแนน 10 – 15 คะแนน เกษตรกรร้อยละ 48.4 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้คะแนน 16 - 20 คะแนน เกษตรกรร้อยละ 34.9 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก ได้คะแนน 21 - 25 คะแนน และเกษตรกรร้อยละ 1.6 มี

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนมากกว่า 25 คะแนน โดยภาพรวมเกษตรกรได้คะแนนเฉลี่ย 18.62 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ด้านน้ำและดิน ด้านการปลูกและการดูแลรักษา ด้านการจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว ด้านแมลงศัตรูพืชและโรคพืช ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมด้านต่าง ๆ การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนองวิเคราะห์ปรากฏผล ดังตารางที่ 4.8 และตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ด้านน้ำและดิน						3.05 (0.685)	ปาน กลาง	7
1. แหล่งน้ำในฤดู ร้อนไม่เพียงพอ	5 (4.0)	4 (3.2)	28 (22.2)	27 (21.4)	62 (49.2)	4.09 (1.096)	มาก	2
2. กระจายตัวของ ฝนและสภาพ ภูมิอากาศที่ไม่ เหมาะสม	2 (1.6)	3 (2.4)	30 (23.8)	37 (29.4)	54 (42.9)	4.10 (0.950)	มาก	1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 126

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3. ดินที่ใช้ปลูก ขาดความอุดม สมบูรณ์	1 (0.8)	10 (7.9)	34 (27.0)	47 (37.3)	34 (27.0)	3.82 (0.950)	มาก	3
4. ขาดการวิเคราะห์ ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน	5 (4.0)	22 (17.5)	37 (29.4)	29 (23.0)	33 (26.2)	3.50 (1.171)	มาก	4
5. พื้นที่ปลูกมี ความลาดชันไม่ เหมาะสมต่อการ ผลิต	18 (14.3)	15 (11.9)	34 (27.0)	41 (32.5)	18 (14.3)	3.10 (1.270)	ปาน กลาง	6
6. พื้นที่ไม่ เพียงพอต่อการ ปลูกทุเรียน ด้านการปลูกและ การดูแลรักษา	5 (4.0)	14 (11.1)	56 (44.4)	31 (24.6)	20 (15.9)	3.21 (1.248)	ปาน กลาง	5
1. ขาดการเตรียม ดิน หลุมปลูก วัสดุปลูก ที่ เหมาะสมสำหรับ ปลูกทุเรียน	5 (29.2)	14 (11.1)	56 (44.4)	31 (24.6)	20 (15.9)	3.56 (0.937)	มาก	1
						3.37 (1.010)	ปาน กลาง	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 126

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2. พบโรคและแมลงหลังปลูก								
เช่น โรคครากเเน่	4	7	20	43	52	4.05	มาก	1
โคนเเน่ มอดเจาะลำต้น เป็นต้น	(3.2)	(5.6)	(15.9)	(34.1)	(41.3)	(1.042)		
3. ต้นกล้าไม่มี								
ความแข็งแรงเป็นโรค	12	13	30	45	26	3.48	มาก	2
	(9.5)	(10.3)	(23.8)	(35.7)	(20.6)	(1.205)		
4. ขาดความรู้การให้ปุ๋ยและธาตุอาหารทุเรียน								
	11	19	28	36	32	3.47	มาก	3
	(8.7)	(15.1)	(22.2)	(28.6)	(25.4)	(1.263)		
5. ขาดความรู้การให้น้ำทุเรียน								
	17	12	33	30	34	3.41	มาก	4
	(13.5)	(9.5)	(26.2)	(23.8)	(27.0)	(1.340)		
การจัดการต้นใน								
ระยะออกดอกถึง						3.50		
ระยะก่อนการเก็บเกี่ยว						(1.138)	มาก	2
1. ขาดความรู้เรื่องการชักนำการออกดอก								
	15	9	34	33	35	3.51	มาก	2
	(11.9)	(7.1)	(27.0)	(26.2)	(27.8)	(1.295)		
2. ขาดความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการของตาดอก								
	12	14	31	36	33	3.51	มาก	2
	(9.5)	(11.1)	(24.6)	(28.6)	(26.2)	(1.257)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 126

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3. ขาดการตัด								
แต่งช่อดอกและ	9	16	34	43	24	3.63	มาก	1
การผสมเกสร	(7.1)	(12.7)	(27.0)	(34.1)	(19.0)	(1.270)		
4. ขาดความรู้การ								
จัดการปัญหาการ	11	15	22	40	38	3.63	มาก	1
แตกใบอ่อนใน	(8.7)	(11.9)	(17.5)	(31.7)	(30.2)	(1.270)		
ระหว่างพัฒนาผล								
5. มีการตัดแต่ง								
กิ่งและผลทุเรียน	13	17	34	28	34	3.42	มาก	4
ที่ไม่ถูกต้อง	(10.3)	(13.5)	(27.0)	(22.2)	(27.0)	(1.298)		
6. การออกแบบ								
การแปรรูปที่ไม่	20	10	35	42	19	3.24	ปาน	6
หลากหลาย	(15.9)	(7.9)	(27.8)	(33.3)	(15.1)	(1.268)	กลาง	
7. บรรจุภัณฑ์								
ทุเรียนที่ไม่	15	12	37	33	29	3.39	ปาน	4
หลากหลาย	(11.9)	(9.5)	(29.4)	(26.2)	(23.0)	(1.271)	กลาง	
8. ขาดความรู้								
การตลาด	14	13	33	37	29	3.43	มาก	2
ออนไลน์	(11.1)	(10.3)	(26.2)	(29.4)	(23.0)	(1.261)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 126

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. การรับรู้ ข่าวสารจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ที่ต้อง กลั่นกรอง	31 (24.6)	6 (4.8)	31 (24.6)	34 (27.0)	24 (19.0)	3.11 (1.438)	ปาน กลาง	3
6. ขาดรับการ อบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน	34 (27.0)	8 (6.3)	34 (27.0)	41 (32.5)	9 (7.1)	2.87 (1.323)	ปาน กลาง	8
7. ขาดการร่วม กิจกรรมต่างๆ ด้านทุเรียนกับ ทางหน่วยงาน ราชการ	33 (26.2)	10 (7.9)	36 (28.6)	33 (26.2)	14 (11.1)	2.88 (1.354)	ปาน กลาง	7
8. ขาดความ ต่อเนื่องในการ ส่งเสริมในด้าน ต่างๆของทุเรียน	30 (23.8)	11 (8.7)	32 (25.4)	34 (27.0)	19 (15.1)	3.01 (1.389)	ปาน กลาง	5
9. ขาดการ ส่งเสริมกลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูก ทุเรียนให้มี เครือข่ายเชื่อมโยง กัน	28 (22.2)	13 (10.3)	32 (25.4)	33 (26.2)	20 (15.9)	3.03 (1.379)	ปาน กลาง	4

จากตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ดังนี้

1) **ประเด็นปัญหาด้านน้ำและดิน** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านน้ำและดิน ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) คือ กระจายตัวของฝนและสภาพภูมิอากาศที่ไม่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.10) แหล่งน้ำในฤดูร้อนไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ดินที่ใช้ปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.82) ขาดการวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (ค่าเฉลี่ย 3.50) พื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปลูกทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.21) และพื้นที่ปลูกมีความลาดชันไม่เหมาะสมต่อการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.10) ตามลำดับ

2) **ประเด็นปัญหาด้านการปลูกและการดูแลรักษา** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการปลูกและการดูแลรักษา ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.05) ต้นกล้าไม่มีความแข็งแรง เป็นโรค (ค่าเฉลี่ย 3.48) ขาดความรู้การให้ปุ๋ยและธาตุอาหารทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.47) ขาดความรู้การให้น้ำทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.41) และขาดการเตรียมดิน หลุมปลูก วัสดุปลูก ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.37) ตามลำดับ

3) **ประเด็นปัญหาด้านการจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) คือ ขาดการตัดแต่งช่อดอกและการผสมเกสรและขาดความรู้การจัดการปัญหาการแตกใบอ่อนในระหว่างพัฒนาผล (ค่าเฉลี่ย 3.63) ขาดความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการของตาดอก และขาดความรู้เรื่องการชักนำการออกดอก (ค่าเฉลี่ย 3.51) การโยงผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.46) และมีการตัดแต่งกิ่งและผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ

4) **ประเด็นปัญหาด้านแมลงศัตรูพืชและโรคพืช** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านแมลงศัตรูพืชและโรคพืช ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) คือ ขาดความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.44) และขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช (ค่าเฉลี่ย 3.40) ตามลำดับ

5) **ประเด็นปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) คือ ขาดความรู้วิธีสังเกตการสุกแก่ของลูกทุเรียน เช่น ดูหนาม ดูปลิง (ค่าเฉลี่ย 3.27) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ไม่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.25) ขาดความรู้การนับอายุเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.21) การจัดระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.15) และขาดการเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.03) ตามลำดับ

6) **ประเด็นปัญหาด้านการตลาด** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาด ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องทุเรียนจังหวัดระนองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.44) ขาดความรู้การตลาดออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.43) ปริมาณทุเรียนมีไม่เพียงพอต่อความ

ต้องการของผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ย 3.40) บรรจุภัณฑ์ทุเรียนที่ไม่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.39) การปฏิบัติตามมาตรฐานทำให้มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.38) การออกแบบการแปรรูปที่ไม่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.24) จุดรวบรวมและแหล่งจำหน่ายผลผลิตมีจำกัด (ค่าเฉลี่ย 3.23) และการคัดเกรดทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.06) ตามลำดับ

7) ประเด็นปัญหาด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรมีประเด็นปัญหาด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08) คือ ขาดองค์ความรู้ในด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพและขาดองค์ความรู้ในด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.35) การรับรู้ข่าวสารจากการพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำกัด (ค่าเฉลี่ย 3.13) การรับรู้ข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ที่ต้องกลั่นกรอง (ค่าเฉลี่ย 3.11) ขาดการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน (ค่าเฉลี่ย 3.03) ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมในด้านต่างๆ ของทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.01) ขาดการรับรู้ข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.97) ขาดการร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านทุเรียนกับทางหน่วยงานราชการ (ค่าเฉลี่ย 2.88) และขาดรับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

n = 126

ประเด็นปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1.ด้านการปลูกและการดูแลรักษา	3.56	0.937	มาก	1
2.การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว	3.50	1.138	มาก	2
3.แมลงศัตรูพืชและโรคพืช	3.43	1.240	มาก	3
4.ด้านการตลาด	3.32	1.001	ปานกลาง	4
5.ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.18	1.193	ปานกลาง	5
6.ด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ	3.07	1.143	ปานกลาง	6
7.ด้านน้ำและดิน	3.05	0.685	ปานกลาง	7
ค่าเฉลี่ย	3.30	1.048	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30) ในทุกประเด็น เมื่อพิจารณาแยกเป็น รายประเด็น พบว่า อันดับ 1 เกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมา อันดับ 2 การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.50) อันดับ 3 เกษตรกรมีปัญหาในด้านแมลงศัตรูพืชและโรคพืช (ค่าเฉลี่ย 3.43) อันดับ 4 เกษตรกรมีปัญหาในด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.32) อันดับ 5 เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (3.18) อันดับ 6 เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.07) และ อันดับ 7 เกษตรกรมีปัญหาด้านน้ำและดิน (ค่าเฉลี่ย 3.05) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ในข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อเกษตรกร คือ การผลิตทุเรียนคุณภาพ ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ คือ เน้นการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการตลาด และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน คือ เน้นการส่งเสริมทุเรียนให้เป็นสินค้ามูลค่าเพิ่ม GI

5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษามาแต่ละตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ข้างต้นสรุปประเด็นเนื้อหา ได้ดังนี้

1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน ระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เฉลี่ย 5.36 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.29 ปี มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรทางสื่อทางโซเชียลมีเดีย มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.41 คน มีแรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 3.39 คน มีจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่ สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูกพันธุ์หมอนทอง มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 253,619.05 บาทต่อปี(ในรอบการผลิต 2566) มีรายจ่ายในการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 162,105.37 บาทต่อปี(ในรอบการผลิต 2566) แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน แหล่งเงินทุนตนเอง

2) สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนมากปลูกทุเรียนระยะปลูก 8x8 เมตร มีรูปแบบการปลูกแบบผสมผสาน ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง มีสาเหตุที่ปลูกรายได้ในภาคการเกษตรสูง เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ยฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมเตรียมต้นพร้อมออกดอก ระยะชักนำการออกดอก ระยะสร้างผล ระยะบำรุงต้นเก็บเกี่ยว มีการทำระบบน้ำ แต่ไม่มีการทำระบบน้ำ มีการกำจัดวัชพืช มีการตัดแต่งกิ่ง มีการตัดแต่งช่อดอก มีการนับอายุในการ

เก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน มีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม มีรูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียนโดยใช้กระสอบปานตระหวัดรับผล มีการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว มีตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง มีการรับรองมาตรฐาน GAP ไม่มีการแปรรูปสินค้า มีแหล่งจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยพ่อค้าคนกลางต่างจังหวัด โดยผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตคือ พ่อค้าคนกลาง

3) **ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดอันดับที่ 1 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต อันดับที่ 2 การชักนำการออกดอกและอันดับที่ 3 มาตรฐานการผลิตทุเรียน

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

4.1 **ปัญหาของเกษตรกรการผลิตทุเรียนคุณภาพ** พบว่า อันดับที่ 1 ด้านการปลูกและการดูแลรักษา อันดับที่ 2 การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว อันดับที่ 3 แมลงศัตรูพืชและโรคพืช

4.2 **ข้อเสนอแนะของการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อเกษตรกร คือ การผลิตทุเรียนคุณภาพ ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ คือ เน้นการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน คือ เน้นการส่งเสริมทุเรียนให้เป็นสินค้ามูลค่าเพิ่ม GI

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาแสดงให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มรับทราบเพื่อพิจารณาประเด็นในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียงจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบไปด้วยประเด็น ได้แก่ เนื้อหาการส่งเสริม วิธีการส่งเสริม เป้าหมายการส่งเสริม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สรุปได้ตามประเด็นดังนี้

เนื้อหาการส่งเสริม	วิธีการส่งเสริม	เป้าหมายการส่งเสริม	ผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม
การผลิตทุเรียนคุณภาพโดยเน้นการเพิ่มคุณภาพลดต้นทุน และการเพิ่มมูลค่า	1. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ 2. วิเคราะห์ดินเพื่อใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ 3. อบรมเรื่องการแปรรูปและการตลาดทุเรียนคุณภาพ	1. การเพิ่มคุณภาพ 2. การลดต้นทุน 3. การเพิ่มมูลค่า 4. การตลาด	1.กรมส่งเสริมการเกษตร 2.กรมวิชาการเกษตร 3.กรมพัฒนาที่ดิน 4. เกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง 5.ผู้ประกอบการทุเรียนในพื้นที่

เนื้อหาการส่งเสริม	วิธีการส่งเสริม	เป้าหมายการส่งเสริม	ผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม
การถ่ายทอดความรู้ ใน เรื่องการจัดการสวนทุเรียน ช่วงก่อนให้ผลผลิต การชัก นำการออกดอกมาตรฐาน การผลิตทุเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมให้ความรู้ การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต การชักนำการออกดอกมาตรฐานการผลิตทุเรียน 2. ศึกษาดูงาน แปลงทุเรียนคุณภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการสวนทุเรียนในช่วงระยะต่าง ๆ รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ 2. สมาชิกทุกคนผ่านมาตรฐานรับรองการผลิตทุเรียน 3. เพื่อสร้างทักษะความรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.กรมส่งเสริมการเกษตร 2.เกษตรกรต้นแบบ 3. เกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง
การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีการถ่ายทอดความรู้ จากเกษตรกรต้นแบบ ในด้านการปลูกและการดูแลรักษา การจัดการต้นใน ระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว และแมลงศัตรูพืชและโรคพืชในทุเรียน 2. ศึกษาดูงาน แปลงเกษตรกรต้นแบบ 3.มีการจัดทำแปลงเรียนรู้ 4.สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปลูกและการดูแลรักษาทุเรียน 2. การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยวทุเรียน 3.แมลงศัตรูพืชและโรคพืชในทุเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1.กรมส่งเสริมการเกษตร 2.เกษตรกรต้นแบบ 3. เกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง
การสร้างอัตลักษณ์ในการผลิตทุเรียนของตำบล	ศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบด้านการผลิตพืชอัตลักษณ์	สร้างอัตลักษณ์ ให้แก่ตำบล	<ol style="list-style-type: none"> 1.แหล่งเรียนรู้ต้นแบบ 2. กรมส่งเสริมการเกษตร 3. เกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพทางทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง 2) เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง 3) เพื่อศึกษาความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง 5) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จำนวน 182 ราย ในกลุ่มแปลงใหญ่ 4 กลุ่ม คือแปลงใหญ่มังคุด ม.9 ต.ลำเลียง แปลงใหญ่กาแฟ ม.7 ต.ลำเลียง แปลงใหญ่ทุเรียน ม.10 ต.ลำเลียงและแปลงใหญ่กาแฟ ม.10 ต.ลำเลียง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะคำนวณจากสูตรของ Taro Yamanae โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.08 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 ราย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและใช้วิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ผลการทดสอบ 0.986 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง ช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ และการสนทนากลุ่มโดยผู้วิจัยทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ช่วงเดือนมิถุนายน 2567 นำข้อมูลที่ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็น

ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบล
ลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร แปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

1) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง มีอายุ
เฉลี่ย 51.20 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
เฉลี่ย 4 คน และจำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน

2) สภาพพื้นฐานทางสังคม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม
เกษตรกรระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เฉลี่ย 5.36 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย
12.29 ปี มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรทางสื่อทางโซเชียลมีเดียมีจำนวนครั้งการรับ
ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปีเฉลี่ย 221.23 ครั้ง/ปี

3) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.41 คน
มีแรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 3.39 คน มีที่ดินของตัวเองเฉลี่ย 25.71 ไร่ มีพื้นที่ทำ
การเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 25.83 ไร่ มีที่ดินมีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 18.82 ไร่ มีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย
24.55 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่ สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูกพันธุ์หมอนทอง
ในปี 2566 มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 321,047.62 บาทต่อไร่ รายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย
253,619.05 บาทต่อปี ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่งเฉลี่ย 5,902.75 บาทต่อปี ค่าแรงงานตัดแต่งช่อดอกเฉลี่ย
4,285.71 บาทต่อปี ค่าแรงงานตัดหญ้าเฉลี่ย 4,904.17 บาทต่อปี ค่าแรงงานโยงกิ่งเฉลี่ย 5,452 บาท
ต่อปี ค่าเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 16,179.37 บาทต่อปี ค่าปุ๋ยเคมีตัวที่ 1 เฉลี่ย 4,904.17 บาทต่อปี ค่าปุ๋ยเคมี
ตัวที่ 2 เฉลี่ย 9,589.68 บาทต่อปี ค่าปุ๋ยเคมีตัวที่ 3 เฉลี่ย 10,084.31 บาทต่อปี ค่าปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย
8,107.13 บาทต่อปี ค่าเครื่องพ่นยาเฉลี่ย 6,239.36 บาทต่อปี ค่าอุปกรณ์ระบบน้ำเฉลี่ย 49,068.38
บาทต่อปี ค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยาเฉลี่ย 3,410.81 บาทต่อปี ค่าซ่อมแซมระบบน้ำเฉลี่ย 9,322.86
บาทต่อปี ค่าอื่นๆเฉลี่ย 8,459.02 บาทต่อปี มีค่าขนส่งผลผลิตเฉลี่ย 6,292.68 บาทต่อปี ค่าอื่นๆ
เฉลี่ย 9,902.97 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน แหล่งเงินทุนตนเอง

1.3.2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

เกษตรกรมีจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.68 ไร่ มีจำนวนต้นทุเรียนเฉลี่ย 249.21
ต้น มีระยะปลูก 8x8 เมตร มีรูปแบบการปลูกแบบผสมผสาน ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง มีสาเหตุที่
ปลูกรายได้ในภาคการเกษตรสูง เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ยเตรียมต้นพร้อมออกดอก ระยะชัก
นำการออกดอก ระยะสร้างผล ระยะบำรุงต้นเก็บเกี่ยว มีการใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม

เตรียมต้นพร้อมออกดอก ระยะชักนำการออกดอก ระยะสร้างผล ระยะบำรุงต้นเก็บเกี่ยว มีการทำระบบน้ำแต่ไม่มีการทำระบายน้ำ มีการกำจัดวัชพืช มีการตัดแต่งกิ่ง มีการตัดแต่งช่อดอก มีการนับอายุในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน มีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม มีรูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียนโดยใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล มีการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว มีตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง มีการรับรองมาตรฐาน GAP ไม่มีการแปรรูปสินค้า มีแหล่งจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยพ่อค้าคนกลางต่างจังหวัด โดยผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตคือพ่อค้าคนกลาง

1.3.3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

พบว่า โดยภาพรวม จากการตอบคำถาม 30 คะแนน พบว่า เกษตรกรในภาพรวมมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 18.62 คะแนน โดยเกษตรกรร้อยละ 48.4 สามารถตอบได้ถูกต้องในช่วง 16 - 20 คะแนน รองลงมา ร้อยละ 34.9 มีความรู้สามารถตอบได้ถูกต้องในช่วง 21 - 25 คะแนน และร้อยละ 1.6 มีความรู้สามารถตอบได้ถูกต้องมากกว่า 25 คะแนน โดยตอบได้ถูกต้องมากที่สุดในประเด็นการปลูกทุเรียน และตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดอันดับที่ 1 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต อันดับที่ 2 การชักนำการออกดอกและอันดับที่ 3 มาตรฐานการผลิตทุเรียน

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

1) ปัญหาของเกษตรกรการผลิตทุเรียนคุณภาพ ในภาพรวมของเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นตามลำดับของปัญหาได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการปลูกและการดูแลรักษา โดยเกษตรกรมีประเด็นปัญหา คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก อันดับที่ 2 การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรมีประเด็นปัญหา คือ ขาดการตัดแต่งช่อดอกและการผสมเกสร อันดับที่ 3 แมลงศัตรูพืชและโรคพืช โดยเกษตรกรมีประเด็นปัญหา คือ ขาดความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ

2) ข้อเสนอแนะของการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ในข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อเกษตรกร คือ การผลิตทุเรียนคุณภาพ ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ คือ เน้นการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน คือ เน้นการส่งเสริมทุเรียนให้เป็นสินค้ามูลค่าเพิ่ม GI

1.3.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลการศึกษา พบว่า การผลิตทุเรียนคุณภาพโดยเน้นการเพิ่มคุณภาพ ลด ต้นทุน และการเพิ่มมูลค่า การถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องการจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต การ ชักนำการออกดอกและมาตรฐานการผลิตทุเรียน การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ การสร้างอัตลักษณ์ในการผลิตทุเรียนของตำบล

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

2.1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร จากผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.20 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดาริน สุข หงษ์ (2562) ศึกษาการส่งเสริมการปลูกพืชตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแปลงใหญ่ ทุเรียนในจังหวัดระยอง พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.38 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้น ประถมศึกษา เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในช่วงอายุวัยที่สามารถทำการเกษตรได้ดี และพบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ดังนั้นควรมีการหลักการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา ตลอดจน วิธีการให้แก่เกษตรกร เพื่อให้ได้รับความรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการผลิตและการตลาด ทุเรียนคุณภาพให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่ามีแรงงานครัวเรือน ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.41 คน แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ เงินทุนตนเองในการผลิตทุเรียนคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดาริน สุขหงษ์ (2562) ศึกษา การส่งเสริมการปลูกพืชตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนในจังหวัด ระยอง พบว่า มีแรงงานครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.2 คน ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการ ผลิตทุเรียน เนื่องจากในการผลิตทุเรียนคุณภาพมีกระบวนการที่มีความละเอียดในการการดูแลรักษา ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาหลังการเก็บเกี่ยวต้องอาศัยความชำนาญ ดังนั้นเกษตรกรควรคำนึงถึงจำนวนแรงงานที่เพียงพอในการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการบริหาร เงินทุนให้มีประสิทธิภาพในรอบการผลิตทุเรียนคุณภาพ

2.2 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนระยะ 8x8 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร (2564) ได้จัดทำคู่มือการผลิตทุเรียนคุณภาพอธิบายว่าระยะปลูกที่เหมาะสมแก่การปลูกทุเรียนระยะ 8x8 เมตร เพื่อให้สะดวกในการนำเครื่องจักรกลเข้าไปทำงานระหว่างแถว ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการปลูกทุเรียนที่ระยะปลูกตามคู่มือการผลิตทุเรียนเพื่อที่เกษตรกรจะนำเครื่องจักรกลเข้าไปทำงานเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใส่ปุ๋ยและฮอร์โมนทุกระยะในทุเรียน ได้แก่ ระยะเตรียมต้นพร้อมดอก ระยะชักนำการออกดอก ระยะสร้างผล และระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร (2564) ได้จัดทำคู่มือการผลิตทุเรียนคุณภาพ ให้มีการใส่ปุ๋ยและฮอร์โมนทุกระยะในทุเรียน ได้แก่ ระยะเตรียมต้นพร้อมดอก ระยะชักนำการออกดอก ระยะสร้างผล และระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว ดังนั้น จึงนับได้ว่ามีความสำคัญเพราะหากมีการจัดการที่ดีจะส่งผลให้ต้นทุเรียนมีการเจริญเติบโตดี รวมไปถึงให้ผลผลิตที่ดีด้วย

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปสินค้า ไม่มีตราแปรรูปและส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าผ่านพ่อคนกลางสอดคล้องกับสราวุธ ชลหาญ (2563) การส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพในจังหวัดภูเก็ต เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตราสินค้า และส่วนใหญ่จำหน่ายด้วยตัวเอง ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูป การทำตราสินค้าแปรรูปทุเรียนให้กับเกษตรกรในรูปแบบการรวมกลุ่มแปลงใหญ่และมีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพให้ได้มาตรฐานเดียวกันแล้วมีการประมูลสินค้าเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

2.3 ความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่า 3 อันดับแรกที่เกษตรกรตอบถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ อันดับ 1 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต อันดับ 2 การชักนำการออกดอก และอันดับ 3 มาตรฐานการผลิตทุเรียน ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกทุเรียนที่ยังน้อย ในขณะที่สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร (2564, น.16) ได้จัดทำคู่มือการผลิตทุเรียนคุณภาพ โดยให้ความสำคัญการจัดการสวนทุเรียนในช่วงก่อนที่ทุเรียนจะให้ผลผลิต เพราะหากมีการจัดการที่ดีจะส่งผลให้ต้นทุเรียนมีการเจริญเติบโตดี รวมไปถึงให้ผลผลิตที่ดีด้วย รองลงมาการชักนำการออกดอกและมาตรฐานการผลิตถือเป็นหัวใจการผลิตทุเรียนคุณภาพ ดังนั้นควรมีการจัดทำคู่มือองค์ความรู้ในด้านการจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต การชักนำการออกดอก และมาตรฐานการผลิตทุเรียนเพื่อให้เกษตรกรนำไปจัดการสวนที่ดีเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกร

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

2.4.1 ปัญหาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร จากผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรค

รากเนาโคเนน่า มอตเจาะลำต้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2561) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด ส่งผลให้เกษตรกรมีการเพิ่มต้นทุนในการผลิตทุเรียนคุณภาพ ดังนั้นควรส่งเสริมด้านการฝึกอบรมการศึกษาดูงานกระบวนการปลูกและการดูแลรักษาทุเรียนคุณภาพ เพื่อให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกทุเรียนโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เกษตรกรมีการพัฒนาอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

2.4.2 ข้อเสนอแนะการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อเกษตรกร คือ การผลิตทุเรียนคุณภาพ ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ คือ เน้นการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพและการตลาด และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน คือ เน้นการส่งเสริมทุเรียนให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงการส่งเสริมการเกษตรในด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพให้เข้าถึงเกษตรกรมากขึ้นในทุกๆ ด้าน การทำให้ทุเรียนเป็นสินค้าอัตลักษณ์ประจำตำบล

2.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จากการศึกษาพบว่า การผลิตทุเรียนคุณภาพโดยเน้นการเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และการเพิ่มมูลค่า การถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องการจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต การชักนำการออกดอกและมาตรฐานการผลิตทุเรียน การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ การสร้างอัตลักษณ์ในการผลิตทุเรียนของตำบล สอดคล้องกับสุรชาติย์ คำเกิด (2562) ศึกษาการส่งเสริมการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรในตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตทุเรียน การส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์และภูมิปัญญาในการผลิตทุเรียน ดังนั้น ควรส่งเสริมในรูปแบบแปลงใหญ่และการสร้างอัตลักษณ์และภูมิปัญญาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของชุมชน โดยวิธีการส่งเสริมจากการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเป็นหลัก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

3.1.1 เกษตรกร

1) ควรคำนึงถึงการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการบริหารเงินทุนให้มีประสิทธิภาพในรอบการผลิตทุเรียนคุณภาพ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยครบทุกระยะเวลาในการผลิตทุเรียนคุณภาพ และส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตนเองในการผลิตทุเรียนคุณภาพ ในการผลิตทุเรียนคุณภาพมีกระบวนการที่มีความละเอียดในการดูแล

รักษา ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาหลังการเก็บเกี่ยวต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพ

2) ควรผลิตทุเรียนคุณภาพให้ได้มาตรฐานเดียวกันแล้วมีการประมูลสินค้าเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP และส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าผ่านพ่อคนกลาง โดยนำไปจำหน่ายด้วยตนเอง

3) ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานและการศึกษาเรียนรู้ผ่านแปลงใหญ่ทุเรียนต้นแบบ โดยมีการศึกษาดูงานและการศึกษาเรียนรู้ ผ่านแปลงใหญ่ทุเรียนต้นแบบ เพื่อเพิ่มทักษะความรู้และวิธีการจัดการแปลงเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และการวางแผนการผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้ข้อมูลเทคนิคในการปลูกและการดูแลรักษาทุเรียนเพิ่มมากขึ้น จัดให้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปลูกทุเรียนการจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยวเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับปลูกทุเรียน การวางแผนการผลิตให้ได้คุณภาพ การผลิตทุเรียนให้ได้มาตรฐาน และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ เนื่องจากพบว่า 3 อันดับแรกที่เกษตรกรตอบถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ อันดับ 1 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต อันดับ 2 การชักนำการออกดอก และอันดับ 3 มาตรฐานการผลิตทุเรียน ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ควรจัดทำคู่มือ เอกสารประชาสัมพันธ์ การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ โดยสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การผลิตทุเรียนคุณภาพ ควรอยู่ในรูปแบบ ที่น่าสนใจและอ่านง่าย เพื่อให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์และหนังสือ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า 3 อันดับแรกที่เกษตรกรตอบถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ อันดับ 1 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต อันดับ 2 การชักนำการออกดอก และอันดับ 3 มาตรฐานการผลิตทุเรียน ตามลำดับ

2) สำนักงานชลประทาน ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปริมาณน้ำในฝายกักเก็บน้ำ และสนับสนุนแหล่งน้ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถทราบข้อมูลปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการให้น้ำของทุเรียนและมีแหล่งน้ำที่เพียงพอในการใช้ผลิตทุเรียนคุณภาพ

3) หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวางแผนและการผลิตทุเรียนคุณภาพ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์และภูมิปัญญาในการปลูกทุเรียนของตำบล มีการหาจุดเด่นของทุเรียนในพื้นที่ เช่น รสชาติ ความหอม คุณภาพเนื้อทุเรียนเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับทุเรียนตำบลลำเลียง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า จากการ Focus Group เกษตรกรต้องการส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์และภูมิปัญญาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของชุมชน

5) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการอบรมถ่ายทอดความรู้ อย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปลูกทุเรียน การดูแลรักษา การให้น้ำ โรคพืชทุเรียน การป้องกันกำจัดโรคพืชทุเรียนแมลงศัตรูพืชทุเรียน การป้องกันกำจัด แมลงศัตรูพืชทุเรียน การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคพืชทุเรียน การแปรรูป การตลาดทุเรียนคุณภาพแก่เกษตรกรแปลงใหญ่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียงประสบผลสำเร็จในการผลิตและการตลาดทุเรียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษาที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น และเกษตรกรมีความต้องการการจัดอบรมเกษตรกรด้านการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ การอบรมการแปรรูปและการตลาดทุเรียนคุณภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรขยายศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ที่มีความแตกต่างออกไป ที่มีการผลิตทุเรียน เพื่อทราบข้อมูลที่หลากหลาย สภาพการผลิตทุเรียน ระดับความรู้ ปัญหาข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริม เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับในแต่ละพื้นที่ทำให้ทราบถึงการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพในบริบทอื่น

2) ควรศึกษาในบริบทอำเภอหรือจังหวัดที่มีการผลิตทุเรียน เพื่อทราบข้อมูลที่หลากหลาย สภาพการผลิตทุเรียน ระดับความรู้ ปัญหาข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริม เพื่อทราบข้อมูลในการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพในการกำหนดเป็นนโยบาย

3) ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้สามารถลดต้นทุนและเพิ่มรายได้จากการผลิตทุเรียนคุณภาพ โดยลดปัจจัยการผลิตทุเรียนที่ไม่จำเป็น ด้วยการนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีรูปแบบการผลิตที่สามารถลดต้นทุนให้แก่เกษตรกร

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการจัดการโรคพืชและแมลงศัตรูพืชที่เหมาะสมในพื้นที่ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาในด้านการปลูกและการดูแลรักษามากที่สุด คือ พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพื้นที่

5) ควรศึกษาถึงศักยภาพและความต้องการของเกษตรกรในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อภาคการเกษตร ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาต่อยอดอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2566) กระทรวงเกษตรฯ เผยผลสำเร็จการขับเคลื่อนคุณภาพและมาตรฐานทุเรียนภาคตะวันออก ปลื้มส่งออกจีน 4.7 แสนตัน ยกจันทบุรีโมเดลเป็นต้นแบบในพื้นที่ภาคใต้ พร้อมเตรียมนำคณะลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานอย่างเข้มข้น. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.moac.go.th/news-preview-451291792706>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2566). รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนเมษายน 2566 ฝ่ายเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.moac.go.th/foreignagri-news-files-451091791157>
- กรมส่งเสริมการเกษตร.(2565) การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3>
- กรมพัฒนาที่ดิน.(2561) แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ http://oss101.ldd.go.th/web_thaisoilinf/south/ranong/rn_04.html
- กฤษณะ จันทะนารักษ์ (2565). การผลิตและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมือง จังหวัดตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ชวาล แพ้รัตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดาริน สุขหงษ์ (2562). การส่งเสริมการปลูกพืชตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนในจังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ประพันธ์ พงษ์ใหม่เพย (2561). การส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2564). “ความหมายและความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 4 หน้า 16 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์. (2564). “รูปแบบและวิธีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร”

ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 4 หน้า 37
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2554). แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้. ใน *ประมวล
สาระ ชุดแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความรู้ และการจัดการความรู้* (หน่วยที่ 1 น.1-8).

นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มานัส ปันหล้า. (2563). *ความหมายของความรู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566, จากเว็บไซต์

<http://www.gotoknow.org/>

ยุทธนา ธรรมเจริญ. (ม.ป.ป.). *แนวคิดหลักทางการตลาดและเครื่องมือทางการตลาด*. สืบค้นเมื่อ

วันที่ 1 กรกฎาคม 2567 จากเว็บไซต์

<https://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sms/market/Unit1/Subm1/U113-1.htm>

วนิดา เทรียอุทอง (2561). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอท่าแซะ*

จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์ม

และไซเท็กซ์.

สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร. (2563). *สถานการณ์ทุเรียน* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม

2566 จากเว็บไซต์ https://doa.go.th/hort/wp-content/uploads/2020/10/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99_%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%A0%E0%B8%B2_%E0%B8%84%E0%B8%A163.pdf

สรารุช ชลหาญ (2563). *การส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ ในจังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์

ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

นนทบุรี

สุธาทิพย์ คำเกิด (2562). *การส่งเสริมการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรในตำบลคู้ายหมี อำเภอสนาม*

ชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

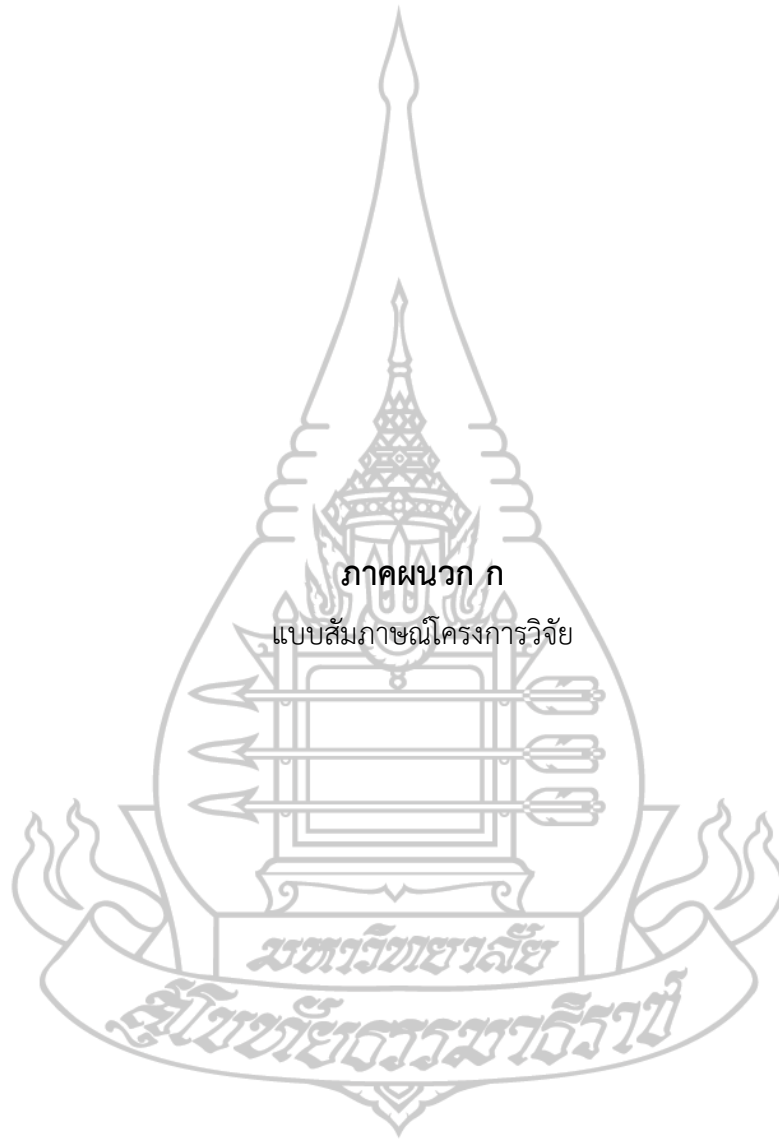
- สำนักค้าสินค้า. (2565) *กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://xn--42ca1c5gh2k.com/wp-content/uploads/2022/02/Product-Profile-%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99-%E0%B8%93-16-%E0%B8%81.%E0%B8%9E.-65-rev1-1.pdf>
- สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร. (2564) *คู่มือการผลิตทุเรียนคุณภาพจังหวัดชุมพร*. ชุมพร
- สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง. (2565) *สรุปสถานการณ์การปลูกพืชสำคัญทางเศรษฐกิจ ปีเพาะปลูก 2564 ของจังหวัดระนอง*. ระนอง
- สำนักงานเกษตรอำเภอกระบุรี.(2565) *แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง*. ระนอง
- สำนักงานเกษตรอำเภอกระบุรี.(2565) *แผนพัฒนาการเกษตรตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง*. ระนอง
- สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (2563) *แนวโน้มตลาดทุเรียนและทุเรียนแกงฟูในสหรัฐอเมริกาและโอกาสของไทย* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.moac.go.th/foreignagri-news-files-422891791958>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2555). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://dictionary.orst.go.th/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563) *ทุเรียน: เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2563*, น.2. สืบค้นจาก <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/prcaidata/files/durian63.pdf>
- เอื้องพร นพคุณ (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้ว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, the Classification of Educational Goals—Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David Mackay Company.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

เลขที่.....

สัมภาษณ์วันที่.....

แบบสัมภาษณ์ประกอบวิทยานิพนธ์

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง
อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ต้องการและเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด ดังนี้

สภาพทั่วไป

1. เพศ

() 1.ชาย

() 2.หญิง

2. อายุ.....ปี

3.ระดับการศึกษา

() 1.ไม่ได้ศึกษา

() 2.ประถมศึกษา

() 3.มัธยมศึกษา

ตอนต้น

() 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. () 5.อนุปริญญา/ปวส.

() 6.ปริญญาตรี

4.การประกอบอาชีพ (ตอบได้เพียงข้อเดียว)

() 1.เกษตรกร

() 2.ค้าขาย

() 3.รับราชการ

() 4.พนักงานบริษัท

() 5.รับจ้างทั่วไป

() 6.อื่นๆ

(ระบุ).....

5.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน (รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์)

6.จำนวนสมาชิกภาคการเกษตรในครัวเรือน.....คน

สภาพทางสังคม

1.ตำแหน่งทางสังคม

() ไม่ได้มีตำแหน่งทางสังคม

() มีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.ผู้นำชุมชน

() 2.ปราชญ์ชาวบ้าน

() 3.อาสาสมัครเกษตร

() 4.เกษตรกรรุ่นใหม่

() 5.อื่นๆ

2. เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่.....ปี

3. ท่านมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน.....ปี

4. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. สื่อทางโทรทัศน์/วิทยุ

() 2. สื่อทางโซเชียลมีเดีย

() 3. สื่อสิ่งพิมพ์ (คู่มือ/โปสเตอร์)

() 4. สื่อทางด้านบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ/เจ้าหน้าที่

เอกชน)

() 5. อื่น (ระบุ).....

5. จำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรในรอบหนึ่งปี.....ปี

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. จำนวนแรงงาน

1.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (รวมผู้ตอบสัมภาษณ์)

1.2 จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน.....คน (แรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียน)

2. สภาพการผลิตทุเรียน

2.1 ที่ดินของตนเอง จำนวน.....ไร่

2.2 รวมพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จำนวน.....ไร่

2.2.1 ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่

2.2.2 ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่

2.3 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน จำนวน.....ไร่

2.4 สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. หมอนทอง

() 2. ชะนี

() 3. ก้านยาว

() 4. กระดุม

() 5. อื่น ๆ

3. รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย.....บาท/ปี

4. รายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย.....บาท/ปี

5. รายจ่ายในการผลิตทุเรียน (ต้นทุนรวม/บาท/ปี)

ที่	รายการค่าใช้จ่าย	บาท/ปี
1.	ค่าแรงงาน	
	1.1. ตัดแต่งกิ่ง	
	1.2. ตัดแต่งช่อดอก	
	1.3. ตัดหญ้า	
	1.4. โยงกิ่ง	

ที่	รายการค่าใช้จ่าย	บาท/ปี
	1.5. ค่าเก็บเกี่ยว	
2.	ปัจจัยการผลิต	
	2.1. ปุ๋ยเคมี สูตร	
	2.2. ปุ๋ยเคมี สูตร	
	2.3. ปุ๋ยเคมี สูตร	
	2.4. ปุ๋ยอินทรีย์	
3.	ค่าอุปกรณ์ทางการเกษตรและการบำรุงรักษา	
	3.1. เครื่องพ่นยา	
	3.2. อุปกรณ์ระบบน้ำ	
	3.3. ค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา	
	3.4. ค่าซ่อมแซมระบบน้ำ	
	3.5. ค่าอื่นๆ (ระบุ).....	
4.	ค่าขนส่งผลผลิต	
5.	ค่าอื่นๆ (ระบุ).....	
	รวม	

6. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ของตนเอง () 2. ญาติ
- () 3. สถาบันการเงิน () 4. อื่น ๆ
- (ระบุ).....
- () 3.1. กลุ่มออมทรัพย์
- () 3.2. สหกรณ์การเกษตร
- () 3.3. แปลงใหญ่
- () 3.4. วิสาหกิจชุมชน
- () 3.5. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)
- () 3.6. ธนาคารพาณิชย์

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบล
ลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

2.1 ระบบการปลูก

2.1.1 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน.....ไร่

2.1.2 จำนวนต้นทั้งหมด.....ต้น

2.1.3 ระยะปลูก

() 1.8 X 8 เมตร () 2.9 X 9 เมตร () 3.10 X 10 เมตร () 4.อื่นๆ .

2.1.4 รูปแบบการปลูก

() 1.ปลูกเชิงเดี่ยว () 2.ปลูกแบบผสมผสาน () 3.ปลูกแบบแซม

2.2 ปลูกทุเรียนพันธุ์

() 1.หมอนทอง () 2.ก้านยาว () 3.ชะนี () 4.พวงมณี () 5.กระดุม

() 6.อื่นๆ.....

2.3 สาเหตุที่ปลูก

() 1.ตลาดส่งออกต้องการ () 2.การจัดการและสามารถดูสวนง่าย
() 3.เกษตรกรมีประสบการณ์ () 4.รายได้ในภาคการเกษตรสูง
() 5.อื่นๆ

2.4 การดูแลรักษาทุเรียน

2.4.1 การใส่ปุ๋ย

() 1. ใส่ () 2. ไม่ใส่ (ไม่ต้องตอบข้อ 2.4.2) เพราะ (ระบุ).....

2.4.2 การใช้ปุ๋ยในระยะต่าง ๆ

1. ระยะเตรียมต้นพร้อมออกดอก () 1.สูตร 15-15-15

() 2.สูตร 16-16-16

() 3.ปุ๋ยอินทรีย์

2. ระยะชักนำการออกดอก

() 1.สูตร 8-24-24

() 2.สูตร 9-24-24

() 3.ปุ๋ยอินทรีย์

3. ระยะสร้างผล

() 1.สูตร 13-13-21

() 2.สูตร 15-5-25

() 3.สูตร 14-10-30

() 4.สูตร 14-7-35

() 5.สูตร 0-0-50

- () 6.ปุ๋ยอินทรีย์
- 4.ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว () 1.สูตร 15-15-15
() 2.สูตร 16-16-16
() 3.ปุ๋ยอินทรีย์
- 2.4.2 การใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม
() 1. ใช่ () 2. ไม่ใช่ (ไม่ต้องตอบข้อ 2.4.3) เพราะ (ระบุ).....
- 2.4.3 อัตราการใช้ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริมในระยะต่าง ๆ
1. ระยะเตรียมต้นพร้อมออกดอก () 1.สารสกัดจากสาหร่ายทะเล
() 2.จิบเบอเรลลิน
() 3.แคลเซียมโบรอน (CaB)
2. ระยะชักนำการออกดอก () 1.สารสกัดจากสาหร่ายทะเล
() 2.อื่นๆ
3. ระยะสร้างผล () 1.แคลเซียมโบรอน (CaB)
() 2.อื่นๆ
- 4.ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว () 1.สารสกัดจากสาหร่ายทะเล
() 2.จิบเบอเรลลิน
() 3.แคลเซียมโบรอน (CaB)
() 4.อื่นๆ
- 2.4.4 ระบบน้ำและการทำระบบระบายน้ำ
() 1.ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ และทางระบายน้ำ
() 2.ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ แต่ไม่ทำทางระบายน้ำ
() 3.ทำเฉพาะทางระบายน้ำ
() 4.ไม่ทำระบบน้ำ และไม่ทำทางระบายน้ำ
- 2.4.5 การกำจัดวัชพืช
() 1. ไม่มีการกำจัดวัชพืช () 2. มีการกำจัดวัชพืช
() 2.1 ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชอย่างเดียว
() 2.2 ใช้แรงงานคนอย่างเดียว
() 2.3 ใช้ทั้งแรงงานคนและสารเคมี
() 2.4 ใช้วิธีอื่นๆ ระบุ.....

2.4.6 การตัดแต่งกิ่ง

- () 1. ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง () 2. มีการตัดแต่งกิ่ง

2.4.7 การตัดแต่งช่อดอก

- () 1. ไม่มีการตัดแต่งช่อดอก () 2. มีการตัดแต่งช่อดอก

2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

2.5.1 ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. การนับอายุ () 2. สังเกตก้านผล
 () 3. สังเกตสีผิวและรอยหนาม () 4. สังเกตรอยแยกบนพู
 () 5. การชิมปลิง () 6. การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม
 () 7. สังเกตสีเนื้อและสีเมล็ด () 8. การปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง
 () 9. อื่นๆ ระบุ.....

2.5.2 ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เมษายน () 2. พฤษภาคม () 3. มิถุนายน () 4. กรกฎาคม
 () 5. สิงหาคม () 6. กันยายน () 7. ตุลาคม () 8. อื่นๆ ระบุ.....

2.5.3. รูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียน

- () 1. ใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล () 2. ใช้เชือกโรย
 () 3. อื่นๆ ระบุ.....

2.5.4. วิธีการเก็บเกี่ยว

- () 1. เก็บเกี่ยวเอง () 2. จ้างแรงงานเก็บเกี่ยว
 () 3. ผู้ประกอบการเหมาสวน () 4. อื่นๆ ระบุ.....

2.5.6. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. คัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิ หรือด้อยคุณภาพออก
 () 2. ไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินในสวนโดยตรง
 () 3. มีการป้องกันการเกิดความเสียหายขณะขนส่ง
 () 4. ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง
 () 5. ตัดยอดทุเรียนเพื่อควบคุมความสูง
 () 6. ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก
 () 7. ใส่ปุ๋ยเคมี
 () 8. อื่นๆ ระบุ.....

2.6 การเพิ่มมูลค่าทุเรียน

2.6.1. การรับรองมาตรฐาน

- () 1. เกษตรอินทรีย์ () 2. GAP () 3. ไม่มี

2.6.2. การแปรรูปสินค้า

- () 1. ไม่มี () 2. แปรรูป (ระบุชนิด).....

2.6.3. ตราสินค้า

- () 1. มี () 2. ไม่มี

2.7 การตลาดทุเรียน

2.7.1. แหล่งจำหน่าย (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ตลาดในท้องถิ่น () 2. พ่อค้าคนกลาง () 3. ตลาดต่างจังหวัด
() 4. กลุ่มสมาชิก () 5. ห้างสรรพสินค้า () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

2.7.2. ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

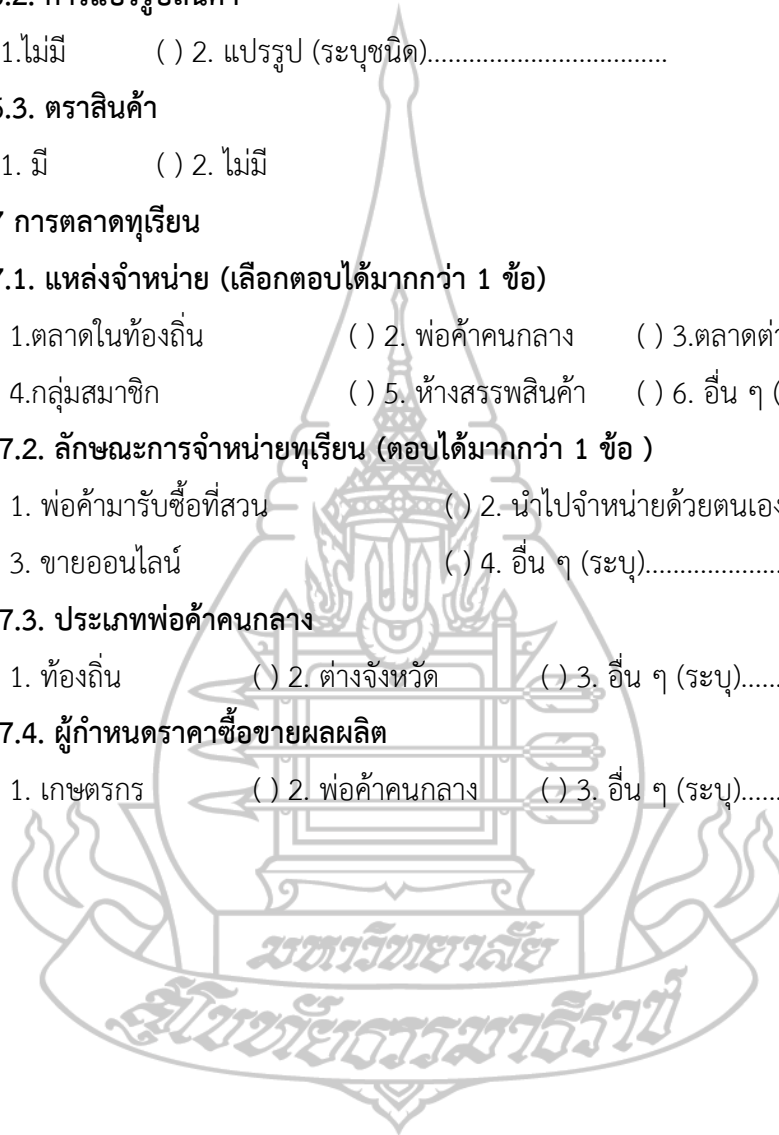
- () 1. พ่อค้ามารับซื้อที่สวน () 2. นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง
() 3. ขายออนไลน์ () 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

2.7.3. ประเภทพ่อค้าคนกลาง

- () 1. ท้องถิ่น () 2. ต่างจังหวัด () 3. อื่น ๆ (ระบุ).....

2.7.4. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต

- () 1. เกษตรกร () 2. พ่อค้าคนกลาง () 3. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบล
ลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () ถูก () ผิด ตามความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนของผู้
ให้สัมภาษณ์

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตและตลาดทุเรียน	ถูก	ผิด
3.1 การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน		
1) แหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำจืดเพียงพอตลอดทั้งปี มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี		
2) อุณหภูมิ และความชื้นมีผลต่อการเจริญเติบโตทุเรียน ทุเรียนชอบอากาศชื้น		
3) ความเป็นกรดต่างของดินของที่เหมาะสมต่อการปลูกทุเรียนอยู่ระหว่าง 5.5-6.5		
3.2 การปลูกทุเรียน		
1) การเตรียมพื้นที่ปลูก พื้นที่เป็นดินเหนียว ระบายน้ำไม่ดี ต้องไถพรวน กำจัดวัชพืชและปรับพื้นที่ก่อนปลูก		
2) ต้นกล้าทุเรียนต้องมีความแข็งแรง ไม่เป็นโรค ระบบรากสมบูรณ์		
3) องค์ประกอบของระบบน้ำ ประกอบด้วย ความต้องการน้ำของพืชแต่ละวัน ช่วงการเติบโต ฤดูกาล สภาพแวดล้อม สภาพทางกายภาพของดิน		
3.3 การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต		
1) การตัดแต่งกิ่ง โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดิน 70 เซนติเมตร		
2) ช่วงแตกใบอ่อน ควรเฝ้าระวังโรคใบติด เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ ไรแดง		
3) ใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 10 เซนติเมตร		
3.4 การดูแลสวนทุเรียนในช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว		
3.4.1 การเตรียมความพร้อมต้นทุเรียนสำหรับการออกดอก		
1) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนงด้านในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสง กิ่งน้ำค้าง กิ่งขนาดเล็ก ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ทารอยตัดด้วยปูนแดง		
2) ควรเตรียมชุดใบ 4 ชุด เพื่อทำการออกดอก		
3) การตัดแต่งกิ่ง ทำให้ต้นทุเรียนชะงักการเจริญเติบโตและทำให้ผลผลิตลดลง		
3.4.2 การชักนำการออกดอก		
1) การใส่ปุ๋ย ควรใส่ประมาณ 20 วันก่อนออกดอก		
2) การตัดแต่งผล เป็นการเพิ่มคุณภาพของผลทุเรียนให้มีความสมบูรณ์		
3) ถ้ามีปริมาณดอก 10%ของทั้งต้น ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก		

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตและตลาดทุเรียน	ถูก	ผิด
3.5 โรคและศัตรูทุเรียน		
1) โรครากเน่า โคนเน่า สามารถแพร่กระจายได้โดยทางลม น้ำ ดิน ใบ กิ่งพันธุ์ และผล		
2) ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดดำน้ำคล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อใบแก่ เป็นโรคราสีชมพู		
3) คราบไรเป็นสีขาวเกาะ ติดบนใบเป็นผงสีขาวคล้ายนุ่นจับและจะทำให้ใบร่วง เกิดจากไรแดง		
3.6 การเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว		
1) การเก็บเกี่ยวทุเรียน โดยตัดก้านผลทุเรียนเหนือปลิงด้วยมีดคมและสะอาด		
2) ดัชนีการเก็บเกี่ยวทุเรียน พันธุ์หมอนทอง อายุเก็บเกี่ยว 115 - 135 วัน		
3) ปากปลิง ทุเรียนที่แก่เต็มที่ปากปลิงจะมีลักษณะขยายพองออก		
3.7 มาตรฐานการผลิตทุเรียน		
1) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารมี 10 ข้อ		
2) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีอายุเหมาะสม ผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและข้อตกลงของประเทศคู่ค้า		
3) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ เพื่อประโยชน์ต่อการตามสอบ		
3.8 การแปรรูปทุเรียน		
1) ทุเรียนกวน นำเนื้อทุเรียนที่อ่อนแล้วผสมกับน้ำตาล โดยใช้ความร้อน		
2) ทุเรียนเชื่อม โดยใช้ทุเรียนสุกมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น		
3) ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนสุก		
3.9 การตลาด		
1) ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง คือ คนกลางที่ทำหน้าที่รับซื้อทุเรียนมาครอบครองแล้ว ขายต่อได้ผลตอบแทนในรูปของกำไร ได้แก่ พ่อค้าส่ง พ่อค้าปลีก		
2) ทุเรียนจะมีราคาสูงขึ้น ถ้าผลผลิตมีไม่เพียงพอเท่านั้น		
3) การตลาดทุเรียนคุณภาพคือการขายออนไลน์เท่านั้น		

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร
แปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามระดับปัญหาดังต่อไปนี้

โดย 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
4.1.1 ด้านน้ำและดิน					
1) แหล่งน้ำในฤดูร้อนไม่เพียงพอ					
2) กระจายตัวของฝนและสภาพภูมิอากาศที่ไม่เหมาะสม					
3) ดินที่ใช้ปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์					
4) ขาดการวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน					
5) พื้นที่ปลูกมีความลาดชันไม่เหมาะสมต่อการผลิต					
6) พื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปลูกทุเรียน					
4.1.2 ด้านการปลูกและการดูแลรักษา					
1) ขาดการเตรียมดิน หลุมปลูก วัสดุปลูก ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน					
2) พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่าโคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น					
3) ต้นกล้าไม่มีความแข็งแรง เป็นโรค					
4) ขาดความรู้การให้ปุ๋ยและธาตุอาหารทุเรียน					
5) ขาดความรู้การให้น้ำทุเรียน					
4.1.3 การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว					
1) ขาดความรู้เรื่องการชักนำการออกดอก					
2) ขาดความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการของตาดอก					
3) ขาดการตัดแต่งช่อดอกและการผสมเกสร					
4) ขาดความรู้การจัดการปัญหาการแตกใบอ่อนในระหว่างพัฒนาผล					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
5) มีการตัดแต่งกิ่งและผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง					
6) การโยกผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง					
4.1.4 แมลงศัตรูพืชและโรคพืช					
1) ขาดความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ					
2) ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช					
4.1.5 ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ไม่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว					
2) ขาดความรู้วิธีสังเกตการสุกแก่ของลูกเรียน เช่น ดูหนามดูปลิง					
3) ขาดความรู้การนับอายุเก็บเกี่ยว					
4) การจัดระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพต่ำ					
5) ขาดการเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ					
4.1.6 ด้านการตลาด					
1) การคัดเกรดทุเรียน					
2) ปริมาณทุเรียนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค					
3) จุดรวบรวมและแหล่งจำหน่ายผลผลิตมีจำกัด					
4) การปฏิบัติตามมาตรฐานทำให้มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น					
5) การออกแบบการแปรรูปที่ไม่หลากหลาย					
6) บรรจุภัณฑ์ทุเรียนที่ไม่หลากหลาย					
7) ขาดความรู้การตลาดออนไลน์					
8) ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องทุเรียนจังหวัดระนองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว					
4.1.7 ด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ					
1) ขาดองค์ความรู้ในด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ					
2) ขาดองค์ความรู้ในด้านการตลาด					
3) การรับรู้ข่าวสารจากการพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำกัด					
4) ขาดการรับรู้ข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
5) การรับรู้ข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ที่ต้องกลั่นกรอง					
6) ขาดรับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน					
7) ขาดการร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านทุเรียนกับทางหน่วยงานราชการ					
8) ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมในด้านต่างๆของทุเรียน					
9) ขาดการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน					

4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

.....

.....

.....

.....

4.2.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

.....

.....

.....

.....

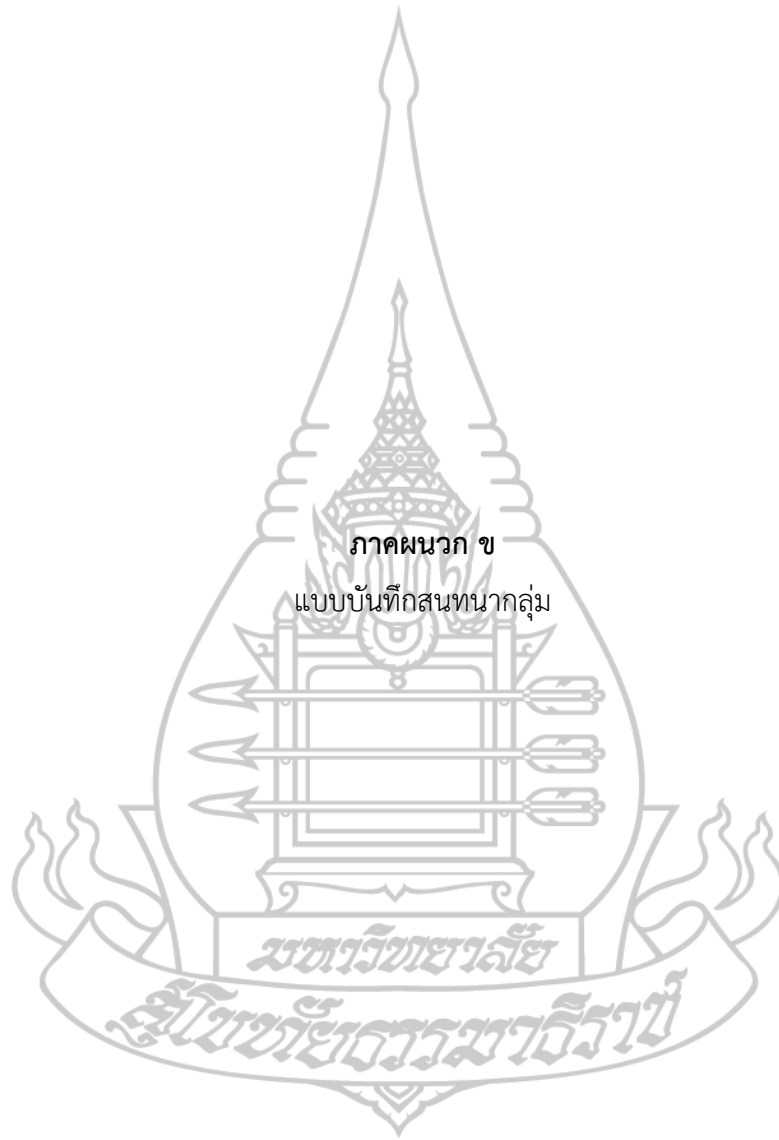
4.2.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

.....

.....

.....

.....

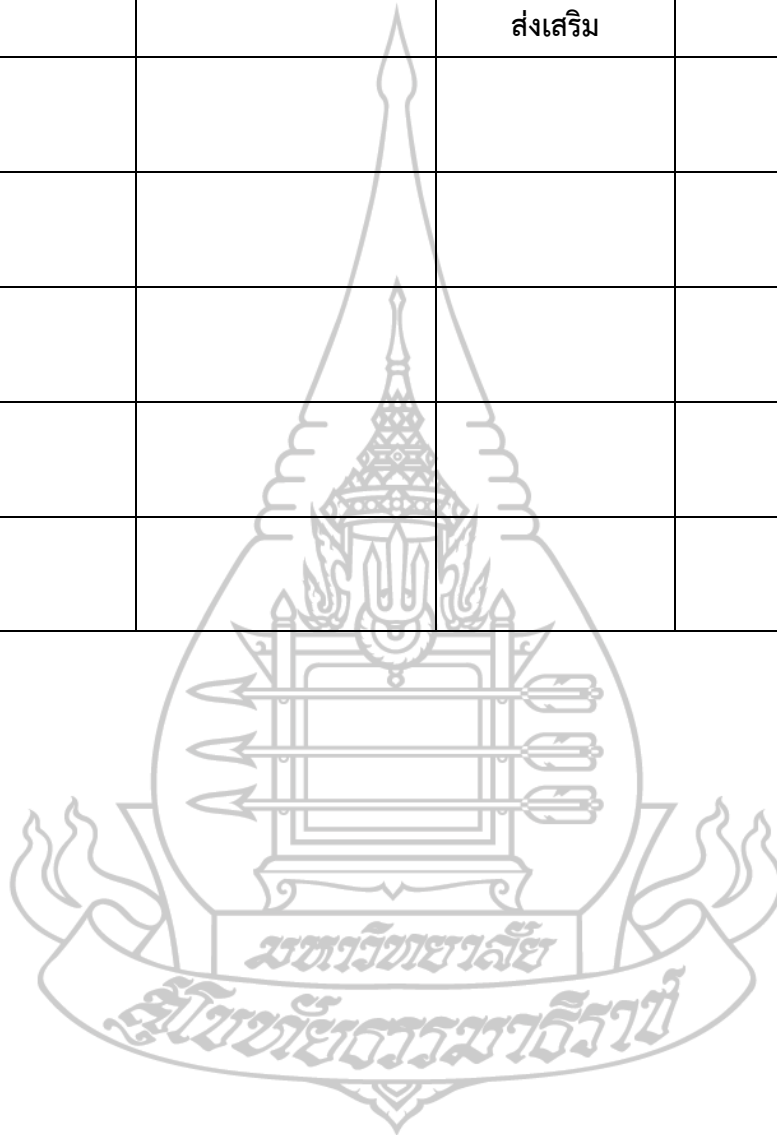
ภาคผนวก ข
แบบบันทึกสหศึกษากลุ่ม

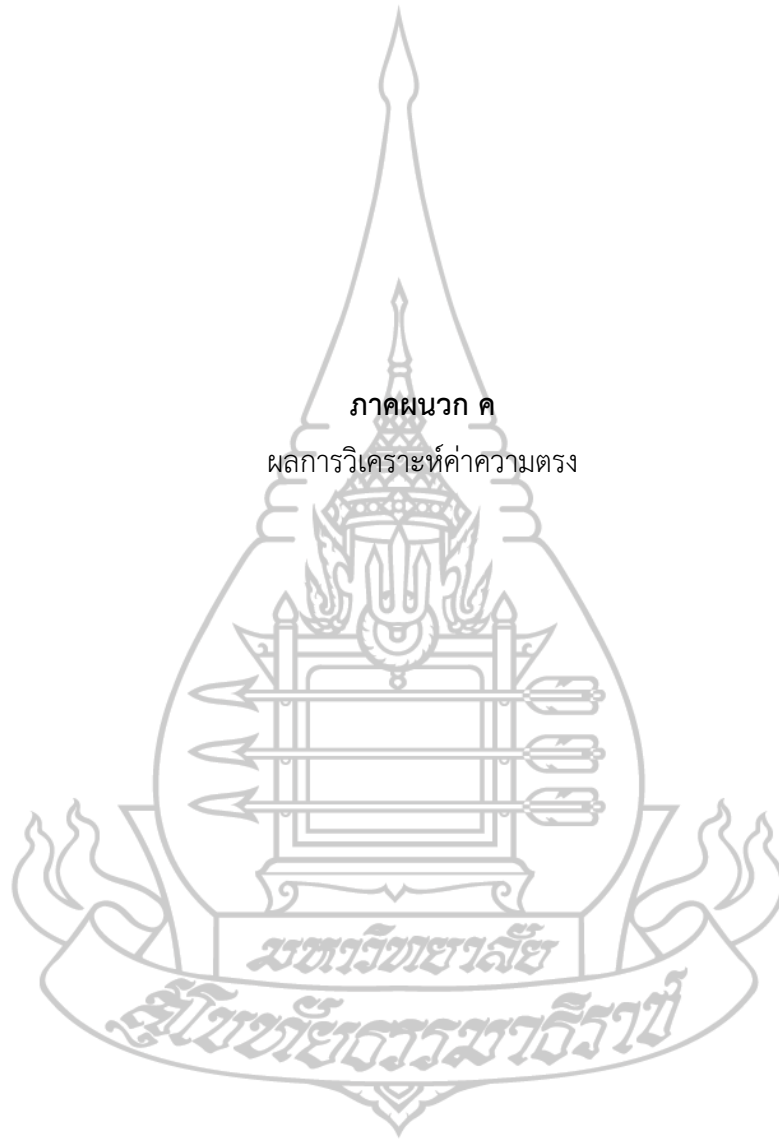
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพ
ของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง

เนื้อหาการส่งเสริม	วิธีการส่งเสริม	เป้าหมายการส่งเสริม	ผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง

ตารางที่ 4.13 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา Index of Item-Objective Congruence หรือ
IOC) มีค่าเท่ากับ 0.96 รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สภาพทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล						
1	เพศ - ชาย - หญิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	อายุ จำนวน.....ปี (เศษของอายุมากกว่า 6 เดือน คิดเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา - ไม่ได้รับการศึกษา - ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. - อนุปริญญา/ปวส. - ปริญญาตรี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	การประกอบอาชีพ - เกษตรกร - ค้าขาย - รับราชการ - พนักงานบริษัท - รับจ้างทั่วไป - อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน (รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	จำนวนสมาชิกภาคการเกษตร ในครัวเรือน.....คน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
สภาพทางสังคม						
1	ตำแหน่งทางสังคม - ไม่ได้มีตำแหน่งทางสังคม - มีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ) - ผู้นำชุมชน - ประชาชนชาวบ้าน - อาสาสมัครเกษตร - เกษตรกรรุ่นใหม่	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
2	เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ท่านมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - สื่อทางโทรทัศน์/วิทยุ - สื่อทางโซเชียลมีเดีย - สื่อสิ่งพิมพ์ (คู่มือ/โปสเตอร์) - สื่อทางด้านบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ/ เจ้าหน้าที่เอกชน) - อื่น (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	จำนวนครั้งการรับข้อมูลข่าวสารทาง การเกษตรในรอบหนึ่งปี.....ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ						
1	จำนวนแรงงาน 1.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (รวมผู้ตอบสัมภาษณ์) 1.2 จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน..... (แรงงานรับจ้างในการผลิตทุเรียน)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	สภาพการผลิตทุเรียน					

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	2.1 ที่ดินของตนเอง จำนวน.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.2 รวมพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จำนวน.....ไร่	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
	2.2.1 ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.2.2 ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.3 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน จำนวน..... ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.4 สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - หมอนทอง - ชะนี - ก้านยาว - กระดุม - อื่น ๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	รายได้ในภาคการเกษตรต่อเดือนเฉลี่ย..... บาท/ปี	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
4	รายได้จากการผลิตทุเรียนเฉลี่ย..... บาท/ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	รายจ่ายในการผลิตทุเรียน (ต้นทุนรวม/บาท /ปี) - ค่าแรงงาน 1.1. ตัดแต่งกิ่ง 1.2. ตัดแต่งช่อดอก 1.3. ตัดหญ้า 1.4. โยงกิ่ง 1.5. ค่าเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	ปัจจัยการผลิต 2.1. ปุ๋ยเคมี สูตร 2.2. ปุ๋ยเคมี สูตร 2.3. ปุ๋ยเคมี สูตร 2.4. ปุ๋ยอินทรีย์ สูตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	ค่าอุปกรณ์ทางการเกษตร 3.1. เครื่องพ่นยา 3.2. อุปกรณ์ระบบน้ำ 3.3. ค่าซ่อมแซมเครื่องพ่นยา 3.4. ค่าซ่อมแซมระบบน้ำ 3.5. ค่าอื่นๆ (ระบุ).....	0	+1	+1	1	ใช้ได้
	4. ค่าขนส่งผลผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.ค่าอื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	รวม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียน (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ) - ของตนเอง - ญาติ - สถาบันการเงิน - กลุ่มออมทรัพย์ - สหกรณ์การเกษตร - แปลงใหญ่ - วิสาหกิจชุมชน - ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์ (ธกส.)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	- ธนาคารพาณิชย์ - อื่น ๆ (ระบุ).....					

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง
อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		-1	2	3		
1	ระบบการปลูก					
	2.1.1 จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.1.2 จำนวนต้นทั้งหมด.....ต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.1.3 ระยะปลูก - 8 X 8 เมตร - 9 X 9 เมตร - 10 X 10 เมตร	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
	2.1.4 รูปแบบการปลูก - ปลูกเชิงเดี่ยว - ปลูกแบบผสมผสาน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
2	ปลูกทุเรียนพันธุ์ - หมอนทอง - ก้านยาว - ชะนี - พวงมณี - อื่นๆ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		1	2	3		
3	สาเหตุที่ปลูก - ตลาดส่งออกต้องการ - การจัดการและสามารถดูสวนง่าย - เกษตรกรมีประสบการณ์ - รายได้ในภาคการเกษตรสูง	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
4	2.4.1 การใส่ปุ๋ย - ใส่ - ไม่ใส่ (ไม่ต้องตอบข้อ 2.4.2) เพราะ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.4.2 การใช้ปุ๋ยในระยะต่าง ๆ					
	1. ระยะเตรียมดินพร้อมออกดอก					
	- สูตร 15-15-15	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	- สูตร 16-16-16					
	อื่นๆ.....					
	2. ระยะชักนำการออกดอก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	- สูตร 8-8-24					
	- สูตร 9-24-24					
	- อื่นๆ.....					
	3. ระยะสร้างผล					
	- สูตร 13-13-21	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	- สูตร 15-5-25					
	- สูตร 14-10-30					
	- สูตร 14-7-35					
	- สูตร 0-0-50					
	- อื่นๆ					
	4.ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว					
	- สูตร 15-15-15	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	- สูตร 16-16-16					
	- อื่นๆ.....					
	2.4.2 การใส่ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	- ใส่					

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		1	2	3		
	- ไม้ใส่ (ไม่ต้องตอบข้อ 2.4.3) เพราะ (ระบุ)..... 2.4.3 อัตราการใช้ฮอร์โมนพืชและธาตุอาหารเสริม ในระยะต่าง ๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1. ระยะเตรียมต้นพร้อมออกดอก - สารสกัดจากสาหร่ายทะเล - จิบเบอเรลลิน - แคลเซียมโบรอน (CaB) - อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2. ระยะชักนำการออกดอก - สารสกัดจากสาหร่ายทะเล - อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3. ระยะสร้างผล - แคลเซียมโบรอน (CaB) - อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ระยะบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว - สารสกัดจากสาหร่ายทะเล - จิบเบอเรลลิน - แคลเซียมโบรอน (CaB) - อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.4.4 ระบบน้ำและการทำระบบระบายน้ำ - ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ และทางระบายน้ำ - ทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ แต่ไม่ทำทางระบายน้ำ - ทำเฉพาะทางระบายน้ำ - ไม่ทำระบบน้ำ และไม่ทำทางระบายน้ำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.4.5 การกำจัดวัชพืช - ไม่มีกำจัดวัชพืช - มีการกำจัดวัชพืช - ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชอย่างเดียว - ใช้แรงงานคนอย่างเดียว - ใช้ทั้งแรงงานคนและสารเคมี - ใช้วิธีอื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		1	2	3		
	2.4.6 การตัดแต่งกิ่ง - ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง - มีการตัดแต่งกิ่ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.4.7 การตัดแต่งช่อดอก - ไม่มีการตัดแต่งช่อดอก - มีการตัดแต่งช่อดอก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 2.5.1 ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - การนับอายุ - สังเกตก้านผล - สังเกตสีผิวและรอยหนาม - สังเกตรอยแยกบนพู - การชิมปลิง - การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม - สังเกตสีเนื้อและสีเมล็ด - การปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง - อื่นๆ ระบุ.....	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
	2.5.2 ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ) - กุมภาพันธ์ – เมษายน - พฤษภาคม – มิถุนายน - กรกฎาคม – สิงหาคม - กันยายน – ตุลาคม - อื่นๆ ระบุ.....	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
	2.5.3. รูปแบบการเก็บผลผลิตทุเรียน - ใช้กระสอบปานตรหั่วด้รับผล - ใช้เชือกโรย - อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.5.4. วิธีการเก็บเกี่ยว					

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		1	2	3		
	- เก็บเกี่ยวเอง - จ้างแรงงานเก็บเกี่ยว - ผู้ประกอบการเหมาสวน - อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.5.6. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - คัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิ หรือด้อยคุณภาพออก - ไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินในสวนโดยตรง - มีการป้องกันการเกิดความเสียหายขณะขนส่ง - ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวให้ทรงพุ่มโปร่ง - ตัดยอดทุเรียนเพื่อควบคุมความสูง - ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก - ใส่ปุ๋ยเคมี - อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	การเพิ่มมูลค่าทุเรียน 2.6.1. การรับรองมาตรฐาน - เกษตรอินทรีย์ - GAP - ไม่มี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.6.2. การแปรรูปสินค้า - ไม่มี - แปรรูป (ระบุสินค้า).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.6.3. ตราสินค้า - มี - ไม่มี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	การตลาดทุเรียน 2.7.1. แหล่งจำหน่าย (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - ตลาดในท้องถิ่น - พ่อค้าคนกลาง - กลุ่มสมาชิก - ห้างสรรพสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลง ผล
		1	2	3		
	- อื่น ๆ (ระบุ)..... 2.7.2. ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - พ่อค้ามารับซื้อที่สวน - นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง - ขายออนไลน์ - อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.7.3. ประเภทพ่อค้าคนกลาง - ท้องถิ่น - ต่างจังหวัด - อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.7.4. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต - เกษตรกร - พ่อค้าคนกลาง - อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความรู้การผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำเลียง
อำเภอกระบุรีจังหวัดระนอง

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
3.1	การจัดการพื้นที่ก่อนปลูกทุเรียน					
	1) แหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำจัดเพียงพอตลอดทั้งปี มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) อุณหภูมิ และความชื้นมีผลต่อทุเรียน ทุเรียนชอบอากาศชื้น (ทุเรียนชอบอากาศร้อนชื้น)	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
	3) ความเป็นกรดต่างของดินของการปลูก ทุเรียนอยู่ระหว่าง 5.5-6.5 (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2	การปลูกทุเรียน					
	1) การเตรียมพื้นที่ปลูก พื้นที่เป็นดินเหนียว ระบายน้ำไม่ดี ต้องไถพรวน กำจัดวัชพืช และปรับพื้นที่ก่อนปลูก (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ต้นกล้าทุเรียนต้องมีความแข็งแรง ไม่เป็นโรค ระบบรากสมบูรณ์ (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) องค์ประกอบของระบบน้ำ ประกอบด้วย ความต้องการน้ำของพืชแต่ละวัน ช่วงการเติบโต ฤดูกาล สภาพแวดล้อม สภาพทางกายภาพของดิน (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	การจัดการสวนทุเรียนช่วงก่อนให้ผลผลิต					
	1) การตัดแต่งกิ่ง โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดิน 70 เซนติเมตร (การตัดแต่งกิ่ง โดยให้กิ่งล่างสุดอยู่สูงจากพื้นดิน 80 - 100 เซนติเมตร)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ช่วงแตกใบอ่อน ควรเฝ้าระวังโรคใบดก เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ ไรแดง (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	3) ใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 10 เซนติเมตร (ใส่ปุ๋ยในบริเวณใต้ทรงพุ่มโดยรอบ และห่างจากโคนต้นประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	การดูแลสวนทุเรียนในช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว					
	3.4.1 การเตรียมความพร้อมต้นทุเรียนสำหรับการออกดอก					
	1) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนงด้านในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสง กิ่งน้ำค้าง กิ่งขนาดเล็ก ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ทารอยตัดด้วยปูนแดง (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ควรเตรียมชุดใบ 4 ชุด เพื่อทำการออกดอก (ควรเตรียมชุดใบ 2-3 ชุด เพื่อทำการออกดอก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) การตัดแต่งกิ่ง ทำให้ต้นทุเรียนชะงักกระเจริณเติบโตและทำให้ผลผลิตต่ำลง (การตัดแต่งกิ่ง ทำให้ต้นทุเรียนเจริญเติบโตและทำให้ผลผลิตสูงขึ้น)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.4.2 การชักนำการออกดอก					
	1) การใส่ปุ๋ย ควรใส่ประมาณ 20 วันก่อนออกดอก (การใส่ปุ๋ย ควรใส่ประมาณ 30 - 45 วันก่อนออกดอก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) การตัดแต่งผล เป็นการเพิ่มคุณภาพของผลทุเรียนให้มีความสมบูรณ์ (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ถ้ามีปริมาณดอก 10% ของทั้งต้น ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	(ถ้ามีปริมาณดอก 20% ไม่ต้องเพิ่มปริมาณดอก)					
5	โรคและศัตรูทุเรียน					
	1) โรคครากเน่า โคนเน่า สามารถแพร่กระจายได้โดยทางลม น้ำ ดิน ใบ กิ่งพันธุ์ และผล (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำ คล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อใบแก่ เป็นโรคราสีชมพู (ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะเป็นจุดฉ่ำน้ำ คล้ายน้ำร้อนลวกและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อใบแก่ เป็นโรคใบติด)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) คราบไรเป็นสีขาวยาวเกาะ ติดบนใบเป็นผงสีขาวคล้ายนุ่นจับและจะทำให้ใบร่วง เกิดจากรไรแดง (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	การเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว					
	1) การเก็บเกี่ยวทุเรียน โดยตัดก้านผล ทุเรียนเหนือปลิงด้วยมีดคมและสะอาด (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ดัชนีการเก็บเกี่ยวทุเรียน พันธุ์หมอนทอง อายุเก็บเกี่ยว 115 - 135 วัน (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ปากปลิง ทุเรียนที่แก่เต็มทีปากปลิงจะมีลักษณะขยายพองออก (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	มาตรฐานการผลิตทุเรียน					
	1) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารมี 10 ข้อ (การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารมี 8 ข้อ)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		1	2	3		
	2) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีอายุเหมาะสม ผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและข้อตกลงของประเทศคู่ค้า (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ เพื่อประโยชน์ต่อการตามสอบ (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	การแปรรูปทุเรียน					
	1) ทุเรียนกวน นำเนื้อทุเรียนที่อ่อนแล้วผสมกับน้ำตาล โดยใช้ความร้อน (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ทุเรียนเชื่อม โดยใช้ทุเรียนสุกมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น (ทุเรียนเชื่อม โดยใช้ทุเรียนดิบมาแปรรูปเป็นขนมหวานที่เก็บได้นานขึ้น)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนสุก (ทุเรียนทอด เป็นวิธีการแปรรูปด้วยความร้อนและน้ำมัน โดยเลือกใช้ทุเรียนดิบ)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	การตลาด					
	1) ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง คือ คนกลางที่ทำหน้าที่รับซื้อทุเรียนมาครอบครองแล้ว ขายต่อได้ผลตอบแทนในรูปของกำไร ได้แก่ พ่อค้าส่ง พ่อค้าปลีก (ถูก)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ทุเรียนจะมีราคาสูงขึ้น ถ้าผลผลิตมีไม่เพียงพอ (ทุเรียนจะมีราคาสูงขึ้น ถ้าผลผลิตมีไม่เพียงพอหรือมีคุณภาพ)	0 คำถาม กำกวม	+1	+1	0.67	ใช้ได้
	3) การตลาดทุเรียนคุณภาพคือการขายออนไลน์ (การตลาดทุเรียนคุณภาพคือการขายออนไลน์และขายผ่านแหล่งจำหน่ายต่างๆ)	0 คำถาม กำกวม	+1	+1	0.67	ใช้ได้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่
ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		+1	0	-1		
1	ด้านน้ำและดิน					
	1) แหล่งน้ำในฤดูร้อนไม่เพียงพอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) กระจายตัวของฝนและสภาพภูมิอากาศที่ไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ดินที่ใช้ปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4) ขาดการวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) พื้นที่ปลูกมีความลาดชันไม่เหมาะสมต่อการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	6) พื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปลูกทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ด้านการปลูกและการดูแลรักษา					
	1) ขาดการเตรียมดิน หลุมปลูก วัสดุปลูก ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) พบโรคและแมลงหลังปลูก เช่น โรครากเน่า โคนเน่า มอดเจาะลำต้น เป็นต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ต้นกล้าไม่มีความแข็งแรง เป็นโรค	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4) ขาดความรู้การให้ปุ๋ยและธาตุอาหารทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) ขาดความรู้การให้น้ำทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	การจัดการต้นในระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยว					
	1) ขาดความรู้เรื่องการชักนำการออกดอก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ขาดความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการของตาออก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ขาดการตัดแต่งช่อดอกและการผสมเกสร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) มีการตัดแต่งกิ่งและผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	6) การโยงผลทุเรียนที่ไม่ถูกต้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	แมลงศัตรูพืชและโรคพืช					

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		+1	0	-1		
	1) ขาดความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ขาดความรู้เรื่องการจัดการแมลงศัตรูพืชในทุเรียน	0	0	0	0	ใช้ไม่ได้
	3) ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
	1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ไม่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ขาดความรู้วิธีสังเกตการสุกแก่ของลูกทุเรียน เช่น ดูหนาม ดูปลิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ขาดความรู้การนับอายุเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4) การจัดระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพต่ำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) ขาดการเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ด้านการตลาด					
	1) การคัดเกรดทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ปริมาณทุเรียนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) จุดรวบรวมและแหล่งจำหน่ายผลผลิตมีจำกัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4) การปฏิบัติตามมาตรฐานทำให้มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) การออกแบบการแปรรูปที่ไม่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	6) บรรจุภัณฑ์ทุเรียนที่ไม่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	7) ขาดความรู้การตลาดออนไลน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	8) ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องทุเรียนจังหวัดระนองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าIOC	แปลงผล
		+1	0	-1		
7	ด้านการส่งเสริมด้านต่างๆ					
	1) ขาดองค์ความรู้ในการผลิตทุเรียน คุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ขาดองค์ความรู้ในการตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) การรับรู้ข่าวสารจากการพบปะกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำกัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4) ขาดการรับรู้ข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5) การรับรู้ข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ที่ต้องถ่วงกรอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	6) ขาดรับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	7) ขาดการร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านทุเรียนกับ ทางหน่วยงานราชการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	8) ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมในด้าน ต่างๆของทุเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	9) ขาดการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ข้อเสนอแนะอื่นๆ					
	1) ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2) ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

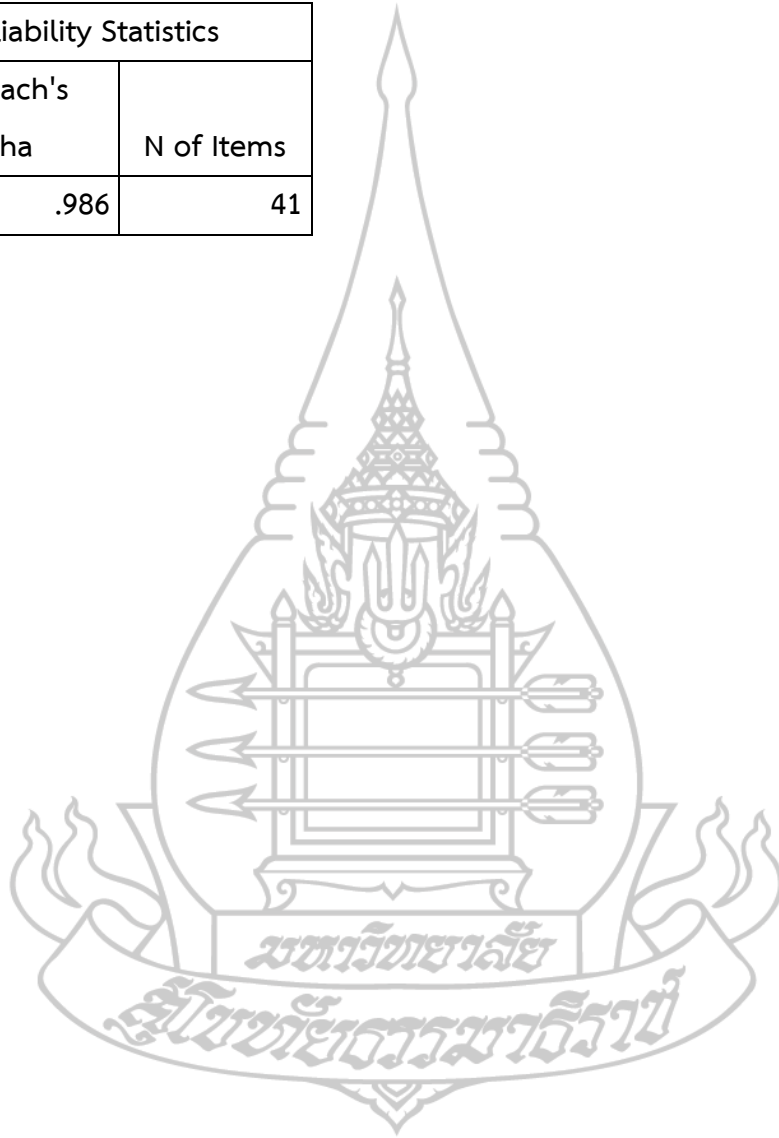

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach's alpha) ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตและการตลาดทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนองมีค่าเท่ากับ 0.986

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.986	41

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอรุณวรรณ อินพาลำ
 วัน เดือน ปี เกิด 8 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
 ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 วิทยาเขตกำแพงแสน 2560
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

